

46
71

FLACĂRA

ANUL XX
NR. 858
13 NOIEMBRIE 1971

PROGRAMUL PROPRIEI NOASTRE DEVENIRI SPIRITUALE

Conștiință — etică — echitate — iată acea trinitate de idei care a polarizat, din iulie încoace, atenția întregii națiuni, care a generat acel evantai de probleme despre care și în jurul cărora s-au purtat ample și nemiințite dezbateri în întreg partidul nostru. Pentru că, așa cum spunea în Plenara Comitetului Central secretarul general al partidului «Se poate deci spune că măsurile stabilite de Comitetul Executiv cu privire la activitatea ideologică au fost discutate de întregul partid; pornind de la faptul că la aceste adunări de partid au participat și nemembri de partid, că prin intermediul organizațiilor obștești s-a discutat cu mase largi de oameni ai muncii, se poate spune că aceste măsuri au fost dezbătute de întregul nostru popor». Au participat la dezbateri 2,5 milioane membri de partid și alți oameni ai muncii, au luat cuvântul aproape jumătate milion de cetățeni ai patriei noastre, au fost făcute zeci de mii de propuneri, toate vizând perfecționarea activității noastre, îmbunătățirea muncii în toate domeniile de activitate și mai ales ridicarea întregii munci educative la nivelul exigențelor puse de construirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Spunea un învățător, din satul unde s-a născut Sahia, cu prilejul unei asemenea dezbateri: «De ce sînt de acord, de ce nu pot să nu fiu de acord cu aceste documente? Am să vă răspund: pentru faptul că ele sintetizează într-un unic document, ei însuși de valoare istorică, toate marile, frumoasele, strămoșești virtuți ale poporului nostru. A nu ni le însuși înseamnă a întoarce spatele moșilor și strămoșilor noștri». Frumos și emoționant spus.

Sîntem un popor care ne-am iubit și venerat glia, care am ținut la ea mai mult ca la viață. Poate de aceea am și udat-o cu atîta sînge.

Partidul ne cere să creștem noi, să ne creștem copiii și nepoții în spiritul dragostei profunde, neîărmurite, față de patria care abia acum, în epoca socialistă, este cu adevărat a noastră, a celor ce muncim.

Am urît totdeauna războaiele și cînd ele au fost le-am acceptat de nevoie, din nevoia de a ne apăra propria noastră ființă. Am iubit și iubim pacea pentru că ne-a fost dragă munca, pentru că întotdeauna am înlocuit cu o mare bucurie inimă armele cu unelele de muncă, dar le-am ținut și pe acestea totdeauna la îndemînă și totdeauna doar pentru a ne apăra.

A milita pentru pace, pentru pacea noastră și a tuturor a devenit în anii socialismului politic oficială de stat, obiectiv constant al eforturilor și inițiativelor partidului. Sîtmăm și respectăm viața și munca tuturor popoarelor și nu pretindem decît să fim întîmpinați cu aceleași sentimente. Este o dorință venită de demult, trecută prin secole și împlinită azi în România socialistă.

A existat și există în poporul nostru un cult al muncii, hărnicia bucurîndu-se întotdeauna în rîndul oamenilor de cinste, iar lenea de oporbru. Am îmbogățit sentimentul acesta în anii socialismului și ni se cere să-l înnobilăm în continuare cu caratele conștiinței unei munci închinată țării, poporului, binelui tuturor, pentru că numai de la el vine binele fiecărui.

Și să ne întoarcem iarăși înapoi și vom vedea că istoria acestui neam mai înseamnă și istoria luptei pline de jertfe pentru dreptate și echitate socială, istoria unei lupte în care am stat alături, umăr lîngă umăr, români, maghiari, germani și alte naționalități, uneori căzînd, dar totdeauna ridicîndu-ne și totdeauna ținînd sus drapelul luptei drepte pe care, sub conducerea comuniștilor, am dus-o pînă la triumful deplin și definitiv.

Sînt virtuțile noastre, ale întregului popor și partidul ne cheamă să le facem să triumfe în conștiința fiecărui, să devină mai mult și mai evident norme de conduită pentru fiecare dintre noi.

Am urmărit cu toții, cu emoție și deplină satisfacție, lucrările Plenarei C.C. al P.C.R. consacrată dezbaterii și adoptării Programului P.C.R. pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educația socialistă a maselor, pentru așezarea relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste și comuniste. Analizînd activitatea politică-ideologică și educativă, stabilînd măsurile necesare în vederea îmbunătățirii acestei munci, plenara — adevărat înalt seminar ideologic — a clarificat probleme de o importanță excepțională pentru afirmarea principiilor socialiste și comuniste în viața poporului nostru. Au fost lămurite probleme de fond privind organizarea activității ideologice și politice de masă, definite direcțiile majore ale programului de educație socialistă, s-au adus prețioase contribuții la definirea a ceea ce înseamnă a fi comunist, s-au reafirmat cu claritate principiile politicii noastre externe, s-au făcut propuneri privind organizarea întregii vieți sociale pe baza principiilor eticii și echității socialiste, s-au stabilit măsuri pentru întărirea rolului educativ al școlii, s-au dat orientări clare creației cultural-artistice și s-au elaborat principii ferme privind intensificarea participării României la schimbul mondial de valori cultural-artistice.

Am citit ca pe un document cu adevărat istoric empla expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu și am găsit în ea, fiecare, propriile noastre gânduri luminate de analiza științifică făcută realităților noastre. am descoperit cutezanța comunistă, capabilă să scruteze viitorul și să deschidă către el un drum limpede, nu ușor de străbătut, dar sigur; am găsit în ea drumul propriei noastre deveniri spirituale.

Sîntem un popor care ne-am însușit fără rezerve politica partidului comunist, care ne-am făcut un crez în a lupta pentru realizarea ei practică. Este o cerință fundamentală pe care statutul partidului o pune în fața fiecărui membru al său. De aceea, exigențele formulate de secretarul general al partidului cu privire la calitatea comunistului ne privesc pe fiecare dintre noi. Pentru că fiecare trebuie să fie cinstit, curajos, demn, să lupte cu ardore pentru adevăr, pentru dreptate și libertate; pentru că fiecare trebuie să iubească munca, să depună eforturi și să se preocupe continuu pentru dezvoltarea proprietății de stat sau cooperatiste, să pună pe primul plan interesele poporului muncitor; pentru că fiecare dintre noi, membru sau nemembru de partid, trebuie să dăm dovadă, în întreaga noastră viață, de modestie și simplitate, să combatem îngîmfarea și aroganța, să ne iubim și să ne respectăm familia; pentru că fiecare sîntem datori să ne înălțăm spiritul cu tot ce a acumulat mai valoros cultura, să asimilăm noi cunoștințele științifice pentru a fi cu adevărat oamenii epocii pe care o trăim, să ne însușim în toată profunzimea sa ideologia marxist-leninistă a partidului nostru.

«Avem în fața noastră — spunea secretarul general al partidului — o măreață perspectivă izvoartă din realitățile lumii contemporane. Să muncim în așa fel încît să ne transformăm perspectiva în realitate vie. Avem toate condițiile pentru aceasta și în primul rînd avem un partid puternic, un popor minunat care înfăptuiește cu fermitate politica internă și externă a partidului. Poporului să-i închinăm întreaga noastră activitate, întreaga noastră viață. Să muncim neobosit pentru a asigura poporului român un loc demn în rîndul națiunilor socialiste, în rîndul tuturor națiunilor lumii, o viață liberă, independentă, tot mai fericită, un viitor luminos, comunist».

Petru ISPAS

VOM ÎN EDUCAȚIEI P. CONȘTIINȚE

Țara întreagă a urmărit cu uriaș interes lucrările Plenarei C.C. al P.C.R., consacrată dezbaterii și adoptării Programului Partidului Comunist Român pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educația socialistă a maselor, pentru așezarea relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste și comuniste. Excepțională — prin profunda analiză dialectică a realităților materiale și spirituale ale țării, a schimbărilor din viața internațională, prin valoarea ideilor și prin cutezanța perspectivelor pe care le deschide — Expunerea secretarului general al partidului a fost întîmpinată cu adeziunea totală a comuniștilor și a întregului popor. Adevărat cod al educației partinice, al modului de a trăi și munci în chip comunist, Programul adoptat de Comitetul Central al P.C.R. în Plenara din 3-5 noiembrie constituie pentru toți comuniștii, pentru toți oamenii muncii, pentru fiecare dintre noi un îndreptar al activității de zi cu zi, un îndreptar al perfecționării și al formării conștiinței de înaltă răspundere și exigență revoluționară, partinică.

Din întreaga țară, pe adresa tuturor redacțiilor, sosesc nenumărate scrisori prin care se exprimă aprobarea deplină față de Program, față de magistrala Expunere a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, secretarul general al partidului, scrisori care atestă adîncul ecou pe care îl au documentele Plenarei în conștiința fiecărui dintre noi.

ÎN SPIRITUL MORALEI ȘI ECHITĂȚII SOCIALE

Lucrez de aproape 20 de ani în acest palat al cuvîntului liber, aici de unde se răspîndesc spre toate zările patriei hrana spirituală a poporului nostru, gînduri, idei și propuneri generoase, materializate în milioane de cărți, ziare, reviste și publicații de specialitate, adresate întregului nostru popor. O muncă nobilă și frumoasă, de formare și perfecționare a conștiinței colective a națiunii noastre, la care își aduc importanța lor contribuție și numeroșii mei colegi de breaslă, muncitorii, tehnicienii și inginerii Combinatului poligrafic. Dar, așa cum a dovedit istoria ultimului stert de veac socialist, a munci pentru alții, pentru folosul colectivului din care faci parte, pentru binele și prosperitatea întregii țări, înseamnă în același timp a munci pentru tine însuți, pentru bunăstarea și fericirea ta personală. Nimic, cu alte cuvinte, nu justifică mai mult înălțătorul program de educație comunistă a oamenilor muncii, inițiat de conducerea partidului nostru, de tovarășul Nicolae Ceaușescu personal, decît experiența fructuoasă dobîndită în ani puterii populare, dovedă elocventă că sarcinile trasate de partid se identifică cu propriile noastre opțiuni, gînduri și interese.

Iată de ce mi-au mers la inimă și mie, și colegilor mei de breaslă, cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu cînd spunea să facem din zicala românească «a fi om de omenie», o zicală nouă «a fi comunist de omenie». A munci cu abnegație, dăruire, a face din muncă principala rațiune a existenței tale, înseamnă cu alte cuvinte a fi comunist de omenie, deoarece munca cinstită este singura în măsură să te formeze ca om, îți dă satisfacția rostului în lume și marea satisfacție de a fi util societății din care faci parte. A trăi pentru muncă înseamnă totodată a dovedi prin fapte respectul tău pentru etica societății comuniste, pentru profundul umanism al politicii partidului nostru.

Trăim și muncim, învățîndu-ne la alții. Contribuim prin puterea cuvîntului tipărit la educarea și mobilizarea milioane de concetățeni, la răspîndirea ideilor marxism-leninismului, al căror țel suprem este înălțarea omului pe culmile împlinirii materiale și spirituale, ale libertății și demnității umane. Dar în același timp să facem dovada responsabilității noastre profesionale prin exemplul concret la locul de muncă, prin trăinicie, spirit de abnegație, cinste, nepărtinire și respect pentru principiile moralele comuniste, aceste atribute sfinte ale eticii și echității socialiste. Avem datoria de a lupta prin armele criticii și autocriticii pentru instaurarea moralei comuniste în toate compartimentele vieții și activității noastre, așa cum au pledat toate dezbaterile istoricele plenare a Partidului Comunist Român. Ne revine cîinstea de a duce la îndeplinire acest minunat program de făurire a omului nou pe măsura idealurilor și vremurilor pe care le gîndim și le trăim.

Dumitru ROȘCA

Muncitor tipograf, Erou al Muncii Socialiste

CHEMAREA CLOCOTITOARE A PARTIDULUI MĂ COPLEȘEȘTE

Cînd urci pe scenă cincizeci de ani la rînd, aproape seară de seară, cînd gîndurile tale, și vorbele tale, și trăirile tale se contopesc și se confundă cu cele ale personajelor pe care le interpretezi, iar cînd aceste personaje au dimensiunile monumentale ale unui Ștefan cel Mare, sau Vlaicu Vodă, sau Avram Iancu, atunci simți, o știu cu toate fibrele ființei tale, că acolo, pe scenă, săvîrșești un ritual înalt: cel al comunicării unor simțămînte nobile, al patriotismului fierbinte, al uitării de sine în fața mării iubiri de popor și de țară. Pentru mine cuvintele de teatru-tribună, de teatru-școală nu au fost niciodată cuvinte de circumstanță, ci realitatea vie a patimei mele actricești, văzută nu ca un prilej de demonstrație a posibilității tău har teatral, ci de transmitere flăcății unor gînduri mistuitoare. De aceea am citit cu o adîncă satisfacție, venind pe deplin în întîmpinarea lor, cuvintele de îndemn ale conducătorului partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu: «Redați și frumosul și iubirea în înțelesul lor măreț!... Aveți în fața voastră o perspectivă largă; puneți talentul și măiestria de care dispuneți în slujba unei arte închinată poporului, cauzei socialismului și comunismului în patria noastră!»

O știm de mult: nu se poate face teatru adevărat ocolînd adevărul vremii noastre și adevărurile istoriei noastre, asta am aflat-o călcînd zeci de ani pe scîndura scenei și văzînd cum sala — de multe ori ticsită cu tineri — se înfiora la auzul versurilor înaripate ale pieselor dramaturgiei noastre naționale. Întotdeauna, cînd Ștefan cel Mare din «Apus de soare» al lui Delavrancea rostea: «Țineți minte cuvintele lui Ștefan care v-a fost baci pînă la adînci bătrîneți... că Moldova n-a fost a strămoșilor mei, n-a fost a mea și nu e a voastră, ci a urmașilor voștri, și a urmașilor urmașilor voștri în veacul vecilor...», publicul își ținea o clipă răsufletă, în sală se așternea o tăcere încărcată de emoție, ca apoi să izbucnească torențele de aplauze. Se aplauda atunci simțămîntul patriotic, nu arta rostirii scenice. Deși aș dori să subliniez că nîcînd în trecut munca de actor, munca aceasta și frumoasă, și chinătoare, și sublimă, și tragică, nu a fost mai adînc prețuită ca în anii aceștia noi ai noștri. Faptul că i s-a dat unui slujitor al scenei ca mine titlul de Erou al Muncii Socialiste reflectă prețuirea înaltă acordată întregii noastre bresle, trudei acesteia artistice, mine-ritului acesta neconținut în sufletele oamenilor. Titlul acesta mă obligă. Chemarea clocotitoare a cuvintelor partidului mă răvășește; tare simt nevoia să-mi scutur umerii de nedoritele inerii ale vîrstei și ale repertoriului «Naționalului», și să fac un rol strășnic, așa cum știu eu: din toată inima și patima ființei mele.

George CALBOREANU

APTULUI PROGRAMUL TINICE ȘI AL FORMĂRII COMUNIȘTE

REVOLUȚIA MUNCII

Nimeni nu poate nega caracterul revoluționar al acestui moment din istoria patriei, când, printr-o amplă, serioasă și îndelungată dezbateră, poporul român și-a pregătit conștiința pentru a trece la etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. Momentul este revoluționar pentru că face parte dintr-un îndelungat proces revoluționar — revoluția socialistă — dar și pentru că marchează tendința unor mutații importante în convingerile și comportarea oamenilor; el mai este o continuare firească a revoluției culturale înfăptuite în anii noștri.

Însă ceea ce mi se pare important de reținut — e drept, printre multe alte concluzii esențiale — este atragerea de atenție pe care o fac documentele și măsurile de organizare politică inițiate de partid, asupra indestructibilei legături dintre toate laturile vieții sociale și activității umane. Între infra și suprastructură, între muncă și conștiință, între sarcinile economice organizatorice și cele politice, ideologice, culturale. Aceste legături redau complexitatea evoluției economice și sociale a societății noastre.

Ne ocupăm, așadar, de nivelul nostru politic, cultural și ideologic, de nivelul nostru ca **proprietari** și beneficiari supremi a tot ce se înfăptuiește. Dar nu putem uita că sintem și **producători**. Ne aflăm, ca oameni, în punctul de sosire, ținta nobilă a activității umane. Să nu uităm însă că ne aflăm în același timp și în punctul ei de plecare. Societatea fericită ce se conturează este făurită nu numai **pentru** oameni, ci și **prin** oameni.

Această interdependență asigură viabilitatea ideologiei noastre. N-am dezbătut niște principii pentru uzul cercurilor academice ermetice, nu sînt formulate niște concluzii de dragul unor contribuții la un patrimoniu strict teoretic, ci au fost căutate și evidențiate legăturile mai bune dintre teorie și practică, posibilitățile de acordare mai rapidă a conștiinței sociale la existența socială, metodele de mai bună stimulare morală a celor care înfăptuiesc o activitate materială de înaltă conștiință.

E o practică mai veche a partidului nostru, a însăși revoluției socialiste. Să privim istoria ei și vom vedea cum, la nivelul fiecărei etape, sarcinile din construcția economică și de stat au fost însoțite de misiuni corespunzătoare pe plan politic, cultural, ideologic, educativ.

Cu 25-26 de ani în urmă, inventariam bunurile expropriate marilor latifundiați concomitent cu învățarea alfabetului de către mulți dintre țărani. Cream primele unități agricole de stat și vedeam «la față» primele tractoare. Sprijineam socializarea agriculturii, aflînd de agrotehnica modernă. Acum dispunem de o bază materială uriașă. Avem în față și sarcini pe măsură. Este firesc că, pregătindu-ne pentru îndeplinirea lor, în ce mă privește — pentru o agricultură modernă, intensivă, la nivelul țărilor celor mai avansate și condițiilor noastre naturale — să ne perfecționăm și gîndirea, atitudinile, concepțiile.

Aceasta este însăși istoria: perfecționarea continuă a muncii și a conștiinței. Iar socialismul, ca expresie accelerată a istoriei, îl înțeleg ca o continuă revoluție a muncii, imbinat cu o continuă revoluție a gîndirii.

Dumitru DUMITRU
Erou al Muncii Socialiste
Directorul I.A.S.-Pietroiu, județul
Ialomița

RĂSPUNSUL

Apelul tovarășului Nicolae Ceaușescu adresat oamenilor de artă, deci și scriitorilor, cere un răspuns din partea noastră; iată răspunsul meu:

— opere de mare tensiune lăuntrică
— angajate în marea luptă pentru omnia noastră
comunistă

— fiind scriitor maghiar din România, scrieri care să militeze cu vibrație revoluționară pentru frăția dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare

— multă muncă, autocunoaștere de artist, libertate în a scrie totul despre viața noastră, înțelegînd necesitatea istorică a timpurilor noastre.

Szász IÁNOS

PRIN NOI, PENTRU GENERAȚIILE VIITOARE

Mă gîndesc la dezbaterile Plenarei și nu pot să rămîn cu gîndul numai la ele. Îmi este imposibil să reflectez asupra sarcinilor ce ne revin nouă, dascălilor, fără să leg importanțele ideii cuprinse în documentele din 3-5 noiembrie de idei asemănătoare cuprinse în alte materiale de partid din toamna aceasta. În cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la deschiderea anu-

lui universitar, spre exemplu, sau în indicațiile date de secretarul general al partidului cu prilejul vizitei de lucru făcute în școli din Capitală. Repetarea acestor probleme dă măsura importanței lor și a consecvenței cu care conducerea de partid le urmărește realizarea.

Așa este problema legării învățămîntului de practică. Esențială, Capitală, din multe puncte de vedere. Hotărîtoare nu numai pentru asigurarea din timp a unor cunoștințe și deprinderi profesionale, ci și pentru întregirea profilului moral al elevilor prin muncă și prin respect față de munca fizică. Liceul pe care-l conduc de puțîn vreme a fost și este renumit prin numărul mare de absolvenți ce au reușit să fie admiși în facultăți de la prima încercare. Începem să fim conștienți că această măsură a eficacității procesului didactic este incompletă. Iar orice măsură incompletă este falsă. Nu ne mai interesează acum numai cei reușiți în învățămîntul superior. Rezultatele activității noastre vor fi apreciate după rapiditatea cu care, la terminarea liceului, fiecare absolvent își va găsi locul potrivit, locul realizării lui. Aș spune chiar că e mai puțin semnificativă reușita la universitate a unui elev îndopat cu meditații, decît buna încadrare a unui tînr într-o meserie, într-un loc productiv, în care să nu apară dezorientat și nepriceput, ca o pasăre fără aripi. Desigur că organizarea orelor de practică în producție a elevilor, procedeu de bază al educației prin muncă, fiind la început, întîmpină dificultăți. Noi însă trebuie să le învingem, rezolvarea dificultăților presupune cea mai sinceră adeviziune la documentele de partid.

O altă sarcină nobilă, evidențiată de partid cu aceeași consecvență, este educarea copiilor în spiritul frăției dintre naționalități. Noi înșine, dascălii, am învățat mult în acest sens de la Partidul Comunist Român. Am fost înarmați cu o doctrină care sintetizează explicit, obiectiv, relațiile statornice de-a lungul secolelor, pe pămîntul României, între oamenii muncii de diferite naționalități. Relații pe care eu le consider exemplare. Este firesc să asigurăm, cu tot devotamentul nostru de comuniști și profesori, transmiterea spiritului acestei frății creatoare și urmașilor.

Hans SCHULLER
Directorul Liceului nr. 21-București

CERTITUDINE ȘI GARANȚIE MOBILIZATOARE

Doresc să-mi exprim întreaga mea adeviziune în legătură cu istoricele documente și măsuri adoptate de către recenta Plenară a C.C. al P.C.R., în cadrul cărora amplă expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu reprezintă o atît de originală și prețioasă contribuție la tezaurul gîndirii marxism-leninismului epocii contemporane.

Realizarea importantelor obiective materiale și spirituale stabilite de cincinal ne vor ajuta, firește, să facem un salt uriaș înainte în toate direcțiile propuse. Ea nu epuizează însă șirul valorilor deosebite cu care cincinalul va fi înzestrat societatea noastră socialistă la sfîrșitul perioadei. Înțelesul adînc al cincinalului depășește cu mult înfăptuirea literală a programului trasat. Pentru a sesiza tîlcul întreg și specific al viitorilor ani trebuie să facem apel la precizările de esență cuprinse în istorica cuvîntare a secretarului general al Partidului Comunist Român, a acestui strălucit exemplu de aplicare creatoare a învățăturii marxist-leniniste la realitățile concrete ale țării noastre, a modului în care a fost pus în lumină raportul dialectic prin care trebuie să coexiste ritmul dezvoltării economice și nivelul conștiinței sociale.

Lichidarea claselor exploatatoare și înfăptuirea societății socialiste nu a însemnat sfîrșitul luptei perseverente, continue, dintre vechi și nou, miezul dialectic al întregii noastre deveniri. Deși cu alte cuvinte, condițiile sociale generatoare de tare morale au dispărut de multă vreme de pe scena istoriei noastre, ele n-au plecat însă fără să ne greveze într-o măsură și prezentul. Cine nu știe că mentalitate burgheză și mic-burgheză sînt sinonime cu arbitrar, cu abuz și bacșiș, cu nepotism și incompetență, cu favoritism și necinste, cu concesii complicite și pasivități remunerate?

În lumina recentelor documente de partid pe drapelele cincinalului nostru se va înscrie cu literă de foc și lupta necruțătoare împotriva acestor pervertiri și distorsiuni în structura noastră etică și socială.

Pentru lichidarea acestor racile, programul partidului nostru, privind îmbunătățirea activității ideologice, nivelul general al cunoașterii și educația socialistă a maselor, a elaborat un sistem întreg de măsuri corespunzătoare, de la asigurarea disciplinei în muncă pînă la continua perfecționare a pregătirii profesionale și ideologice a cadrelor, de la sancționarea oricărei încălcări de lege pînă la ridicarea considerabilă a nivelului de trai material și spiritual al poporului.

Prin măsurile luate recent împotriva unor salariați superiori abuzivi și necinstiți, conducerea de partid

și de stat a demonstrat cu cită principialitate și hotărîre neabătută înțelege să combată aceste racile oriunde s-ar manifesta, oricît de sus pe scara ierarhiei sociale s-ar situa autorii lor.

Începe astfel să-și croiască drum sigur în conștiința noastră convingerea în supremația absolută a legii ca purtător autorizat al intereselor întregului popor. Certitudinea și garanția legii cu sentimentul temeiniciei și echității prevederilor sale pe care le inspiră poporul reprezintă astfel o forță mobilizatoare de cea mai mare importanță. În mod firesc această convingere polarizează în jurul ei pe toți oamenii muncii, întreg poporul, fiecare fiind egal de interesat în promovarea neabătută a unui autentic și profund democratism socialist.

În lupta aceasta, deosebit de grea și de mare amploare, conducerea de partid și de stat poate conta pe sprijinul neprecupețit al întregului popor.

Mircea REBREANU
Secretar al Comisiei juridice permanente
din Marea Adunare Națională

VOM FACE TOTUL PENTRU FORMAREA CONȘTIINȚEI OMULUI NOU

Încerc un sentiment de mare mulțumire, dar și de pleneră răspundere, că modestul meu loc de muncă este prin însăși natura sa vizat nemijlocit de multe din indicațiile cuprinse în Programul de educație partinică stabilit la recenta Plenară a C.C. al P.C.R. Ascultînd cuvîntul tovarășului Nicolae Ceaușescu analiza sa multilaterală, științifică, de mare însemnătate principială și practică a activității politico-ideologice și cultural-educative, am simțit în permanentă că vorbele sale mobilizatoare, de cald îndemn, mi se adresează și mie personal. Atît la Universitatea populară cît și la Casa de cultură lucrăm mult cu tineretul, încercînd să-i îmbogățim universul lui spiritual, să-i consolidăm fundamentul ideologic, să-l apropiem de cunoaștere și să-i stimulăm interesul pentru știință, pentru frumos, cu un cuvînt să fim un ajutor prețios al factorilor chemați să-l educe în spirit comunist. Munca activului nostru de la Universitatea populară a cunoscut o îmbunătățire substanțială după apariția documentelor din iulie. Și fiindcă am vorbit de tineret, aș dori să amintesc aici, printre altele, inițierea ciclului de prelegeri «Tinerete, muncă, viață». Inspirat direct din ideile expuse în iulie de tovarășul Nicolae Ceaușescu, acest ciclu cuprinde titluri ca: «Romanismul epocii socialiste», «Dialog între generații. Cunoașterea și cultivarea tradițiilor revoluționare ale partidului și poporului nostru», «Contemporan cu viitorul. Tinerete, responsabilitate», «Chipul tînrului de azi, profilul său moral» și altele. De asemenea, la Casa de cultură (al cărei specific, determinat de caracterul de stațiune climaterică a orașului nostru, presupune o audiență foarte variată din toate colțurile țării) am inițiat programe noi de activitate în spiritul indicațiilor documentelor referitoare la ideologie. Dar, după cum spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu la încheierea lucrărilor plenarei «Trebuie să judecăm oamenii nu după vorbe și declarații, ci după fapte...» de aceea oprindu-mă aici, îmi propun ca împreună cu colectivul nostru să ne străduim să dăm viață prețiosului program elaborat de partid, să ridicăm la un nivel superior munca așa încît recentele documente să dea rod bogat și în acest frumos colț al patriei noastre.

Mariana GHINESCU
Metodistă la Casa de cultură
și secretară a Universității populare
Sinaia

VOM FACE OPERE ADEVĂRATE, EMOTIONANTE DESPRE MINUNAȚII NOȘTRI CONTEMPORANI

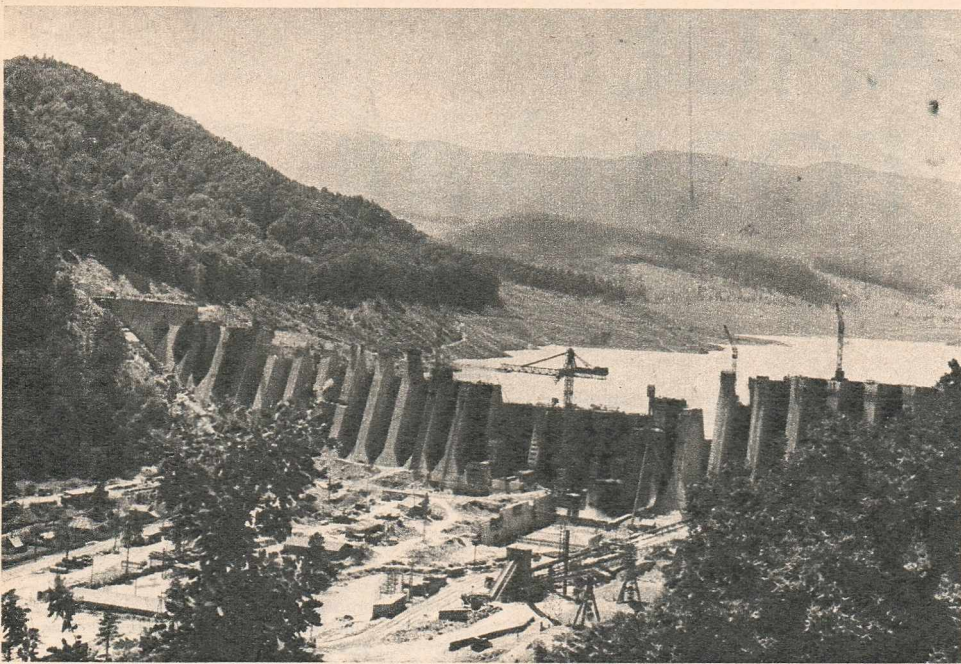
Întreaga țară a căpătat, în lunile din urmă, aspectul unui amfiteatru imens în care tineri și vîrstnici, oameni simpli și academicieni, dezbăt noțiuni ca: «etică și echitate socială, conștiința socialistă și profil moral al omului nou — constructor al socialismului».

Noi, cineasții, judecăm creația noastră, încercînd să o înscriem în aria unui anume fond spiritual, a îndatoririlor și eficienței ei sociale. Vorbim despre conștiința spectatorilor noștri, gîndindu-ne la propria noastră conștiință, la ceea ce ne dă avînt, la ceea ce ne înobilează creația.

Gheorghe VITANIDIS
regizor de film

(Continuare în pag. 12)

Pagini realizate de
Liviu TIMBUS,
Petre ANGHEL
și Eugen IAROVICI

Iacul de acumulare de la poiana uzului

După ce au fost terminate lucrările de închidere a bataroului la barajul complexului hidrotehnic de la Poiana Uzului, a început umplerea cu apă a lacului de acumulare. Cele circa 100 milioane mc de apă — capacitatea acestui nou lac artificial, cu o lungime de peste 12 km — vor asigura alimentarea cu apă potabilă și industrială a unităților economice și a localităților de pe valea Trotușului.

școala bunicilor

Recent, la filiala casei de cultură din cartierul clujean IRIS a avut loc un examen neobișnuit, la care, în calitate de elevi, au participat sute de... bunici.

Tema tratată în cele aproape 200 de subiecte abordate la examen s-a referit la rolul și locul bunicilor în ce privește creșterea, educarea și ocrotirea sănătății nepoților.

Comisia de examinare: profesori, medici, cercetători științifici, activiști sociali și cul-

turali și, bineînțeles, bunici.

Ideea promovării în rândul vîrstnicilor a unor acțiuni educative de masă, în măsură să le pună în valoare autoritatea, experiența, capacitatea și posibilitățile lor educative s-a dovedit de bun augur. De altfel, și rezultatele înregistrate pînă în prezent, deși modeste, atestă faptul că populația vîrstnică este în măsură și are posibilitatea de-a aduce o contribuție valoroasă la creșterea, educarea și ocrotirea

sănătății generației tinere. Dar nu numai atât. Bunicii s-au străduit, totodată, să ajute prin variate mijloace familiile dezorganizate sau cu semne de destrămare, părinții demisionari sau vîrstnicii dificili. De menționat și faptul că în săptămîna Crucii Roșii — aniversată recent — echipe de bunici au vizitat peste 1 000 de familii din municipiul Cluj.

Prin preocupările și activitatea desfășurată, școala bunicilor s-a dovedit o formă educativă dinamică, activă, plăcută, eficientă, antrenantă și... gerovitalizantă.

învățămînt — producție

De curînd, la Institutul politehnic din București a avut loc cea de-a

XI-a Conferință a cercurilor științifice studențești. Trecerea în re-

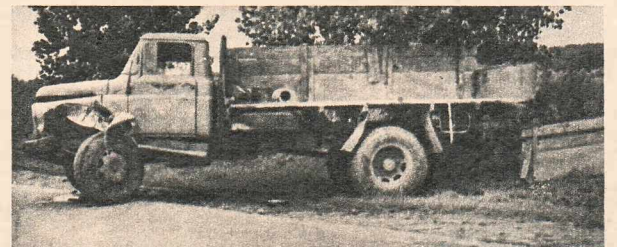
vistă a rezultatelor activității științifice (secțiile electrotehnică, energetică automată, electronică și telecomunicații), desfășurate de studenții din centrele universitare Timișoara, Iași, Cluj, Brașov, Craiova, Petroșeni și București, a cuprins aproape 150 comunicări însoțite de proiecții de diapozitive, planșe și exemplificări pe machete. S-a remarcat originalitatea multor lucrări bazate pe cele mai noi descoperiri ale științei și preocuparea majoră de a lega cât mai strîns cercetarea științifică de problemele actuale ale producției. Astfel, încă de pe băncile universităților, tinerii învață să se orienteze pe calea: cercetare fundamentală — cercetare aplicativă — producție.

pod peste jiu

Noua construcție, menită să tragă peste albia Jiului șoseaua națională 56 (Craiova-Calafat), se situează printre cele mai moderne realizări de acest gen din țară: 270 metri lungime și 11 metri lățime. Pînă în prezent s-au executat

fundatiile și s-au turnat coloanele pentru picioarele intermediare, s-a terminat executarea radierilor armate la picioarele 2, 3 și 4. Harnicii constructorii de la Întreprinderea de construcții drumuri și poduri, căi ferate-Craiova au reușit să împlinească în mijlocul Jiului chesonul ultimei pile a podului. În viitorul apropiat constructorii vor da o nouă bătălie: pregătirea terenului pentru executarea celei de-a doua cule spre Craiova.

la ce duce... tulburelul

O dată cu toamna a apărut și tradiționalul tulburel. Nimeni nu-i contestă gustul sau aroma; dar și cite necazuri de pe urma lui. Un camion «Bucegi», condus de șoferul Florea Macrea de la I.U.T.-Bujoreni «tulburat» de tulburel, a lovit pe șoseaua Măgurele o motocicletă. Și-au pierdut viața conducătorul motocicletei, Dan Paraineanu și Gherghina Anghel, care-l însoțea. La Focșani, un alt automobilist, C. Mărmureanu, a fost surprins de organele miliției conducînd un autoturism în completă stare de ebrietate; numai grație unei mimini a putut scăpa de la un accident fatal.

Ploaie de toamnă.

Prezentarea artistică:
V. OLAC

FLACĂRA. Redacția: București.
Piața Școlii 1, Sectorul 1.
Căsuța poștală 4112. Of. 33.
Telefon 17.60.10—int. 1744.
TIPARUL executat la Combi-
natul poligrafic «Casa Școlii»

cu planul anual îndeplinit

Deși anul calendaristic nu s-a încheiat încă, numeroase colective de muncă din întreaga țară și-au îndeplinit planul anual la toți indicatorii de producție. Uzina constructoare de mașini din Reșița, una dintre cele mai vechi și mai prestigioase uzine din țara noastră, furnizoare de piese de schimb pentru agregate energetice și utilaje tehnologice, a anunțat îndeplinirea planului anual de producție. Continuând șirul succeselor, uzina reșițeană a livrat în plus față de prevederile planului anual circa 50 la sută mai multe piese de schimb pentru motoare electrice de mare putere, turbine hidraulice și cu abur și mașini-unelte.

În județul Tulcea s-a obținut până în prezent o producție suplimentară de 15 milioane lei. O contribuție importantă la aceste realizări au adus întreprinderea de construcții și reparații de nave și utilaje și întreprinderea de industrializare a peștelui.

La rîndul lor, constructorii barajului Vidra au încheiat, cu două luni mai devreme, prevederile planului. Realizînd un volum de 1 233 000 mc la construcția barajului, harnicul colectiv a ajuns cu lucrările la cota 1 240 m.

INTERVIUL SĂPTĂMÎNII

atenție
... la gripă!

— Ce «diagnostic» dați gripei din anul acesta! — l-am întrebat pe tovarășul dr. Șerban POPA, șeful serviciului de prevenire și combatere a bolilor infecțioase din Ministerul Sănătății.

— Și actualele îmbolnăviri de gripă sînt provocate, ca și în anul 1969-1970, de virusul A2 H.K. Aceasta explică pentru ce în prezent cazurile grave sînt mai puțin frecvente decît în anii precedenți cînd s-a produs primul contact cu acest tip de virus. Așadar, sînt forme de gripă medii și ușoare, focare dispersate, dar trebuie să fie foarte bine înțeleasă utilitatea tuturor măsurilor luate în vederea combaterii infecției gripale. Și atunci cînd e vorba de prevenire, și în legătură cu respectarea indicațiilor de tratament.

— Ați făcut constatări negative cu privire la comportamentul unor cetățeni?

— Destule, din păcate. Unii se ambiționează să încalce dispozițiile în vigoare și sînt morțiș să facă vizite în incinta spitalelor. Alții, deși știu precis că prezintă simptome de îmbolnăvire, primesc sau se duc în vizite. Pe de altă parte, sînt părinți care își plimbă copiii în cea mai mare aglomerație, care îi trimit la școală deși sînt gripați.

— În cadrul preocupărilor și strădaniilor Ministerului Sănătății de combatere a gripei, ce acțiuni se întreprind în continuare?

— Între altele, este în curs de desfășurare acțiunea de imunizare antigripală a populației expuse profesional la infecție prin vaccin antigripal preparat de Institutul «Cantacuzino», Institutul de inframicrobiologie și vaccin importat. S-au asigurat spații de spitalizare pentru eventuale cazuri cu complicații postgripale, în special pentru copii mici, bătrîni, bolnavi cronici, cardiaci, pulmonari etc. În colectivitățile mai mari de copii s-au înființat infirmerii speciale, în vederea izolării și tratării cazurilor ce s-ar ivi. Trebuie să subliniem și faptul că, în ultima lună, s-a efectuat o acțiune largă de gammaglobulinoprofilaxie, ce a cuprins circa 100 000 de copii.

S.N.

brigada itinerantă

Fotografia noastră vă prezintă un moment din programul brigăzii Casei de cultură a sectorului 8, laureată a mai multor concursuri republicane. Inițiativa recentă de a da microspectacole de zece minute pe scenele sălilor de cinematograf («Gloria», «Excelsior», «Favorit» și «Modern»), între jurnalul de actualități și film, a fost primită cu mult interes de public. Folosind umorul și satira, membrii brigăzii abordează probleme de etică cetățenească, biciuind parazitismul și tendințele de căpătuială necinstită, unele aspecte de proastă gospodărire și irosire a bunului obștesc, misticismul și comportările necivilizate. Este un fel de dialog cetățenesc în fața ecranului. Așteptăm exemple similare de la alte case de cultură.

în orele libere: artă

De cîțiva ani, la Muzeul de artă al Republicii Socialiste România s-a introdus o formă nouă de contact cu publicul tînăr: ciclurile de lecții despre istoria artei. În fotografie au fost surprinși elevi de la Școala generală nr. 19 la prima lor lecție. 1 500 elevi din 25 școli și licee participă în timpul lor liber la aceste cicluri de 12 lecții care încep cu arta românească veche și parcurg principalele perioade pînă în timpurile noastre. Fiecare lecție cuprinde o parte istorică și teoretică după care se vizitează sălile care se referă la perioada respectivă, făcîndu-se exemplificări cu operele expuse în muzeu.

despre milioane

Cîți kilometri au parcurs în 1971 cele peste 500 autocare ale Ministerului Turismului? Mai bine de treisprezece milioane. Am mai aflat de asemenea că în aceeași unitate de timp au fost transportați aproape două milioane de turiști români și străini, sau cu 50%, mai mulți decît în aceeași perioadă a anului trecut! Fotografia alăturată a fost luată la noua autobază a întreprinderii, dotată cu ateliere moderne de reparații, spălare și gresare, cu platforme de parcare. Pe linia unei organizări mai raționale, se dezvoltă fabricația și recondiționarea unor piese de schimb, reducîndu-se astfel importurile în valută. Întreprinderea și-a mărit mult și sectorul de deservire a turiștilor străini. Spre pildă, organizînd mai bine închirierile de autoturisme fără șoferi, s-au mărit simțitor încasările în valută, astfel că într-un singur sezon mașinile și-au recuperat valoarea.

teze și paranteze

de Aurel BARANGA

frumosul și iubirea

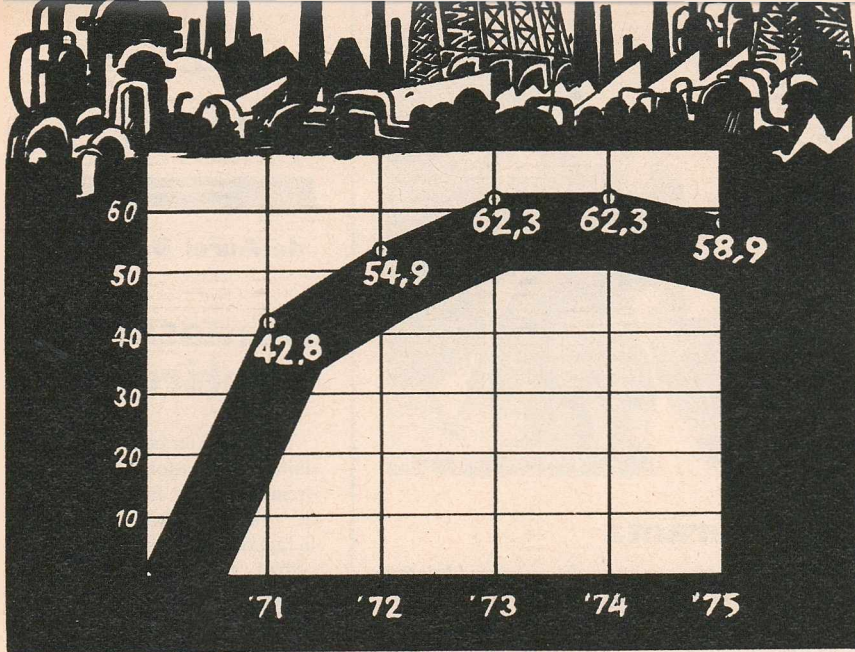
Ne răsună în conștiință și vor dăinui, fără îndoială, încă multă vreme ecurile Expunerii făcute de tovarășul Nicolae Ceaușescu în fața Comitetului Central al partidului, cu privire la programul Partidului Comunist Român pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educația socialistă a maselor, pentru așezarea relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste și comuniste.

Sensibili la toate paragrafele vastului statut politic, amplă cartă morală a prezentului și viitorului patriei noastre, oamenii de artă se vor apleca, de aici înainte, cu precădere, cum este și firesc, asupra capitolului, de o deosebită bogăție spirituală, referitor la problemele creației literare și artistice, destinată să contribuie la uriașa operă, responsabilă și patetică, de formare a omului nou, menită să îmbogățească patrimoniul spiritual al poporului.

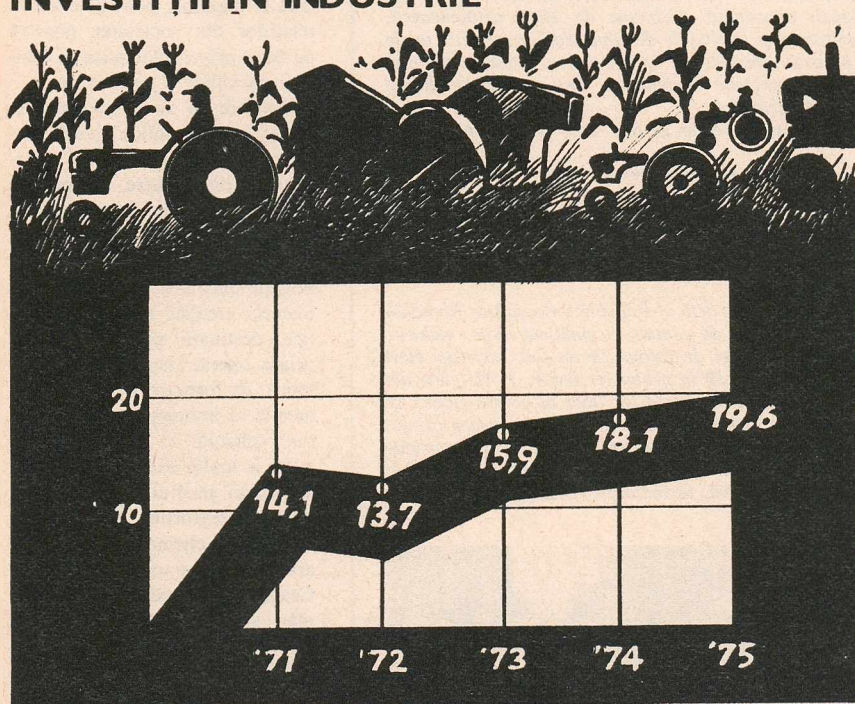
De la înalta tribună a Plenarei, secretarul general al partidului a adresat creatorilor de frumos o înflăcărată chemare. «Redați în artă — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — mărețele transformări socialiste ale țării, munca clocotitoare a milioane de oameni; veți găsi și contradicții și conflicte reale, nu închipuite, și fapte mărețe emoționante, demne de numele de om. Redați și frumosul și iubirea în înțelesul lor măreț!» Emoționante cuvinte, emoționantă chemare, emoționantă sarcină socială trasată creatorilor de frumos! Fiindcă niciodată și nicăieri frumosul și iubirea n-au fost OMULUI niște aliați mai fideli, ca în societatea socialistă. Tovarăși de drum și sprijinitori ai viselor, FRUMOSUL și IUBIREA sînt, în orînduirea socialistă, pietre unghiulare ale edificiului de o fascinantă frumusețe pe care îl clădește OMUL ELIBERAT, în polemică acerbă și deschisă cu TRECUTUL său grevat de atîtea poveri morale, în care intrau și URȚENIA și URA omului împotriva omului.

FRUMOSUL și IUBIREA, iată marile țeluri chemate să dea corp și substanță artei umane. În numele acestui FRUMOS ce se cuvine apărut și al IUBIRII ce se cere cultivată cu scumpătate, oamenii de artă sînt obligați să întrețină salvele lor eficiente de artilerie bine reglată împotriva acelora ce schilodesc fața curată a zilelor noastre sau încearcă să reaprindă detestabile uri mocnite.

FRUMOSUL și IUBIREA, iată două cuvinte ce se cer înscrise pe steagurile tuturor inspirațiilor și luptelor noastre, îndemnuri de glorie ale unui timp ce-și propune să cucerească treptele măreției umane.

INVESTIȚII ÎN INDUSTRIE

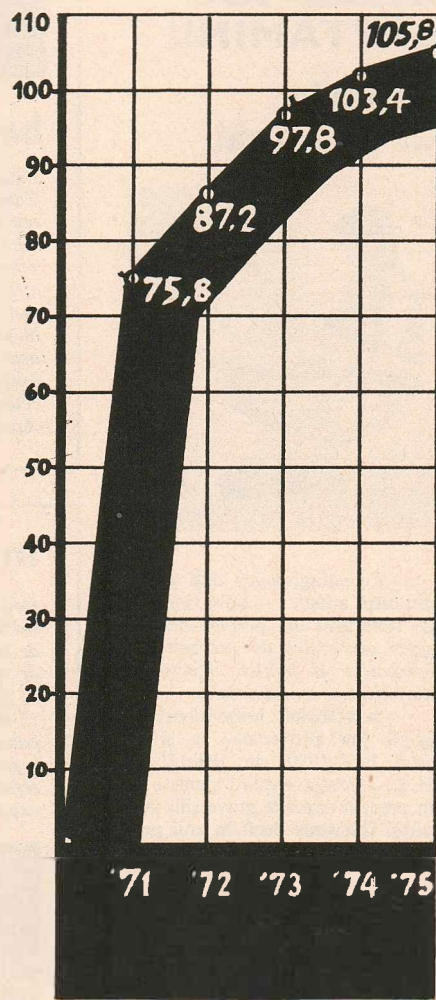
INVESTIȚII ÎN AGRICULTURĂ*

Cu siguranță că niciodată în decursul istoriei sale România nu a trăit o asemenea epocă de profunde prefaceri sociale și economice ca cea pe care o parcurgem în acești ani. Lumea în care trăim cere și adeseori chiar impune opțiuni fundamentale pentru asigurarea existenței, progresului și viitorului unei națiuni, în condițiile în care există tendințe de adâncire a decalajelor din lumea contemporană între țările avansate, de mult industrializate, și cele pornite mai curînd pe calea dezvoltării. Pentru înlăturarea acestei tendințe negative, accelerarea industrializării, menținerea unei rate înalte a acumulării este imperios necesară. În acord cu întreaga națiune, Congresul al X-lea a angajat România într-o impresionantă construcție economică menită să edifice o societate mai armonioasă din toate punctele de vedere, mai echitabilă și mai prosperă, societatea socialistă multilateral dezvoltată. Acest deziderat de importanță istorică va polariza energiile, eforturile și gândirea națiunii pe o perioadă de două decenii, dar înfăptuirea lui concretă e palpabilă deja, e prezentă prin marile obiective pe care și le propune planul cincinal 1971-1975. Planul cincinal sintetizează concluziile unor ample dezbateri și analize la care a participat țara întreagă, întreg acest popor, astăzi stăpîn pe propriile sale destine. Una dintre opțiunile fundamentale ale planului decurge din politica partidului de a îmbina interesele prezente cu cele de perspectivă ale națiunii socialiste. Trăind într-un prezent cu ample și rapide schimbări în toate structurile vieții economice, să nu uităm, dar mai ales să cîntărim

cu deplină răspundere profilurile viitorului. Aceasta este explicația că sarcinile și obiectivele planului cincinal converg spre realizarea unui dinamism susținut al creșterii producției materiale, spre modernizarea structurii întregii economii, spre sporirea eficienței economice în toate domeniile și pe această bază spre creșterea rapidă a venitului național. Creșterea venitului național într-un ritm mediu anual de 11-12 la sută și stabilirea unei cote a fondului de acumulare de 30-32 la sută face posibil ca în acest cincinal să se realizeze investiții, din fondurile centralizate ale statului, de 470 miliarde de lei. O privire oricît de sumară asupra datelor statistice din acest domeniu ne arată că această sumă reprezintă un efort de investiții fără precedent în istoria construcției socialiste în România. Această opțiune pentru alocarea unei părți atît de însemnate din venitul național în scopul asigurării unor investiții de o atare amploare va fi hotărîtoare pentru dezvoltarea rapidă și armonioasă a economiei noastre naționale.

Investițiile au fost orientate în așa fel încît să asigure o dezvoltare proporțională cît mai armonioasă a economiei în ansamblu, precum și a fiecărei ramuri în parte, atestînd o politică de utilizare chibzuită a acestor fonduri, fapt care reiese de altfel și din opțiunea prioritară acordată ramurilor producției materiale. Astfel, circa 60 la sută din investiții sînt îndreptate spre continuarea operei de industrializare a țării. Trebuie să observăm că una dintre caracteristicile esențiale ale industrializării în cincinalul actual constă în intensificarea procesului de modernizare a structurilor industriale. În primul rînd vor fi promovate cu precădere acele ramuri sau subramuri purtătoare ale progresului în tehnica și producția contemporană, cum sînt electronica, electrotehnica, mecanica fină, industria optică, construcția

470 DE MILIARDE PENTRU DEZVOLTAREA ȚĂRII

DESĂȘURAREA INVESTIȚIILOR TOTALE DE 470 MILIARDE LEI PE ANI

de mașini-unelte, petrochimia, metalurgia oțelurilor aliate etc., etc.; în al doilea rînd procesul de modernizare se extinde și asupra unei game foarte întinse de produse. Astfel ponderea de produse noi sau modernizate va trebui să ajungă în 1975, pe ansamblul industriei, la 47 la sută, în unele ramuri procentul fiind chiar mai mare: 63 la sută în construcția de mașini, 52 la sută în industria metalurgică, și estimîndu-se că industria ușoară va reinnoi practic în întregime sortimentele de produse pînă în 1975. Amplasarea investițiilor și acțiunea de modernizare, apoi tendința tot mai evidentă și mai susținută de a folosi integral inteligența, inventivitatea și potențialul creator propriu vor face posibil, la încheierea cincinalului, ca industria să acopere 70 la sută din necesarul de utilaje al țării, să furnizeze de aproape 1,5 ori mai multe mărfuri pentru fondul pieței și de 1,9 ori mai multe produse pentru export. De asemenea realizarea acestei orientări de bază — modernizarea structurilor — se estimează că va ridica productivitatea muncii cu cel puțin 42 la sută.

O altă ramură a economiei naționale care beneficiază de investiții masive este agricultura cu toate sectoarele ei. Și ea va parcurge în acest cincinal o etapă de ample modernizări și de dezvoltare intensivă. Cele peste 80 de miliarde de lei care i-au fost alocate reprezintă de două ori mai mult decît s-a investit în cincinalul precedent. La acest volum de investiții se adaugă și aportul financiar — 20 miliarde lei — al cooperativelor agricole de producție. Investițiile sînt destinate amplificării bazei tehnico-materiale, apoi realizării programelor naționale de irigații și hidroameliorații, în sfîrșit, dezvoltării zootehniei. Se estimează că toate aceste alocări, dacă vor fi rațional și prompt utilizate, vor duce la o sporire a

producției agricole cu 36-49 la sută față de media anilor din cincinalul anterior.

De fonduri importante de investiții vor beneficia în actualul cincinal și alte sectoare ale economiei naționale ori ale vieții sociale. Remarcabil este volumul de investiții reparate cercetării științifice: 4,5 miliard (față de 1,7 din cincinalul trecut), învățămîntului, culturii și ocrotirii sănătății: 9, miliarde, construcției de locuințe: 14,3 miliarde etc. O analiză mai detaliată demonstrează că fondurile repartizate pentru ridica nivelul de trai reprezintă de fapt mare parte din venitul național.

Analizînd repartizarea teritorială a investițiilor, vom observa că ea urmărește îndeplinirea unui deziderat pus în evidență de Congresul al X-lea, acela de a lichida decalajele dintre diverse regiuni ale țării. Prin amplasarea noilor întreprinderi va continua deci, îmbunătățirea repartizării forțelor de producție pe teritoriul țării, asigurîndu-se progresul economic și social al tuturor județelor. O parte tot mai însemnată din fonduri va fi investită cu precădere în județe mai puțin industrializate, cum sînt: Săla Bistrița-Năsăud, Vrancea, Tulcea, Dîmbovița etc. Amplasarea teritorială rațională va avea drept consecință creșterea producției industriale a acestor județe cu circa 50-86 la sută în 1975, față de 1970, și folosirea cît mai deplină a forței de muncă și, în ultimă instanță, posibilitatea ca toți cetățenii să se bucure și să beneficieze de progresele roadele civilizației materiale și spirituale al socialismului.

Întreaga națiune apreciază actualul cincinal ca un program realist, profund științific și pe deplin realizabil. Aceasta este de altfel și explicația energiei cu care întregul nostru popor a trecut la înfăptuirea lui.

*Inclusiv silvicultura, gospodărirea apelor și alte activități din cadrul agriculturii, care sînt cuprinse în volumul de investiții ale ramurilor respective.

CE REPREZINTĂ ACESTE MILIARDE

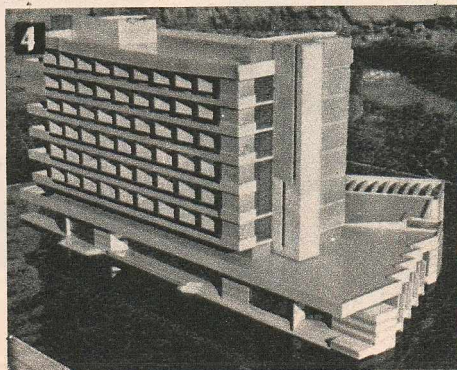
?

Miliardele de lei care vor fi investite în obiectivele de pe teritoriul județului Dâmbovița reprezintă un ram din arborele viguros ce va crește pe pământul României în următorii cinci ani.

Ele înseamnă, înainte de toate, cantitate. Dublindu-se, producția industrială va ajunge la 23 500 lei pe locuitor al județului. Dacă obiectivele nou construite vor fi prin ele însele spectaculoase, nu mai puțin «senzaționale» sînt prevederile estimate în legătură cu extinderea întreprinderilor deja existente. Un singur exemplu, modest în comparație cu luferii viitoarei constelații dâmbovițene: pe lângă o linie pentru tuburi și o alta pentru plăci de azbociment, pe lângă o fabrică de var, la fabrica de ciment din Fieni va intra în funcțiune în anul 1973 și un nou cuptor de ciment; el singur va produce de două ori mai mult decît cuptoarele acum în funcțiune!

Aceste miliarde mai înseamnă calitate. În cazul aportului județului Dâmbovița la sporul de calitate al țării, printre produsele noi, de tehnicitate sporită, se vor afla oțeluri aliate și înalt aliate, strunguri automate, toată gama de strunguri revolver executate după cele mai noi și înaintate tehnologii, se vor afla lămpi cu halogeni și vapori de mercur, înseamnă tot ce vom găsi în 1974, 1975 în fabrici, magazine, expoziții purtînd inscripția «fabricat la Tîrgoviște», «fabricat la Titu» ... la Fieni, la Moreni, la Găești, la Pucioasa.

Dar investițiile înseamnă nu numai bani, ci și efort. Importantul ritm anual de creștere a producției industriale în procent de 22% presupune încordare și devotament. Iar rezultatul lor, dincolo de cei 185 000 lei ce vor alcătui producția anuală pe salariat, înseamnă bunăstare și fericire.

1) La Tîrgoviște, ca oriunde, graficul cutezanței creatoare se scrie nu cu tuș, ci cu beton.

2) Orașul unui fel de echilibru...

3) ...își pregătește astăzi...

4) ...viitorul stabil.

UN JUDEȚ DESPRE CARE SE VA VORBI MULT

Cu cele 13 miliarde de lei ce vor fi investite pe teritoriul său în actualul cincinal, județul Dimbovița se va afla nu numai în centrul preocupărilor economiștilor, nu numai la răscrucea eforturilor constructorilor, nu numai în rîndul marilor raportori din 1975, ci, fără îndoială, și în

centrul atenției opiniei publice. Din firesc interes cetățenesc și normală curiozitate umană, ne-am grăbit să aflăm la timp coordonatele unei perioade de dezvoltare ce va putea fi denumită — păstrînd culoarea locală — eruptivă. Am beneficiat în acest scop de bunăvoința unui interlocu-

tor de mare competență — tov. ing. Ion CĂLINESCU, secretar al Comitetului județean Dimbovița al Partidului Comunist Român.

— Este într-adevăr *explozivă*, sau *«eruptivă»* cum am numit-o noi, perspectiva cincinalului pentru județul Dimbovița?

— Cele aproximativ 13 miliarde de lei reprezintă triplarea sumelor investite în județul nostru față de cincinalul anterior.

— În ce se vor investi?

— Multilateral. Atît pentru obiective noi, cît și pentru dezvoltarea celor existente, atît în industrie, cît și în agricultură, atît în economie, cît și în domeniul social-cultural.

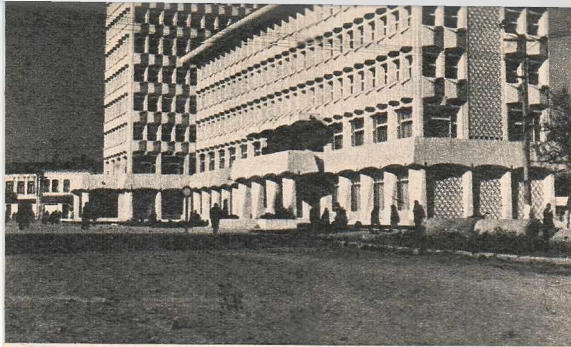
— Unde?

— Peste tot. La Tîrgoviște și la Titu, la Pucioasa și la Fieni, la Moreni și la Găești.

— Ce contururi concrete vor căpăta acești bani?

Ampla operațiune a transformării miliardelor în edificii înglobează infinite probleme. De la găsierea unui stil...

...pînă la pregătirea viitoarelor cadre...

— Contururile se prefigurează de pe acum: la Tîrgoviște — o adevărată și impresionantă platformă industrială cu trei coloane uriașe de susținere și activitate: uzina de oțeluri aliate, uzina de strunguri și întreprinderea «Romlux»; la Titu — fabrica de aparat electric de instalații, fabrica de nutrețuri concentrate, complexul avicol cu o producție anuală de 20 000 tone carne de pui; în celelalte localități — modernizări și extinderi spectaculoase ale întreprinderilor existente, uneori pînă la schimbarea aproape totală a configurației unităților.

— Ascultînd acest început de enumerare, am remarcat o diversitate a ramurilor economice cuprinse. Așa este?

— Da. Vom produce pe teritoriul județului ciment și strunguri, pui și oțel, energie electrică și lămpi fluorescente care s-o consume. Dar diversificarea ramurilor productive nu se face la nivel static, ci ținînd seama de dezvoltarea și perspectivele tehnologiilor, de nevoile crescînde ale economiei naționale. Pe harta Dîmboviței vor apărea ramuri noi nu numai în raport cu județul nostru, ci și cu întreaga țară. O asemenea noutate va fi fabricarea oțelurilor superioare, aliate și înalt aliate, producție ce va face din Tîrgoviște un centru siderurgic.

— Sînt cunoscute grija și perseverența cu care partidul nostru realizează dezvoltarea armonioasă a tuturor regiunilor patriei. Atenția deosebită acordată în acest cincinal județului Dîmbovița este impresionantă. Faceți-mă, vă rog, să înțeleg mai exact logica ei economică, avînd în vedere și faptul că județul nu a fost dintre cele mai rămase în urmă.

— Nu sînt în măsură să mă substituie gândirii factorilor de decizie de la nivel republican. Dar, avînd în vedere că proiectele de plan se elaborează la nivelul nostru, al județelor, precum și că pătrunderea înțelesului problemelor trebuie să fie realizată de orice activist, de orice comunist, pot remarca niște parametri edificatori. Spre exemplu: folosirea forței de muncă. Județul Dîmbovița, deși mai restrîns ca suprafață, este unul dintre județele cele mai dens populate; în același timp, sub aspectul numărului de salariați la mia de locuitori, el se situează mult sub media pe țară; ridicarea noilor și numeroaselor capacități de producție va conduce la creșterea numărului salariaților din județ cu 32%, ceea ce va reprezenta corelarea indicatorilor menționați. Cu alte cuvinte, folosirea mai judicioasă a forței de muncă disponibile și, prin aceasta, ridicarea nivelului de trai, material și spiritual al locuitorilor județului.

— Cum este pregătit succesul acestui amplu program de investiții?

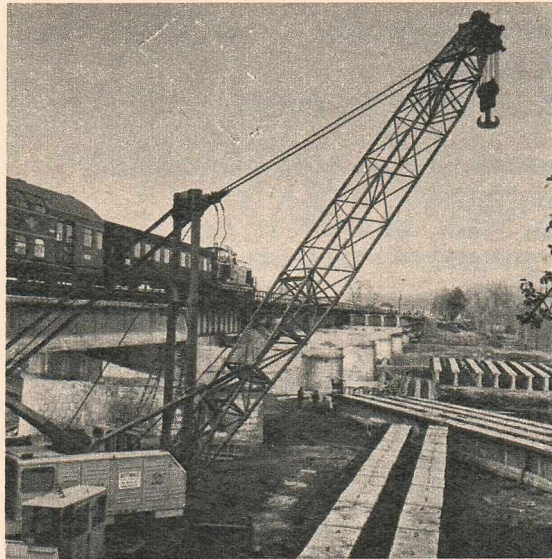
— Într-adevăr, realizarea cu succes a acestui program presupune nu numai un efort de realizare, ci și unul sau, mă rog, mai multe de pregătire și organizare. S-a format un comandament interdepartamental pentru rezolvarea problemelor concrete ale edificării platformei industriale din Tîrgoviște. Celelalte obiective din județ sînt de asemenea prezente pe agenda zilnică de lucru a conducerii comitetului județean de partid. Ne preocupăm din timp pentru asigurarea cadrelor viitoarelor obiective; pentru fiecare întreprindere în parte există un grafic eșalonat al necesarului de angajați, pe specialități, în cifre absolute, fără aproximații. Prin școlarizarea din timp a acestor cadre și prin diferite măsuri organizatorice luate în colaborare cu unitățile industriale existente, vom asigura și deservirea noilor obiective de către cadre cu experiență. De asemenea este conjugată rezolvarea tuturor problemelor pe care le implică această adevărată modificare a geografiei economice a județului. Căi de transport, poduri, baraje, lac de acumulare pentru necesarul uriaș de apă industrială, asigurarea cu energie, nimic nu a fost uitat.

— Cum vor fi asigurate condițiile de locuit pentru fluxul de populație urbană ce se întrezărește?

— Dacă volumul investițiilor reprezintă suma triplă față de cincinalul precedent, numărul apartamentelor va crește și el tot de trei ori. Cu cele peste 12 500 de apartamente noi, înseamnă că vom construi în cinci ani dublu cît în întreaga perioadă de la eliberare pînă în 1970.

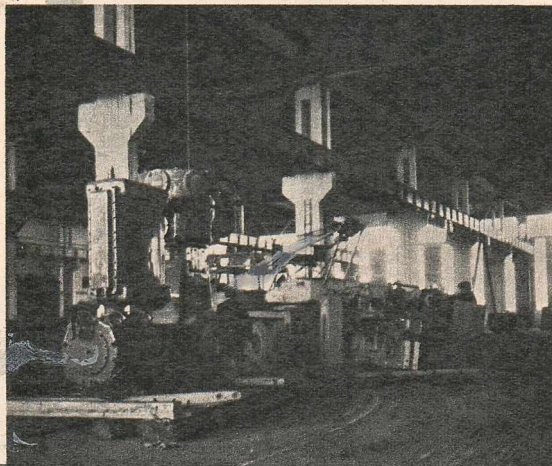
Spuneam însă că programul de investiții atrage multiple consecințe pozitive pe plan social. În afara locuințelor, alte edificii social-culturale și amenajări edilitare vor concura la schimbarea radicală a aspectului localităților dîmbovițene.

Fotoreportaj (text) și interviu de A. SERGIU
Fotografii de Elena GHERA

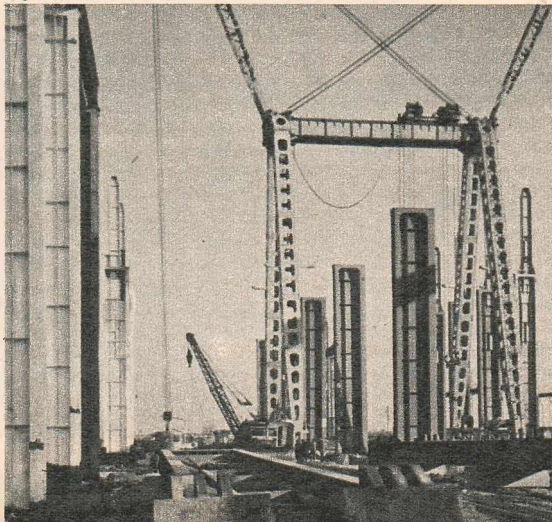

...de la asigurarea căilor de transport...

...pînă la montarea utilajelor ultramoderne, cum sînt cele care populează halele viitoarei uzine de strunguri...

...și pînă la proiectarea unor macarale de tip nou, gigantice, capabile să deplaseze, să ridice și să fixeze miile de tone de profiluri metalice ale halelor uzinei de oțeluri aliate.

dialog cu cititorii

de H. DONA

O scrisoare patetică (patetismul e accentuat și de folosirea abundentă și nu totdeauna potrivită a unor formule radicale) am primit din partea cititorului vasluian K. Rusu. Dumneasa ne solicită nici mai mult, nici mai puțin decît o rezolvare a «problemei somnului», mai pe românește spus, o soluție care să elimine complet dormitul, astfel încît toate cele 24 de ore să poată fi folosite pentru astîmpărarea imensei sete de cunoaștere și activitate a preopinentei noastre. Salutînd din mers asemenea nobile preocupări, ne exprimăm, în același timp, satisfacția că nu deținem (nici noi, nici altcineva) vreun leac absolut împotriva somnului. Există o măsură-n toate și o activitate non-stop o fi ea măreață, dar e, în orice caz, ineficientă. Și, în plus, dacă n-am mai dormi din cînd în cînd, ce am face cu visurile? (Față de visurile ce ne bîntuie în stare de trezie trebuie să fim ceva mai precauți.) Și, atunci, ce să facă tov. Rusu? După părerea noastră, să-și gospodărească mai bine timpul. Deși sînt un vechi și pasionat ziarist, nu mi se pare absolut necesară lectura cu regularitate a zeci de ziare. În lista publicațiilor de care tov. Rusu nu se poate dispensa «pentru nimic în lume» figurează ce vrei și ce nu vrei: de la «Flacăra» — noblesse oblige! — și pînă la «România literară» (cu agnoasele ei — sic!), și de la «frumosul și utilul» «Magazin» pînă la «Gazeta cooperăției», «Cinema», «Săptămîna», «Vremea nouă», «Veac nou» etc., etc. Să nu ne audă Direcția Distribuției Presei, dar s-ar putea face unele comprimări. De asemenea, nici vizionarea obligatorie a două filme pe săptămîină (ațîcea se aduc la Vaslui) nu ni se pare de neclintit. E drept că D.D.F.-ul ne răsfață numai cu capodopere, dar se știe și din alte domenii că prea multe dulciuri strică. Ce să mai spunem de cele patru ore de televiziune. Ca și în materie de țigări, s-ar putea încerca deocamdată o reducere la 3 ore și jumătate. Ce să-i faci, asta-i condiția umană: trebuie să ne-nvățăm să alegem. Și, printr-atîta citit și vizionat, să mai lăsăm măcar o jumătate de oră și pentru gîndit.

Pledoaria cititorului Gavril Cosma din Satu Mare pentru dezvoltarea culturii fizice ni se pare convingătoare; ceva mai puțin, referirea la selecția naturală darvinistă potrivit căreia, spune tov. Cosma, «supraviețuiesc și înving cei voinici și puternici». De fapt, lucrurile se prezintă ceva mai nuanțat. Într-adevăr, ce ne învață antropologia? Că pe la sfîrșitul pliocenului și începutul pleistocenului existau două grupe de hominizi; unii erau înalți, voinici, cu dinți puternici, parcă perfect adaptați grelelor condiții naturale și apigrelor lupte pentru existență din mediul înconjurător, în timp ce ceilalți erau mai mici la trup, cu importante suprafețe ale corpului neacoperite de păr (ceea ce îi făcea mai vulnerabili la intemperii), cu dinții mai slabi, cu o poziție incertă (cînd mergeau în patru labe, cînd în două), cu musculatură mai redusă, fricoși și lipsiți de mare combativitate. După cum se știe, împotriva logicii simpliste, de învins au învins nu primii, ci cei din a doua categorie (confirmînd astfel ceea ce Engels, mi se pare, numea undeva «viclenia naturii»). Prăpădiții, năpîrliții, fricoșii sînt — fără supărare — strămoșii oamenilor; ei au reușit nu numai să-și elimine pe voinicii descendenți ai australopithecilor, ci să și devină adevărați regi ai naturii. Și aceasta, dintr-un motiv foarte simplu: pe lîngă toate cusururile înșirate mai sus, hominizii cei slabi aveau totuși și o calitate: posedau un creier mai mare și mai bine dezvoltat.

Și fiindcă veni vorba de inteligență, am vrea să risipim și o nedumerire a cititorului Silvan Antonescu din Turnu Severin. Dumneasa a auzit că în acțiunea de cunoaștere și selectare a cadrelor se folosesc uneori și teste care măsoară diferite aptitudini. Printre acestea, și teste de inteligență. «Cum se poate măsura inteligența?, se întreabă tov. Antonescu. Oare nu intervin aici și alte elemente străine: cultură, deprindere în a te exprima, anumite cunoștințe etc.?» Fără a exagera importanța testelor și nici posibilitatea lor de a oferi o imagine fidelă asupra psihicului și intelectului uman, trebuie, totuși, să precizăm că testele de inteligență sînt astfel alcătuite încît la rezolvarea lor corectă nu intervin factori de altă natură (singurele cunoștințe necesare sînt, desigur, scrisul și cititul, cele patru operațiuni aritmetice și alte asemenea informații care nu depășesc nivelul unui absolvent a 4 clase elementare). Testul în cauză caută să stabilească cît mai exact capacitatea de a efectua conexiuni, de a găsi o ordine, o regulă între elemente aparent disparate. O asemenea capacitate ar corespunde, aproximativ, unei definiții sumare a inteligenței. Să luăm un exemplu extrem de simplu, una dintre întrebările cele mai ușoare dintr-un test de inteligență: o serie formată din cîteva litere (C.F.I.L....). Cel testat trebuie să spună ce litere urmează în continuare. Nu e greu de văzut că literele nu sînt așezate la întîmplare, ci după o anumită ordine: două litere lipsă din succesiunea alfabetică și apoi una prezentă și, din nou, două lipsă și una prezentă. E clar, deci, că litera următoare e O, după care ar veni S și așa mai departe. Desigur, sînt și întrebări mult mai grele, dar principiul e, în esență, același. Sînt, cu toate acestea, oamenii perfect egali în fața testului? E greu de spus. O anumită deprindere, o îndeminare care se capătă prin exercițiu pot, uneori, să suplimenteze inteligența. Dar, perfecțiunea fiind, în orice caz, imposibil de realizat, ne putem declara satisfăcuți și cu posibilitățile (strict indicative, precizăm, și nu concluzive) ale actualelor teste.

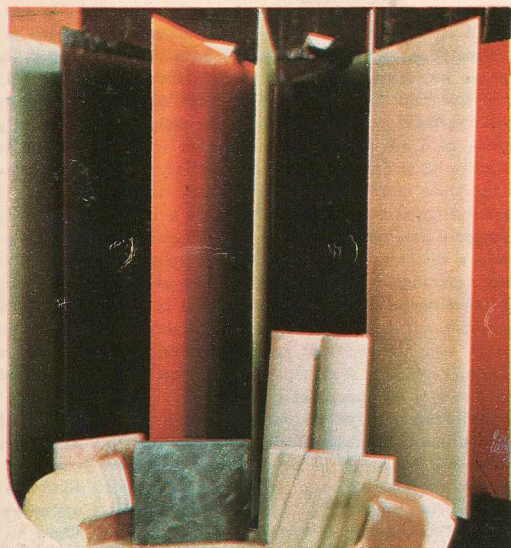
ECOURI PE MARGINEA PARTICIPĂRII

CENTRALEI INDUSTRIALE A GEAMURILOR ȘI MATERIALELOR IZOLATOARE-Ploiești la:

- EXPOZIȚIA INTERNAȚIONALĂ A MATERIALELOR DE CONSTRUCȚII — MOSCOVA 8—22 IX 1971
- AL V-LEA PAVILION DE MOSTRE DE BUNURI DE CONSUM — BUCUREȘTI — 10 IX—24 X 1971
- EXPOZIȚIA INTERNAȚIONALĂ A PRODUSELOR NOI, FOLOSITE ÎN CONSTRUCȚII ȘI ARHITECTURĂ — PRAGA 12—22 X 1971
- EXPOZIȚIA DE CONSTRUCȚII, STRUCTURI, ELEMENTE ȘI MATERIALE PENTRU SECTORUL AGROZOOOTEHNIC ȘI MEDIUL RURAL — Sinești-Ilfov

Cunoscînd în ultimii ani o dezvoltare fără precedent, industria materialelor de construcții se numără astăzi printre cele mai dinamice ramuri ale economiei noastre naționale.

Construcția unui nou obiectiv industrial sau darea în folosință a altuia, care va contribui la ridicarea potențialului economic al țării, ca și înmînarea cheilor unei asociații de locatari, recent constituită, pentru a-și lua în primire noile apartamente, presupun cantități de beton, cărămizi, var, ciment, marmură și alte materiale încorporate în aceste construcții, care se ridică la ordinul milioanei de tone. Omitînd din

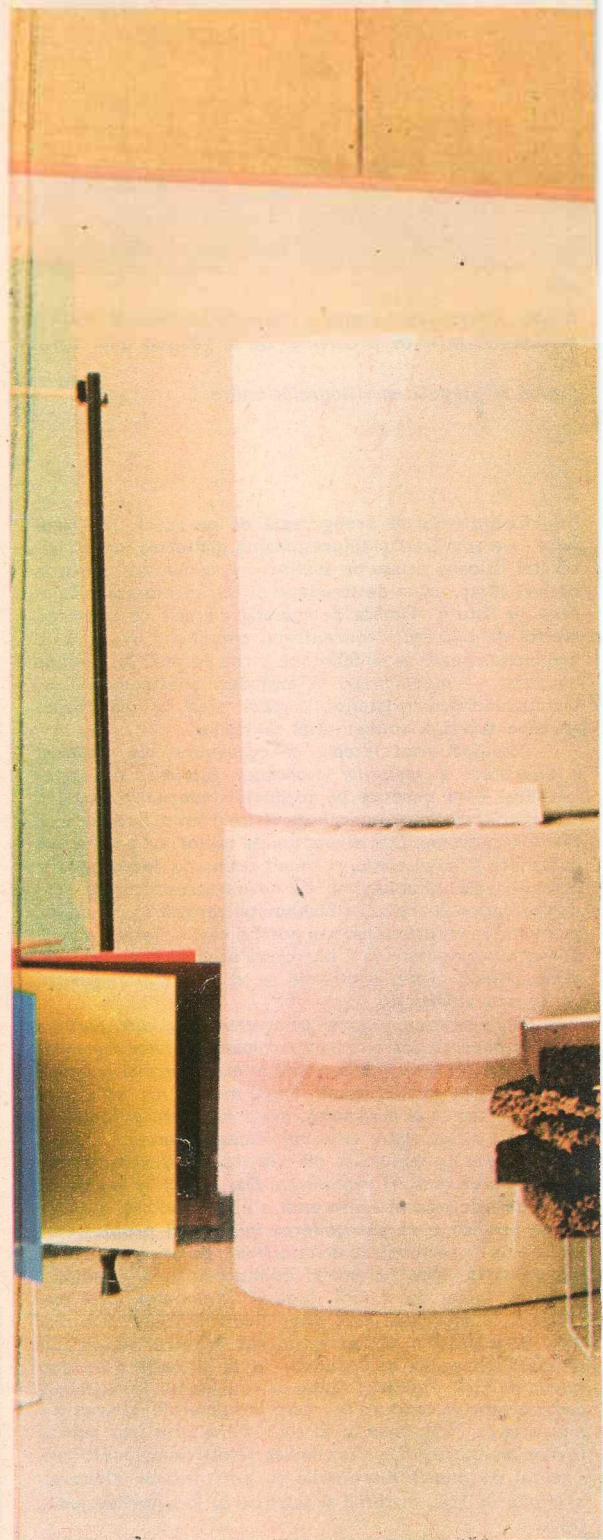
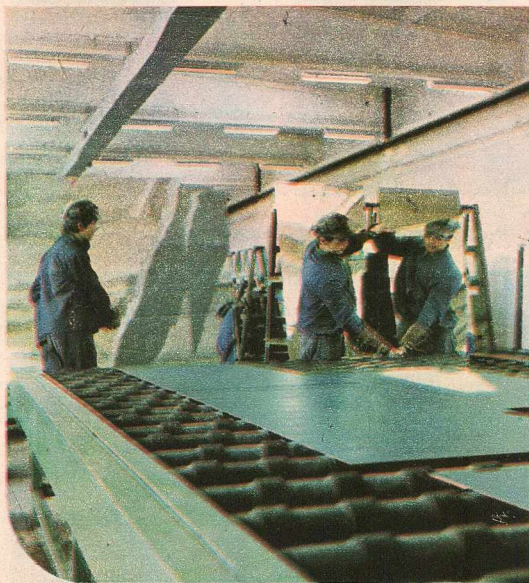

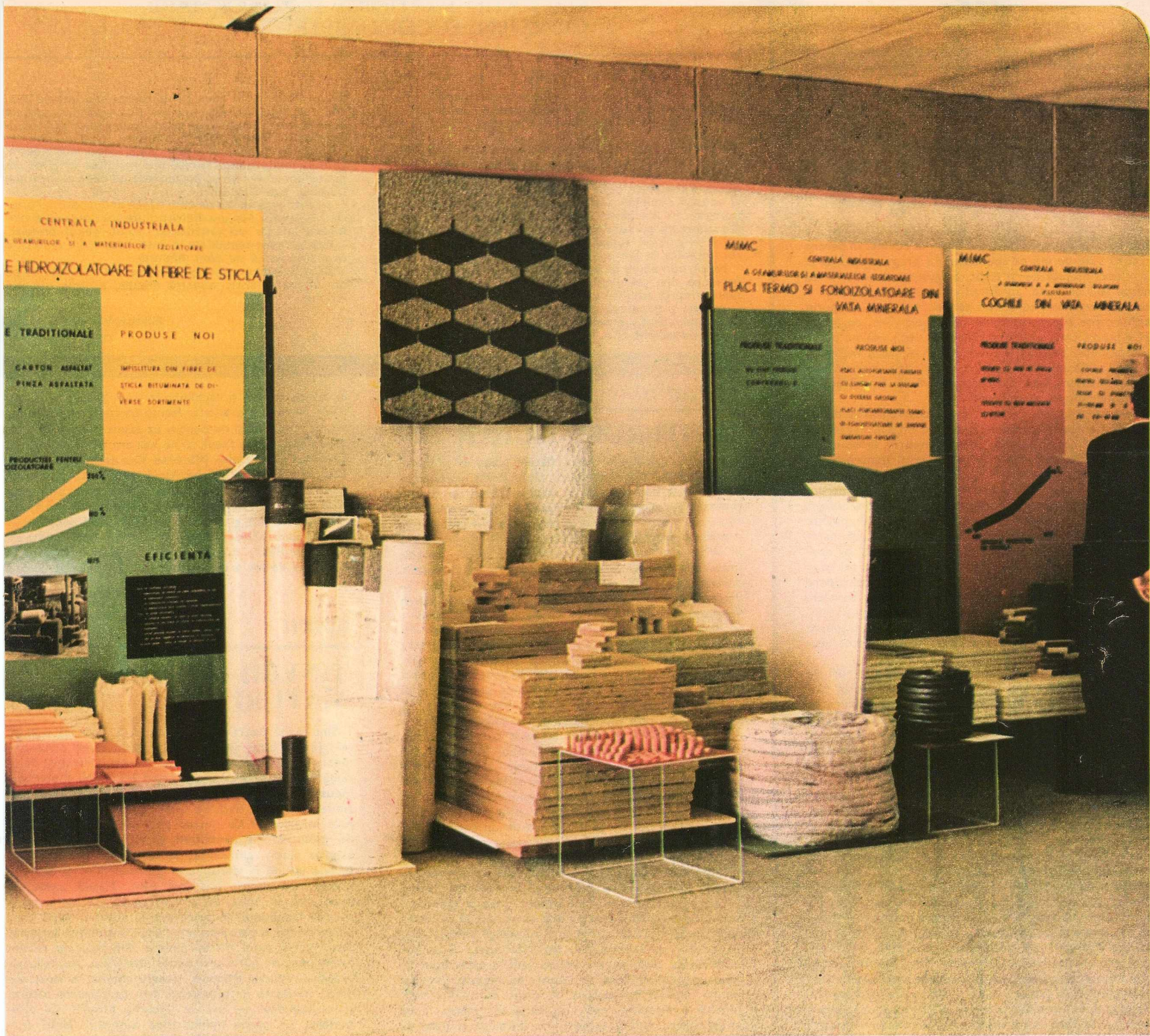
această listă geamurile și materialele izolatoare, ar însemna să trecem cu vederea o prezență absolut indispensabilă în corpul acestor construcții, fie ele obiective industriale, social-culturale sau de altă natură.

Ideea de a ne opri astăzi asupra realizărilor mai importante obținute de organismul care coordonează, îndrumă și urmărește activitatea unităților producătoare ale acestor materiale de construcții ne-a fost sugerată de ultimele ecouri pe care le-a stîrnit prezența CENTRALEI INDUSTRIALE A GEAMURILOR ȘI MATERIALELOR IZOLATOARE-Ploiești la câteva manifestări economice prestigioase, care s-au desfășurat în țară și peste hotare în toamna acestui an... 8 septembrie 1971. Parcul Sokolniki din Moscova. Se tale panglica inaugurală a Expoziției internaționale a materialelor de construcții (STROIMATERIALI '71), manifestare internațională de mare amploare la care participă circa 600 de organizații și firme din 26 de țări ale lumii.

M.I.M.C. a participat pentru prima oară la o manifestare de asemenea amploare.

O parte din cei 900 mp, cît a reprezentat suprafața destinată standului de produse pe care le-a prezentat M.I.M.C., este rezervată produselor CENTRALEI INDUSTRIALE A GEAMURILOR ȘI MATERIALELOR IZOLATOARE-Ploiești, care a expedit aici o gamă varjată de produse, din care n-au lipsit geamurile la-

minate, șlefuite, trase, ornamentate, elementele de tip profilat, oglinzile; un viu interes în rândul vizitatorilor moscoviți, precum și al celorlalți expozanți, i-au stîrnit materialele izolatoare: plăci, folii, împișlitura din fibre de sticlă, diversele plăci termoizolatoare din plută. De asemenea, de un deosebit succes s-au bucurat materialele din polimeri organici: covorul din policlorură de vinil (semilavabil și lavabil), diversele produse din poliesteri armați cu fibre de sticlă — plăci ondulate, cabine de baie spațiale, chiuvete și plăci de baie — fapt remarcat de altfel în cadrul conferinței de presă ținute, cu ocazia «Zilei României» (16.IX.1971), de adjunctul ministrului materialelor de construcții al U.R.S.S.

Cea mai elocventă mostră asupra înaltei aprecieri ce a fost acordată produselor C.I.G.M.I.-Ploiești, în general produselor M.I.M.C.-ului, a reprezentat-o înminarea — în cadrul aceleiași conferințe de presă — a unor diplome unui număr de opt întreprinderi românești, două dintre acestea revenind întreprinderii de materiale izolatoare-Berceni și Fabricii de geamuri din Tîrnăveni, unități reprezentative din cadrul CENTRALEI INDUSTRIALE A GEAMURILOR ȘI MATERIELELOR IZOLATOARE-Ploiești.

La două zile după inaugurarea Expoziției internaționale de la Moscova li s-a oferit și vizitatorilor români ocazia reîntîlnirii cu produsele C.I.G.M.I.-Ploiești la 10.IX.1971, cu ocazia deschiderii celui de-al V-lea Pavilion de mostre de bunuri de consum-București.

Despre participarea acestui organism la Pavilionul de mostre am mai avut prilejul să vorbim în unul din numerele trecute ale revistei, cînd am încercat prezentarea, în sinteză, a exponatelor înfățișate de CENTRALA INDUSTRIALĂ A GEAMURILOR ȘI MATERIELELOR IZOLATOARE-Ploiești. Vom reaminti doar că multitudinea sortimentelor expuse pe cei aproape 200 mp, cîți i-au fost rezervați standului centralei din Ploiești, a lăsat o bună impresie sutelor de mii de vizitatori, unii dintre ei reprezentanți ai

unor firme din străinătate, interesul general fiind captat de produsele prezentate în premieră.

În timp ce la București publicul vizitator, care pășea în pavilionul «D», își oprea îndelung privirea asupra exponatelor prezentate de centrala din Ploiești, la Praga, în parcul de cultură și odihnă «Iulius Fucik» se deschidea, în ziua de 12.X.1971, Expoziția Internațională a produselor noi, folosite în construcții și arhitectură, încă un prilej de afirmare, peste hotare, a realizărilor de ultimă oră; așa cum reiese și din titlatură, caracterul expoziției a fost prezentarea de produse noi — obținute de industria românească a materialelor de construcții. După țara-gazdă, noi am prezentat cel mai larg și mai modern sortiment de produse, apreciat pentru calitatea superioară și ingeniosul mod de prezentare.

Juriul internațional al expoziției — după ce a luat în considerare toate criteriile de participare — a acordat standului românesc premiul I. Aceasta a constituit pentru noi toți cea mai viabilă dovadă de confirmare a calităților superioare pe care le înfrunesc materialele de construcții românești, înaltul prestigiu de care se bucură în lume.

Avînd în mare parte un caracter informativ, privind prezentarea realizărilor obținute pentru sectorul agrozootehnic și mediul rural, Ministerul Industriei Materialelor de Construcții a organizat în comuna Sinești, județul Ilfov, Expoziția de construcții, structuri, elemente și materiale pentru sectorul agrozootehnic și mediul rural. Prezentînd pe un spațiu larg, alături de celelalte unități ale ministerului, produsele destinate acestui sector, CENTRALA INDUSTRIALĂ A GEAMURILOR ȘI MATERIELELOR IZOLATOARE-Ploiești a expus o serie de materiale de primă necesitate în construcțiile din sectorul zootehnic și mediul rural, cu un ridicat grad de funcționabilitate, prezentînd de asemenea multiple avantaje în construcții. Cităm doar cîteva din produsele expuse: profiluri din sticlă (prin aplicarea lor se sporește productivitatea muncii cu circa 25%,

reducerea costului zonei vitrate cu 20-30%, reducerea consumului de oțel și lemn înglobat în țimplărie cu 24%); geam armat (productivitatea muncii sporite cu 45-50%, reducerea costului zonei de luminatoare cu 55-65%, înlocuirea luminatoarelor metalice); geamuri semicristal (mai ieftin, înlocuiește lemnul); geam termopan (reducere cu circa 30% consumul de material lemnos sau oțel).

Utilizarea în construcțiile de acest gen a materialelor termoizolatoare din fibre minerale — pîslă din vată minerală, saltele din vată minerală, prefabricate, plăci din vată minerală rigidizate cu greutate între 80 și 120 kg/m³ — prezintă iarăși un plus de avantaje constînd în: greutate de peste două ori mai ușoară a produselor noi decît plută sau vată minerală, anedată cu bitum, eliminarea — prin folosirea acestor produse — importului de plută, valorificarea superioară a unei materii prime (loess), nu ard și nu putrezesc.

Plăcile termo și fonoiolatoare, materialele hidroizolatoare din fibre de sticlă (impîșlitura din fibre de sticlă bitumată în diverse sortimente), cochiliile din vată minerală — iată alte produse care completează bogata gamă prezentată de CENTRALA INDUSTRIALĂ A GEAMURILOR ȘI MATERIELELOR IZOLATOARE-Ploiești la expoziția de la Sinești, materiale care folosite mai intens, cu mai multă convingere de către constructori, duc la realizarea de importante economii valutare, creează posibilități multiple de înlocuire cu succes a unor materii deficitare, prezintă avantajul folosirii lor un timp mai îndelungat, permițînd totodată și construcțiilor din aceste sectoare participarea, fără rezerve, la competiția pentru durabil, elegant, frumos.

Emil CIULEI

de Liviu TIMBUS

tradiții valoroase lăsate în paragină

Televiziunea ne-a promis și s-a ținut de cuvânt: în fiecare săptămână sute de mii de spectatori își programează, la ei acasă, câteva minute de ris tonic, blagoslovindu-i din toată inima pe toți cei care, apreciind calitățile terapeutice ale umorului și valoarea curativă a satirei, ne oferă, cel puțin o dată la șapte zile, tradiționala oră veselă (film, pagini de satiră și umor, emisiuni de divertisment etc.). Ne-am bucurat, revăzându-i pe Stan și Bran, ne-am declarat încântați, urmărind admirabilele momente umoristice, datorate lui Valentin Silvestru, sau dramatizările după Gh. Brăescu, Peppino de Filippo, Ilf și Petrov.

Astfel stînd lucrurile, am avut toate motivele să ne declarăm cel puțin descumpăniți de îndată ce am ajuns să urmărim emisiunea din seara zilei de 4 noiembrie. Începînd cu titlul («Masa cu patru laturi», adică spre deosebire de obișnuitele noastre mese cu 5 sau 6 laturi), suita de scene — grupe în jurul unui pretext fals și legate printr-un comentariu dezlinat, naiv și de prost-gust — ne-a obligat să înghițim în silă, vreme de aproape 35 de minute, poante răsuflete, stoarse din reziduuri umoristice, dintr-un material vetust, vlăguit și tescuit de generații întregi de specialiști ai genului. De fapt, nimic nou sub soare, azi ca și acum 1 000 de ani, nimic pentru cel ce știe să descopere ridicolul, elementele de comic sau burlesc în banalele scandaluri matrimoniale, în domeniul relațiilor de serviciu, sau al conflictelor dintre generații. Dar soarta unei glume — ca să-i dau cuvîntul lui Shakespeare — depinde de urechea care o aude, nu de limba care-o pune.

Amintim toate acestea, deoarece, nu o dată, actori de prestigiu (în cazul de față Mircea Șeptilici, Octavian Cotescu, Rodica Tapalagă, H. Nicolaide, aflați sub conducerea talentatului regizor Aurel Cerbu) au fost obligați să joace pe sîrmă, să încerce imposibilul, trudindu-se să stoarcă poante, pășind alături de text, îngroșînd pînă la saturație jocul prin giumbușlucuri lexicale și gestică exagerată, veritabilă gimnastică suedeză.

Noroc cu emisiunea «Cadran», programată în următoarele 50 de minute. Ne-am spălat creierii și ne-am recitigat buna dispoziție, urmărind interesantele documentare și reportaje din viața internațională, redactate, ca de obicei, cu aceeași meticulozitate profesională și cu aceeași preferință acordată comentariului dens și concis.

Ne-am rezervat spațiu și pentru a aduce cuvinte de laudă unei alte emisiuni difuzate săptămîna trecută: reportajul intitulat: «Geneza a II-a». O treabă dificilă și pretențioasă din moment ce autorul peliculei (operator și scenarist, Horia Vasiloni) și-a propus să refacă prin mijloacele filmului artistic activitatea geologului Emil Butnaru, folosindu-l drept protagonist chiar pe eroul prestigioaselor descoperiri din Munții Călimanului. De aici stridențe și inabilități fatale, inerente oricărui actor neprofesionist, obligat să învețe pe dinafară un rol propus. Cu atît mai mult pentru un om de știință, rob al cifrelor și concretului imediat, și, în general, cu mai reduse disponibilități pentru fantezii actoricești. Cu toate acestea, jucîndu-și propriul rol, cel din viața de toate zilele, geologul Butnaru a izbutit pînă la urmă să imprime căldură, prospețime și autenticitate faptelor prezentate. Filmul a desprins și a pus în valoare câteva trăsături nobile ale eroului nostru, curajul, abnegația, puterea de sacrificiu, dragostea pentru meseria aleasă. Salutăm tocmai de aceea ideea generoasă a scenaristului, aceea de a prezenta prin mijloace originale viața și activitatea pasionantă a omului de știință, acest făuritor modest al civilizației moderne, respectat de către noi toți, dar în general atît de puțin cunoscut marelui public.

Și tot săptămîna trecută am urmărit o emisiune de poezie, dans și muzică, dedicată în întregime copiilor: «Prietenii lui Tîndărică». Un gen de spectacol gîndit de cei mari spre folosul celor mici, dar din păcate — așa cum scriam într-o cronică anterioară — foarte puțin apropiat de gusturile artistice ale bunilor noștri prieteni. Din nou retorică exagerată, pantomimă și scîlîmbăieli, mai abtîr decît o fac copiii de-adevăratelea. Am urmărit și reacția micilor spectatori, prezenți în studio, derutați și deconcertați, curioși să decidze mai degrabă obiectivul aparatului de luat vederi decît maimuțările și piruetele vocale ale celor mari. L-am văzut și pe Soldatul de plumb executînd, în calitate de solist, un fel de balet cazon. (Pe cel original, închipuit de Christian Andersen, îl știam fără un picior dar, mă rog, de atunci a trecut mai bine de un secol...) Am desprins, în schimb, din scurgerea bandei sonore vocile unor actori îndrăgiți de copii. L-am recunoscut de pildă pe neuitatul baron Münchhausen (Nicolae Gârdescu), cu zăpăceala sa calmă, cu minciunile lui nevinovate și aiureala sa gravă. Ne-am amintit cu alte cuvinte cu nostalgia de perioada de glorie a echipajului Val-Virtej, cînd oameni în toată firea îi luau pe copii în serios, adresîndu-li-se direct, ca de la om la om, fără gungureli și maimuțări inutile. Este oare chiar atît de greu să continuăm aceste bune tradiții?

VOM ÎNFĂPTUI PROGRAMUL EDUCAȚIEI PARTINICE ȘI AL FORMĂRII CONȘTIINȚEI COMUNISTE

(Urmare din pag. 3)

Am dedicat multe ore și pagini dezbaterii sensurilor profunde ale acestor documente, care au cunoscut o amplă adeziune în cele mai largi sfere ale vieții noastre sociale.

Nimeni nu ne va putea întoarce din drumul nostru de făurire a unei societăți noi — societatea socialistă și comunistă. De aceea, nu ne este indiferent cum va arăta această societate, cum va arăta omul nou, constructor al acestei societăți. De aceea, în cuvîntul secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se subliniază că gradul de pregătire, nivelul conștiinței socialiste a omului nou vor avea un rol hotărîtor în făurirea acestei noi societăți.

Nouă, oamenilor de artă, cineaștilor, care operăm cu arta cea mai populară, avînd la dispoziție cea mai mare tribună artistică pe care a cunoscut-o omenirea — marele și micul ecran — ne revine sarcina de a face opere adevărate, emoționante, despre minunații noștri contemporani, afirmînd tot ceea ce este nou, înain-

tat, combătînd tot ceea ce umbrășe sau întîrzie dezvoltarea noastră. Cu același discernămint, slujind aceeași cauză, trebuie să selecționăm valori din trecutul nostru istoric, din patrimoniul nostru cultural.

Deci: filme inspirate din viața poporului nostru, care să militeze pentru cele mai înaintate tendințe ale epocii noastre, care să promoveze tot ceea ce este mai frumos, mai înălțător.

Acesta este apelul pe care îl face acum partidul tuturor creatorilor. Fiecare dintre noi are libertatea să-și manifeste plener personalitatea, stilul, genul preferat.

Este o responsabilitate, o datorie de mare cinste, la care trebuie să ne dăm măsura.

Să ne slujim poporul cu sentimentul că ne slujim pe noi înșine, propria noastră creație, propria noastră fericire.

Gheorghe VITANIDIS
regizor de film

atitudini

MEȘTERUL STICLAR

La gura cuptorului joacă flăcări albastre și verzi, aerul pare lichefiat și tremură. Două brațe introduc în magma care bolborosește și iradiază valori de căldură intensă, aproape de nesuportat, o tijă metalică. O răsucesc, o scot afară într-o clipită. În virf strălucește o pară, un fruct minunat, arzător, palpitînd, gata parcă în orice moment să se desprindă, să se zdrobească, prea copt fiind. O răsufare, încă o răsucire și fructul, bulbul acela solar, se preschimbă ca prin farmec. Se desface, suferînd parcă o metamorfoză inversă, într-o floare înaltă, zveltă ca un potir. Pare simplu, pare aproape copilăresc de simplu dar operația, care nu durează mai mult de un minut, două, ascunde sublimite eforturi, talent, vocație, în ultimă instanță. Da, sticlăritul, arta de a insufla bulgăreului incandescent, smuls din cuptoare, viață și trup, sub forma unor fragile și grațioase siluete de vase și pahare, este o vocație, ba mai mult, are prin capacitatea sa de transfigurare ceva demiurgic. Acolo, în marea secție a cuptoarelor din cadrul «Vitrometanului»-Mediaș, l-am întîlnit și cunoscut pe maestrul Florea Ardelean. L-am urmărit de zeci de ori minile. Și tot de atîtea ori, în virful tijei de metal înfloreau forme minunate, strunite apoi în tipare, potolite în apa care la atingerea lor se învâluia într-un nor de aburi, ca și cum un corp ceresc, un meteorit, și-ar fi oprit brusc traiectoria fosforescentă în oglinda-i limpede și rece.

Mișcărilor-i erau precise, sublimate, economicoase, trădînd muncitorul cu experiență îndelungată. Nimic în plus, nimic gratuit. Pare simplu, pare la îndemîna oricui, de o ușurință înșelătoare, ce nu lasă să se întrevadă travaliul. Ca să ajungă la o asemenea perfecțiune, maestrul i-au trebuit ani, ani îndelungați. S-au împlinit 30 de cînd, pentru prima oară, a pășit adus de mină în întreprindere, pe atunci un modest și rudimentar atelier de sticlărit. A urcat în timp stricta ierarhie a meseriei, mai întîi băiat («la toate»), apoi ajutor suflător, suflător, mai tirziu, fasonator și maestru. Și-a urmat în mod exemplar vocația, fiindcă vocație a fost, și n-a avut alt gînd decît acela de-a făuri vase și pahare cît mai elegante, mai delicate, transparente și fragile ca niște petale. L-a ajutat substanțial — singur o recunoaște — tatăl său, sticlăr, din sul, venit cu zeci de ani în urmă de la Poiana Codrului. Bătrînul mai apucase ceva din epoca eroică — și tragică — a sticlăritului. Peregrinări din loc în loc: cuptoare înălțate în luminisuri de codri unde familia sticlăritului făurea timp de o lună sau două vase și pahare pentru negustorul ori magnatul local. Apoi s-au stabilit la Mediaș. Împreună cu Florea au intrat în fabrică și cei cinci frați ai acestuia. Au ajuns cu toții meșteri sticlari de elită, ceea ce spune foarte mult într-o meserie atît de pretențioasă care, pe lîngă disciplină și hărnicie, reclamă calități specifice ca îndemînare, precizie, rapiditate și talent, în ultimă instanță. Și au avut norocul de a trăi, alături de alți muncitori, metamorfoza «Vitrometanului»: dintr-o fabrică modestă, alcătuită din barăci de lemn prost încălzite prin care iarna viscolul urla în voie iar în lunile de vară era o căldură sufocantă, sahariană, în moderna și binecunoscută, nu numai la noi în țară, întreprindere de azi.

Florea avea însă ceva în plus față de frații săi. Un spirit iscoditor, care l-a făcut să dorească mai mult decît simpla sa calificare de muncitor. O pasiune care l-a împins să investigheze, să pătrundă toate tainele meseriei. O veritabilă vocație de profesor, realizată în îndrumarea și creșterea a citorva generații de muncitori sticlari. A fost, așadar, pe rînd, și muncitor, și maestru, și profesor, într-un domeniu, ca cel al sticlăritului, care, cel puțin pentru produsele unicate, refuză mașina, apelînd în continuare la mîna, ochiul și suflul muncitorului sticlăr. Aceasta îi este viața: în fața cuptoarelor, smulgînd din magma palpitîndă mingi de foc, mingi elastice, mici sori incandescenti pe care,

în puține clipe, îi preschimbă în vase, pahare și candelabre, frumoase și zvelte, făcute parcă pentru a fi primate și mîngiate și nu pentru uz casnic. Nici o clipă n-a considerat că știe totul, că nu mai are nimic de învățat. Cuvîntul tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. recent încheiată reprezintă pentru el, pentru tovarășii săi de muncă, un puternic stimulent spre o tot mai înaltă perfecționare pe multiple planuri.

Cînd primim o gastră sau un pahar, cînd, încîntați ca de o muzică suavă, delicată, le auzim sunetul cristalin, să ne gîndim la meșterul care zi de zi, neobosit, în dogoarea de foc a cuptoarelor le dă formă, strălucire și viață.

Mihai HETCO

opinii

TINERII NOȘTRI MATURI

Sînt mulți tineri în fabrica noastră. Ba, dacă stau și mă gîndesc bine, sînt mult mai mulți tineri decît oameni vîrstnici. Nici nu-i de mirare, întreprindere nouă, într-un oraș care pînă acum 2-3 ani nu cunoscuse industria. Cine s-o conducă, cine să-i strunească mașinile, noi și ele, dacă nu tinerii de-aici ori din comunele învecinate? Ca om cu două decenii și mai bine de meserie, am contribuit și eu la perfecționarea acestor tineri, am căutat să le insuflu încredere în forțele lor, să le transmit dragoste și mîndrie pentru profesiunea aleasă. N-a fost ușor. Mașini moderne după cum am spus, cu viteze sporite de lucru, care solicită maximum de pricepere și atenție. Apoi trebuiau create acele deprinderi specifice muncii organizate, într-o mare întreprindere, fără de care rezultatele bune nu pot fi concepute: disciplină, seriozitate, dragoste pentru meserie, pentru mașina la care lucrezi, inițiativă, intransigență față de lipsurile altora și — mai des! — față de lipsurile proprii. Cu alte cuvinte, un spirit muncitoresc autentic. Iarși n-a fost ușor. Am fost, fără să mă laud, alături de alți cîțiva maiștri cu experiență, și profesor, și pedagog, și prieten al acestor tineri. L-am deprins cu mașina, cu exigențele muncii de fabrică. Și am avut satisfacția să-i văd ajungînd pe cei mai mulți muncitori destoinici. Stau cheazășie, celor spuse de mine, rezultatele muncii lor.

Se poate face însă și mai mult. Se poate lucra încă și mai bine. Iar spiritul muncitoresc de care aminteam poate să se afirme cu încă și mai multă tărie și strălucire. Acestea au fost sentimentele care m-au încercat, luînd cunoștință de documentele de partid privind îmbunătățirea muncii politico-ideologice. Recenta Plenară a C.C. al P.C.R., cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, reprezentă pentru noi toți un puternic imbold spre autoperfectiune morală și profesională. Da! Băieții aceștia, cît și noi, mai vîrstnicii, avem resurse ce se cer puse și mai mult în valoare. Am discutat împreună. Ne-am analizat activitatea. Am constatat că tinerii au înțeles marile speranțe, încrederea ce au fost investite în dinșii. Felul responsabil, serios, cu care își analizează munca, comportamentul în viață și societate sînt dovezi ale celor afirmate de mine mai înainte.

Înțeleg acum mai bine ce reprezintă pentru dinșii, pentru dezvoltarea lor ca muncitori și oameni, fabrica, mașinile. Și se comportă în consecință, le respectă și le îngrijesc așa cum se cuvine. Sînt mai disciplinați, încep să dispară «micile» întîrzieri, ca să nu mai vorbim de absențele nemotivate, și cei cîțiva care mai recidivau au cunoscut poate pentru prima oară, atît de pregnant, opinia colectivului față de comportamentul lor. Da, tinerii noștri au devenit, devin mai maturi, simți că se poate conta mai mult pe ei, decît înainte. Este vreo satisfacție mai mare pentru unul care a vegheat luni și ani la această devenire a lor?

Pavel CULEA, maestru principal
la Fabrica de mobilă-Vaslui

„anaconda“ cu 58 km pe oră

După cercetări îndelungate o firmă din Modena (Italia) a pus la punct acest tip de mini-automobil amfibiu cu dublu diferențial, care se deplasează cu ușurință pe orice teren. Avantajele noului vehicul:

greutate extrem de redusă (250 kg) și viteză relativ mare: 58 km pe oră. Pentru un plus de rezistență, roțile nu au camere cu aer. Proiectanții afirmă că «odrasla» lor nu se teme nici de noroi, nici de

zăpadă, nici de nisip, nici de apă. Nu știm de ce acest pașnic automobil a primit numele temutului șarpe brazilian «Anaconda»...

o ciudățenie a naturii

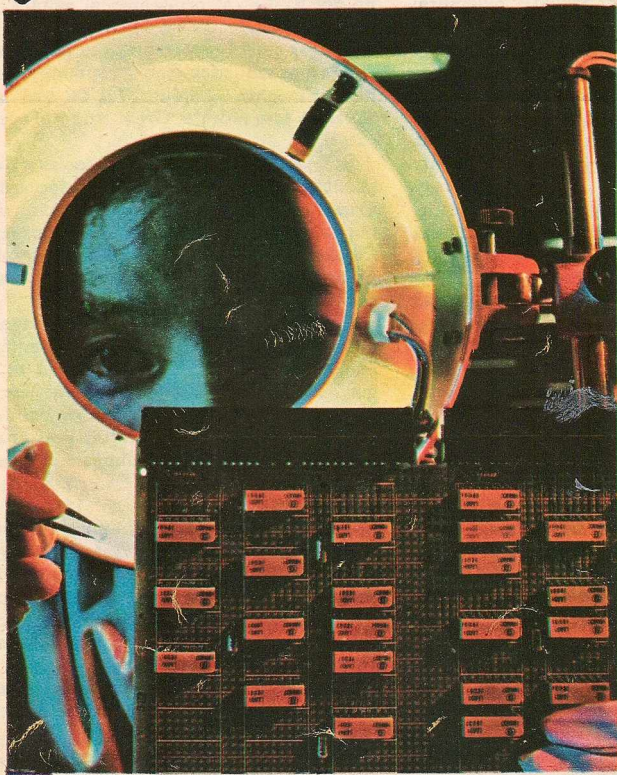
Specimene uriașe de *Jasus novaezelandiae*. Studiul științific al acestor crabi australieni este de mare importanță economică. Foarte prețuite la export sînt îndeosebi... cozile.

electronică '71

Verificarea unor microcircuite imprimate, pentru un nou tip

de calculator electronic japonez, prilejuiește acest straniu joc de lumină și umbră, evidențînd, parcă, valențele picturale ale electronicii zilelor noastre.

ieftin ca aurul

Studii de laborator efectuate de cercetători din Moscova au arătat că utilizarea procedeelor prin schimbători de ioni, în locul laborioaselor operațiuni de limpezire și filtrare, reduce

prețul de cost al aurului cu 20% și poate conduce la un procedeu complet automatizat. Noul procedeu se bazează pe adăpina rășinilor la un amestec de minereu și soluție de cianamidă și pe separarea aurului din rășină cu ajutorul electroлізу. S-a prevăzut ca în scurt timp acest procedeu să fie aplicat în producție în unele mine din U.R.S.S.

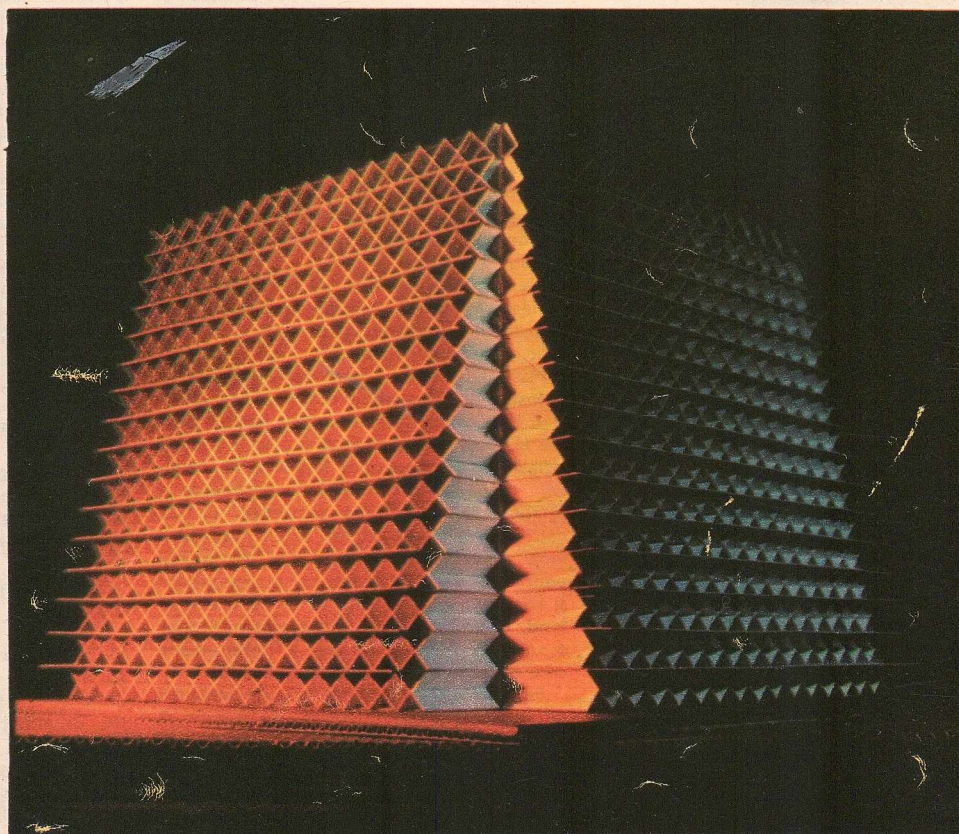
termodinamică: spațiu și culoare

Modelul de construcție din fotografie nu este, așa cum s-ar putea crede la prima vedere, un joc gratuit de forme și culori. Este vorba de un studiu al arhitectului Ralph Knowles, profesor la Universitatea Southern California, vizînd proiectarea de complexe arhi-

tecturale așa-numite «de joasă energie» — care să reducă la maximum risipirea de energie calorică, iarna, și încălzirea aerului în interior, vara. Complicatele calcule termodinamice, care au stat la baza proiectului, au fost efectuate cu ajutorul unei mașini electronice.

surprizele florilor

Florile pot provoca o alergie curioasă. Un medic din Casablanca semnalează reacții cutanate datorate trandafirilor și gladiolelor, crize de lacrimi declanșate de măslin, o senzație de mîncărime pricinuită de floarea-soarelui...

„În autobiografii,
mulți dau uitării
inexistența lor“.

Stanislaw Jerzy LEC

fugăii de

ACUZA VICTIMEI: prudența șarpelui

Nu te mai recunosc! Ai ajuns să fii un veșnic ascuns după deget. Să dai mereu din colț în colț. Să bați laturile. Să-l iei mereu pe «nu știu» în brațe, pe «să vedem ce spune șefu'!» Ai două fețe și mai multe limbi. Pentru o vorbă vie, parcă ți se cere chirie.

De frică, inima ți-e cât un purice în tine și se lasă în jos pe vine. Părul ți-e măciucă în vârful capului, urechile parcă ți-s îndopate cu bumbac și măduva ți-a înghețat în ciolane. Ți-ai pus coada pe spinare și-ți fug călcăiele ca să nu le calci. Și fugi pe deal, ca la vale. Noaptea te culci în pod că acolo nu umblă vacile. Ba, uneori, chiar ai harțag, dar la curaj de găină moartă. Ori de cocoz care-l bat găinile. Aferim!

Într-un fel, mi-e milă de tine. Pentru că unde-i frică, îi și rușine. Pentru că te chinui să ții doi bostani într-o mină și nu știi la ce sfînt să te mai închini. Ca sculă lucrezi, sculă ai să rămîi. Ai ajuns o umbră a altora. Ți-ai ucis ce era mai bun în tine: personalitatea.

Ca să demonstrezi că totuși faci ceva din proprie inițiativă, aduci apa după ce s-a stins focul. Asculți, chipurile, cu atenție azi, dar auzi miine. Te agiți, dar destupi o altă puțină. Scoți castanele din foc, însă cu mina altuia. Ba, uneori, chiar ai harțag, dar la mămăliga rece. O tai în două de viteaz ce ești!

Partea proastă — rău e că tu îți faci spaimă singur, precum calul de vînt, dar îi înfricoșezi și pe alții care o iau de bună. Și tot partea proastă — rău e că, trecînd puntea cu ochii închiși, nu vezi punga cu bani. Și fiindu-ți frică de orice nor, n-ajungi nici o călătorie să mai faci. Iar negustorul fricos nu face cîștig. Te temi de brumă și nu mai pui viță-de-vie.

Iar dacă ți-e atîta teamă de furtună, hotărît lucru nu ești un copac cu rădăcini adînci. Adică de nădejde pentru pădure.

Nu te mai recunosc! Unde ești tu, copârtașul — inimos, entuziast, viguros, responsabil, bățios, plin de idealuri și de personalitate — al tineretii mele, al tineretii noastre, cea dintîi!

Nu te mai recunosc! Unde ești tu cel care, acum vreo douăzeci și ceva de ani în urmă, visai cu mine și cu noi toți cei din generația noastră, așa:

Să ne asumăm răspunderea pentru destinul României noastre.

Să facem totul, să ne dăm chiar și viața pentru libertatea poporului căruia îi aparținem, pentru propășirea lui în toate prvințele.

Să transformăm permanent în fapte idealurile de solidaritate, egalitate și justiție socială ale omenirii.

Să surghinim hulit din țară egoismul, indiferența, nepăsarea, cinismul, arivismul, rapacitatea și tot ce ținea bolnav organismul

nostru social.

Să ne punem gîndirea, inteligența, puterea de muncă, întreaga știință în slujba națiunii, a progresului și binelui ei.

Năzuim atunci spre o societate care să-și făurească singură istoria, prin participarea reală și conștientă a fiecărui cetățean al ei. Năzuim atunci la organisme social-statale reprezentative vie, de muncă; la organisme responsabile. Dar năzuim și la o societate formată din indivizi capabili să dezbată rosturile națiunii, să le înțeleagă, să aibă inițiative în fața fenomenelor noi.

Și nimeni n-ar putea spune că doar năzuim, doar visam. Ne simțeam reciproc solidari și tot reciproc ne asumam — concret, practic, trecînd la fapte — un mare legămînt moral, un mare legămînt politic: fiecare dintre noi să fie un exemplu de disponibilitate proprie în folosul celorlalți.

Aveam ambiția să ne depășim înaintașii în strădania de asimilare a condiției umane. Dar aveam ambiția să ne depășim și pe noi înșine. Să ne depășim în prvința competenței profesionale, a libertății de spirit, a calității omului din noi, a înțelepciunii cu care ne trăim viața. Eram decîși să generalizăm pînă la unanimitate un nou elementar uman.

Eram bîntuiți de o nemulțumire activă. Cu nervi sub tensiune, cu păreri adeseori contradictorii, ne formam, pas cu pas, noi criterii de moralitate, un nou sistem de convingeri. Dacă vrei, ne antrenam zilnic în a ne spune părerea, în a căuta soluții. De fapt, fiind douăzeci și patru de ore pe zi exigenți cu noi înșine și practicînd încontinuu responsabilitate socială, lucram la modelul omului socialist.

Ne făurisem un ideal și, potrivit lui, ne asumam o uriașă obligație socială. Țin să-ți amintesc că lucrul acesta nu l-am făcut ușuratic, ci profund matur.

Mai întîi, fiecare dintre noi a judecat, în el însuși, a evaluat raporturile sale cu colectivitatea. Și am stabilit, repet, fiecare pentru el, că existența noastră nu poate fi decît socială. Că, dacă socotim lucrurile ab origine, umanizarea maimuței antropoide a implicat și socializarea existenței ei. Că dacă sîntem cît de cît mai atenți, mai profunzi, e evident și pentru noi, nu numai pentru cei de specialitate, că antropogeneza și sociogeneza n-au cum să fie separate. În fond, că acel apetitus societății n-u-i doar o poftă trecătoare, ci o lege a ființei umane care durează tot atît cît viața noastră.

Firește, în al doilea rînd, trîgînd concluzii de pe urma primei judecăți, am stabilit că dacă societatea căreia îi aparținem nu se dezvoltă potrivit unor înalte idealuri umane, înseamnă că nici noi ca indivizi nu avem posibilitatea să pășim spre un viitor fericit. Cu alte cuvinte, că noi, fiecare în parte, sîntem direct, personal, interesați în

progresul întregului front social.

Într-al treilea rînd, am stabilit că nimeni altcineva decît noi oamenii, noi înșine, ne putem făuri soarta, viața, viitorul. Că noi oamenii, ca entități complexe biologic-sociale și material-spirituale, avem infinite posibilități de cunoaștere, de evaluare și de acțiune. Într-un cuvînt, că totul depinde de noi.

În fine, am mai stabilit că — ne place, nu ne place — timpul ființei noastre umane este limitat. Dar că și la vremelnicia noastră biologică există un pendant, un răspuns, o soluție: să ne trăim timpul, atît cît este, cît îl avem, cu responsabilitate. Cu conștiința că ne putem depăși condiția existenței individuale numai dacă — cu generozitate, cu dăruire de sine — ne punem gîndul și fapta în slujba idealurilor și intereselor societății. Vom supraviețui atunci propriei noastre dispariții, trînd cît societatea. Or, un om durează cîteva zeci de ani, iar societatea umană tinde spre milenii. Spre perenitate.

Și iată că anii au trecut și visele, ambițiile, planurile noastre au dobîndit — mulțumită eforturilor unui popor întreg, condus științific de comuniști — concretețe.

Cu alte cuvinte, trăim azi în societatea care, datorită acestui formidabil miez al lucrurilor care este partidul comuniștilor, a reușit să se autocreeze conștient, lucid, planificat. În societatea socialistă. În societatea în care sentimentul de responsabilitate socială a căpătat amploare de fenomen de masă. În societatea care, dezvoltîndu-se multilateral, asigură dezvoltarea, tot multilaterală, a personalității fiecăruia dintre membrii săi în parte. Dar și invers, reciproc, în societatea care își planifică viitorul mizînd pe conștiințele socialist-responsabile. Așa cum am văzut cu toții în documentele recente plenare a comuniștilor, așa cum a arătat secretarul general al partidului.

Omul societății de azi se recunoaște autor al propriilor sale acte și este moral dispus să răspundă pentru toate faptele sale, inclusiv cele care-s eșecuri; este moral dispus să dea socoteală de ele în fața semenilor săi, dar mai cu seamă în fața propriei sale conștiințe.

El știe ce vrea de la societate, dar și ce-i datorează el societății.

Conștient, matur, își raportează existența individuală la realitatea social-istorică de azi și, în funcție de exigențele ei, în funcție de imperativele sociale și politice contemporane, își află propriile sale responsabilități, își stabilește pentru el un mod individual de a fi al conștiinței generale.

Aceasta-i puterea lui; aceasta-i marea lui; acesta-i farmecul lui.

Ne-am făcut atunci, în anii primei noastre

tineretii, un legămînt, ne-am asumat o responsabilitate. Ne-am ales o cale.

Ne-am ales-o conștient și liber — acesta e miezul, profunzimea alegerii noastre. Am vrut să facem pasul uriaș peste hotarul dintre imperiul necesității și cel al libertății. Și l-am făcut!

Iar acum, cînd lucrurile sînt frumos consolidate, mă trezesc cu amara surpriză că tu te-ai dat deoparte. Că tu — nu știu în care moment anume — ai renunțat la idealul nostru de existență. Că tu — mi-e tare la neîndemină să ți-o spun — ne-ai trădat. Că tu ai preferat drumul comod — dar care nu duce nicăieri, nici măcar la un orizont de doi bani — al prudenței, al evitării responsabilității.

Și doar știi că respectarea sau nerespectarea responsabilității cîndva asumate este — pentru oricine — indicatorul cel mai sigur al valorii sale morale. Ori al absenței acestei valori.

Și doar știi că vital pentru socialism este să aibă oameni cu conștiința responsabilă. Oameni cu inițiativă. Creatori conștienți, nu executați orbi și fără personalitate. Oameni care-și respectă idealurile și implicit pe ei înșiși. Oameni cu demnitate. Oameni politici.

Culmea e că tocmai acum, cînd pe agenda de lucru a țării se găsește în evidență de frunte aprofundarea democrației, tu te asiguri, înainte de a face pînă și un fleac de treabă, cu avize ale șefilor, ale forurilor tutelare sau ale oricui asupra căruia poți «pasa» responsabilitatea. Și tot culmea e că pentru tine personal știi să fii un Everest al grijii și devotamentului.

Bineînțeles, o responsabilitate rămîne o responsabilitate și nu o bagatelă. Bineînțeles, socialismul creează condiții pentru dezvoltarea personalității tale dar are și pretenții serioase, exigențe deosebite, tot cu privire la tine. Și totuși încearcă să-ți imaginezi ce s-ar întîmpla dacă — printr-un absolut absurd — toată lumea ar dezerta ca tine. Ce s-ar alege din viitorul nostru? Ce s-ar alege din viitorul tău?

Ce s-a petrecut cu tine, bătrîne? Nu te mai recunosc! Unde ești tu, cel cu care demolam clădirile bombardate, ca să facem loc, ca să pregătim terenul pentru reconstrucția țării? Unde ești tu, cel cu care, după-amiezile pînă seara tîrziu, în timp ce ne aruncam cărămizi din mină în mină, repe-tam lecția la latină pentru a doua zi? Unde ești tu, cel care ai reușit performanța unui 10 la ultraexigentul nostru dascăl de limbă a strămoșilor, căruia — atunci — ai știut să-i spui cu promptitudine că respondere face la supin responsum?

Unde ești, bătrîne? Dă-mi un semn că totuși mai ești! Firește, în accepția noastră despre existență.

DESTINUL RĂSPUNDERII

Dezbateri imaginată și scrisă de Nelu IONESCU

CUVÎNTUL APĂRĂRII:

înerețe fără bătrînețe și viață fără de moarte

Socotești deci că mă fac vinovat de auto-emobilizare față de idealul nostru de a ne face viața cu responsabilitate.

Nu contest nimic din toate cele câte mi s-au spus. În schimb, am să încerc să-ți explic și să arăt că au existat un șir, o sumă de cauze, care, în timp, m-au condus spre starea aceasta răzvrătită de tine, incriminată de tine. Sau, dacă vrei, ca să merg pe ideea ta, pe ideea că, în momentul în care am început să mă gândesc la viață, am să încerc să-ți dovedesc că totuși sunt în viață. Bolnav moral, însă în viață. Bolnav, însă conștient de pricinile stării mele moral-decrepite.

Dar înainte de a trece la ele, vreau să precizez că abilesc un lucru: și le înșir aici nu pentru să mă justific, nu pentru... a obține achitarea. Ci, pentru că mă simt dator, ca om care a trăit o experiență amară, să le relev, să le prezint, să le pun pe tapet — cauzele acestei stări — pentru a afla și alții de existența lor, de pericolozitatea lor. Preveniți fiind, poate vor da dovadă de mai multă tărie de caracter decât mine. Le vor rezista cu intranșabilitate, ba, mai mult, le vor analiza, studia, contracara și desființa cu luciditate de om de știință. Cu alte cuvinte, ceea ce urmează să-ți spun, este o apărare, ci un răspuns, un gest profesional. Care — paradoxal din partea unui om de literatură — e izvorit din grijă, e adevărat, e cam târziu, pentru ceilalți.

Și-acum, istoria mea. O istorie care dovedește că nu se mai repetă.

*

Înainte de orice e vorba de ceea ce aș putea să-ți spun eu implicațiile coboririi mele, ca om de literatură — foarte tânăr, din abstract în concret. E cert că, pe vremea când noi eram așa de dulci adolescenți, nu-mi concepam viața decât pe măsura unor mari idealuri și pe cert este că detestam profund teama de a răspunde, fuga de răspundere. Apoi, pe măsură trecerii timpului, am început, din orice tânăr, să am propriile mele experiențe de viață. Și căderea din abstract în concret, despre care-ți spuneam, s-a produs în momentul în care am început să folosesc cuvintele pentru că m-a dus cu picioarele pe pământ. O cădere însă care mi-a declanșat și o reacție de apărare care avea, așa cum mi-ai spus și tu, forma, manifestările prudenței.

O serioasă grijă, o serioasă dificultate, un serios hop, cum se spune, în sfârșit, un prim contact serios cu realitatea l-a constituit întregul meu profesional. Am avut mult de lucru pentru că în școala mea de atunci învățasem prea multe noțiuni general-abstracte și făcusem practică prea superficială și folosind o bază tehnică prea învechită, față de ceea ce care, mai apoi, «m-am lovit» la locul meu de muncă din producție. Eram atunci foarte preocupat ca să fac față solicitării pro-

fesionale, ca să mă mai gândesc și la idealurile de perspectivă. Totodată, începusem să am și unele îndoieli cu privire la școală, cu privire la vorbele frumoase pe care ni le spusese dirigintele despre bucuria muncii. Mi se părea că sînt victima unei contradicții și fără să-mi dau seama am început să fiu mai neîncrezător, mai prudent față de vorbe. Bucuria muncii am aflat-o mult mai târziu; la început au fost greutățile și spaima că nu-s pregătit să fac față cerințelor profesiei, cerințelor vieții. Am trăit perioade în care mi-era silă de meserie și în care îmi propuneam să nu-mi mai pun la inimă rezultatele muncii mele. Din fericire pentru cei care azi sînt de vîrstă la care eram eu, noi, atunci, cotitura din acest an a învățămîntului nostru îi va proteja de necazuri de felul acesta. Dar să revin la istoria mea.

Nu e mai puțin adevărat că tot atunci, o dată cu primul salariu, o dată cu cîștigarea unei independențe materiale, au apărut și tentațiile imediatului, tentațiile utilului. Utilul are fără îndoială rostul lui, dar nu e mai puțin adevărat că are «bătăie scurtă», orizont limitat. Este cumva un opus al idealului cel generos. Încît a contribuit și el, «a pus și el umărul» la ceea ce începea să se contureze ca un proces de dezidealizare și implicat de renunțare la sentimentul responsabilității. Utilitarismul exagerat discreditează elanurile, împinge spre scepticism și, așa, frînează realizarea umană. E un adevăr pe care l-am descoperit «pe pielea mea» și cam târziu.

Colac peste pupăză, tot în timpul acestui început de viață al meu, mă mai tentau și «distracțiile»; plăcute, fie vorba între noi, și sufletului omului bătrîn, dar mite celui tânăr. Dacă judec însă cu mintea mea de acum, prea am fost slab de înger, prea ușor m-am lăsat amețit de fleacuri, prea mi-am pierdut timpul cu ele. Și mă mai gândesc că bine mi-ar mai fi prins ca, încă de pe atunci, să-mi fi făcut cineva un «proces». Așa, pentru trezire! Apropo, tu unde-ai fost atunci?

Ceva mai târziu m-am însurat, apoi, cum se spune, «au venit» copiii, și grija, responsabilă de altfel, pentru «ai mei» mi-a amplificat prudența, la mine și așa destul de «în floare»! Nu-mi mai dădea mîna să mă avînt, să am inițiative, să-mi asum responsabilități, care — e drept — uneori stăteau sub eventualitatea eșecului; care uneori îmi cereau renunțări la unele avantaje de moment, renunțări personale foarte concrete și foarte «incomode»; care implicau deci, într-un fel, sacrificii. Eram eu grijuliu față de familia mea, dar uitasem de marea mea familie și de responsabilitatea, de fidelitatea pe care i-o datoram. Într-un cuvînt, frustram societatea de un drept etic pe care-l avea asupra mea, dar nu uitam să-i pretind în continuare să-și respecte obligațiile ei față de mine.

Între timp, mi se cristalizase în cap și noua mea «ideologie», sumă de precepte «de aur» de felul lui: «De ce să mă leg la cap, dacă nu mă doare?»

*

Și așa, una cu alta — pentru că fiecare în parte n-au putere, ba chiar, perfid, par fără vreo vlagă malignă — toate astea te fac — bineînțeles, dacă nu ești vigilent cu tine însuși, cu caracterul și viața ta — te fac spun, ca, în considerarea existenței tale reale, să pedalezi, mereu mai mult, pe interesul propriu. E un marche arrière penibil, trist, dramatic, care-ți poate fi chiar fatal. Din păcate pentru mine, îți vorbesc cu experiență, îți vorbesc din experiență.

Dar spre abandonul neloyal al idealurilor și al sentimentului de responsabilitate socială, să știi că te mai pot conduce și altele.

Așa, de pildă, lovește puternic în spiritul de inițiativă și în sentimentul de responsabilitate al oamenilor o întregă categorie de «funcționari sociali» care, nefiind ei înșiși capabili de inițiative valoroase, uită că au fost puși în cutare sau cutare funcție ca să slujească societatea, propășirea ei, și se apără pe ei, poziția lor călduță, evitînd riscul promovării inițiativei altora. Preferă rutina, închistarea, conservatorismul. Răspund și ei apelurilor societății, dar nu cu fapte, ci cu vorbe. Sînt demagogi și servesc, prin inerție, trecutul. Nu rezistă o veșnicie, dar pînă «cad» fac victime. Văzîndu-i cum le merge, unii dintre cei loviți se întreabă dacă mai are rost să fie și ei animați de cea mai desăvîrșită abnegație față de interesele generale. Cu alte cuvinte, fuga de răspundere molipsitoare. Firește, doar constituțiile slabe, doar personalitățile fragile.

*

Cam asta-i. Ba nu, trebuie să-ți mai răspund la o singură vorbă! Mi te-ai adresat folosind cuvîntul «bătrîn». Cred că trebuie să revii asupra oportunității lui, în ceea ce mă privește. Și știi de ce? Pentru că «procesul» ăsta îl port de mult în mine. Judecata asta se desfășoară de mult în sufletul meu. Cu mult înainte de a-ți formula tu acuzarea. Încît, acum a avut loc doar un act final: ne-am depus reciproc, în acuzare și în apărare, niște concluzii scrise.

Tocmai de aceea, în acest ultim cuvînt al meu, am să-ți fac o mărturisire: mă simt iar tânăr!

Dar știi, neînchipuit de tânăr. Ca Micul Prinț. Pentru că mă simt iar «răspunzător de floarea mea». De floarea noastră.

Vezi, am fost un înculpat docil; și-am răspuns prompt la «mica» ta pretenție: m-am scuturat de vîrstă.

Constantin ȚOIU: destinul cuvintelor

Destinul cuvintelor este un volum de eseuri și reportaje literare apărut în prestigioasă serie de «publicistică» lansată de Editura Cartea Românească, în cadrul căreia am mai înregistrat culegerile, viu comentate, ale lui Zaharia Stancu, George Macovescu, George Ivașcu ș.a. Cartea lui Constantin Țoiu răsfrînge polivalența preocupărilor autorului ce s-au manifestat atît în domeniul narațiunii epice cit și în acela al comentariului estetic, al eseului și reportajului, spirit foarte mobil și deschis unei sfere largi de solicitări ale realului.

Constantin Țoiu e unul dintre scriitorii care meditează asupra naturii profesiunii lor, asupra răspunderii scrisului în contextul actualității și a implicării inevitabile a artistului în desfășurarea socială și istorică. O secțiune importantă a cărții e consacrată reflecțiilor în jurul acestui subiect, considerațiile autorului atrăgînd în raza dezbaterii destule chestiuni care au generat controverse în ultimii ani, cum ar fi relația dintre literatură și document, expansiunea extraordinară a formelor mass-media, tentația reportajului ș.a.m.d. Dincolo de soluțiile pe care le întrevede și de nuanțele de interpretare pe care le acordă unei idei sau alteia Constantin Țoiu, o concluzie de ordin mai general se cristalizează din paginile sale eseistice: anume aceea a organicității necesare ce trebuie să genereze actul scrisului, expresie a unui stil interior și a unei trăiri integrale a convingerilor. «Destinul cuvintelor este să fie însemnat pe propria ta piele» afirmă Țoiu într-unul din eseurile sale, subliniind o relație care conduce nemijlocit spre noțiunea de *angajare* ca element structurator al eticii scriitoricești.

Este cazul să remarcăm, în acest compartiment al cărții, finețea disociațiilor lui Constantin Țoiu, bogatul său orizont de cultură, expresia sa suplă și spiritul său subtil. El este un fin comentator de literatură și, mai ales, un admirabil cititor de poezie, bine orientat în peisajul actual (vezi și suita «De vorbă cu trei poeți tineri»).

O secțiune cuprinzătoare a volumului autorului a intitulat-o, inechivoc, *reportaje*, inserînd aici texte scrise de-a lungul unui deceniu de confruntare imediată cu tumultul transformărilor sociale din România. Bicazul, Argeșul, Porțile de Fier și atîtea alte obiective ale construcției socialiste sînt prezente în aceste pagini trăite, cele mai multe impunîndu-se prin imaginea adevărată a freamătului social, prin bogata observație morală, prin diversitatea portretelor și a situațiilor umane a căror exactă și vie intuire îl trădează pe prozator. Desigur că aspectul prea jurnalistic al unora, aerul cam convențional, sînt aspecte ce aparțin epocii în care au fost redactate aceste reportaje iar autorul n-a revenit asupra lor preferînd să dea mărturia autentică a momentului. Ele-și păstrează așadar semnificația documentară nu numai prin faptele pe care le evocă, dar și sub aspect stilistic. Îl fixează în orice caz pe Constantin Țoiu în aria de manifestări a unei promoții literare care s-a pasionat și se pasionează în continuare de problemele prezentului și de evenimentul politic, devotîndu-se unei activități care unește preocuparea scriitoricească cu activismul social. Paul Anghel, Radu Cosăușu, Ilie Purcaru, iar din generația următoare Adrian Păunescu — iată spirite consonante dincolo de numeroasele diferențieri care le particularizează prezența.

Ajungînd la Balatonfűred, stea de primă mărime în constelația stațiunilor de pe țărmul nordic al «mării Ungariei», n-am regretat că mă aflu prin aceste locuri în miez de toamnă — anotimp ce le înveșmîntează într-o bogată paletă policromă, dar le lipsește de animația specific estivală ce le dă cu adevărat strălucire. Căci altfel poate nu l-aș fi cunoscut pe Iószef Pázmány. Este un veritabil continuator al artei populare tradiționale, un artist în ale olăritului, dublat de un neobosit cercetător, preocupat în permanență de a da la iveală motive folclorice uitate de-a lungul vremii. E o adevărată desfătare nu numai să-l vezi lucrînd, ci să-l și ascuți — vorbindu-ți pasionat și pasionant — despre fiecare dintre modelele ieșite din mîna sa, indiferent dacă este vorba de unicate sau de elemente din serii mai mari, explicîndu-ți de ce florile și cocoșul sînt motivele ornamentale preferate. Să-l ascuți povestind despre locul care e principala sa sursă de inspirație — comuna Varosled, din județul Veszprem; despre cum a descoperit într-o casă țărănească o ploscă avînd un vechi motiv ornamental, pe care l-a preluat imediat pe farfuriile sale; despre impresiile sale din vizita la fabrica de porțelan din Cluj și despre munca creatorilor români de la Marginea, de la care păstrează la loc de cinste în colecția sa o farfurie ș.a.m.d. Între cele mai recente realizări ale sale se află farfuriile cu emblema Expoziției mondiale de vinătoare, medalia jubiliară a orașului Győr etc. Și nu este lipsit de semnificație faptul că aproximativ 80 la sută din «producția» micii cooperative pe care o conduce este cumpărată de vizita-

torii străini. Dar imaginea acestui veritabil om de artă — care este de altfel și unul dintre puținii meșteri populari din Ungaria ce au dreptul de a-și imprima numele pe spatele obiectelor ieșite din mîna lor — s-a conturat pe deplin atunci cînd, vorbind cu naturală modestie despre munca sa, a sintetizat-o în aceste cuvinte: «O vorbă din vechime spune că natura e marele creator. În realitate, este Omul, care făurește cu trei din cele patru elemente fundamentale...»

FOȘTII ARGAȚI DIN ANDORNAKTÁLYA

În altă formulare, aceeași idee am auzit-o rostită la cooperativa agricolă din comuna Andornaktálya, din apropierea orașului Eger. «Cheia rezultatelor noastre — ne spunea președintele ei, Czifra Miklos — se află în mîinile membrilor cooperativei...»

Cele 380 familii, formate în majoritate din foști argați pe moșia episcopatului ce cuprindea, înainte de eliberarea țării, întreaga comună, au constituit mai întîi, în 1960, două cooperative, dar patru ani mai tîrziu le-au contopit într-una singură. Situată într-una din principalele zone viticole ale țării, cooperativa a beneficiat, desigur, de programul de refacere și dezvoltare a viticulturii pe plan național, ca și de efectele favorabile ale măsurilor din ultimii ani privind organizarea și conducerea economiei ungare. Aceste elemente nu explică însă, singure, faptul că sărăntocii de odinioară au ajuns să înlocuiască toate cele 250 de bordeie în care-și duceau zilele în trecut cu clădiri noi și să aibă — fiecare om capabil de muncă — un venit de aproximativ 24 000 forinți pe an (în 1967 acesta

se cifra la 11 000 forinți), să realizeze tot odată un fond social al cooperativei (46 milioane forinți (în 1967 — 20 milioane) și un fond de asigurare de 10 milioane forinți. Hărniciei i s-a adăugat spiritul de bun gospodar — și aceasta o ilustră: pe lângă producțiile medii de 11 000 l struguri la hectar obținute pe cele aproximativ 250 ha de vie (față de 8 000 kg/l în 1967), afectarea a circa 80 ha pomiculturii, instalarea în 1970 a unei uzine de vinificare (ale cărei produse au și început să aibă un bun renume, concretizat în medalia de aur la concursul național pe 1971 ca și cumpărarea — în afara unui bogat utilaj agricol — a nu mai puțin de 37 milioane. Desigur — ni s-a explicat — numărul acestora e mult mai mare decît cer necesitățile cooperativei. Dar producția viticolă-pomicolă, ca și cea agricolă în general, comportă un anumit risc, legat de capriciile naturii. Și atunci a fost creată o sursă de venituri sigure, rezultate de urma acoperirii cerințelor de transport din regiune cu ajutorul camioanelor cooperativei.

...Ce spun oamenii despre cooperative lor? Îndreptîndu-ne spre vie și descoperind-o mai întîi după cîtecele voioase care răzbăteau din pădurea de araci, mi-am dat seama că, mai mult ca sigur, o atare întrebare le-ar părea lipsită de sens. Și, totodată mi-am amintit de cuvintele auzite la sîmbătă în Andornaktálya; da, președintele avusese dreptate — treburile cooperative se află în mîini bune...

UN TÎNĂR DE 700 DE ANI

Ceea ce reține dintru început atenția vizitatorului sosit la Győr este o anur-

Notăți:
«Cheia rezultatelor
se află
în mîinile
membrilor cooperativei».

întîlniri

Iószef Pázmány — pasionatul artist ceramist din Balatonfűred.

cu oameni pasionați

NOTAȚII
DINTR-O CĂLĂTORIE
ÎN R.P. UNGARĂ

de I. CIOARĂ
Fotografii de Traian PROSAN

◀ **Bátrínul**
edificiu
ce adăpostește
Consiliul
popular al
orașului Győr.

— ca și a unor unități industriale — a marcat apogeul manifestărilor consacrate jubileului de 700 de ani și totodată îndepărtarea ultimelor răni pe care orașul le mai păstra din timpul celui de-al doilea război mondial. Reconstrucția a început după eliberare — fiind vizate în primul rînd uzinele de vagoane, complet distruse, podurile de peste Raba și brațul Moson al Dunării, calea ferată și apoi locuințele — care au avut de suferit în proporție de 75 la sută. Rînd pe rînd s-a trecut la demolarea dărăpănăturilor din cele două mahalale, pe locul cărora s-a înălțat un orașel nou — cartierul muncitoresc — la construcția zonei de pe așa-numita insulă între brațele Rabei, la ridicarea cartierului situat în partea dreaptă a șoselei internaționale spre Budapesta, iar în cele din urmă la reconstruirea centrului — foarte puternic afectat. Pînă la sfîrșitul cincinalului trecut au fost construite aproximativ 30 000 apartamente noi. Locuințele continuă totuși să rămîină o problemă. În construirea celor 6 000-7 000 de apartamente ce urmează să fie ridicate în actualul cincinal, un rol important îl va juca și uzina de panouri prefabricate, intrată în funcțiune în 1970, cu o capacitate de 4 200 apartamente pe an.

Punctîndu-ne aceste etape în planul de dezvoltare urbanistică a orașului, vicepreședinta Consiliului popular din Győr, Rozalia Modos, abordează și alte preocupări edilitare: construcția de obiective sociale anexe — școli, spitale etc. — dezvoltarea canalizării, înființarea de centrale de termoficare și îndeosebi necesitatea protejării orașului împotriva pericolului inundațiilor, care numai în ultimele două decenii și-au făcut simțite efectele dezastruoase în două rînduri. Dar, mai presus de toate — ține să sublinieze interlocutoarea noastră — este faptul că ceea ce s-a realizat, într-un timp aproape incredibil de scurt, se datorează muncii entuziaste a locuitorilor orașului, în majoritate muncitori în cele peste 30 unități industriale — între care pe primul loc se află Uzina de autocamioane, autobuze, motoare și vagoane, ce numără 16 000 salariați (mai bine de o zecime din populația Györului). Și tot acești oameni, îndrăgostiți de orașul lor, constituie chezașia feței sale de mîine.

atmosferă sărbătorească ce se degajă fie și numai din aspectul străzilor împodobite cu ghirlande. Acest oraș din nord-vestul Ungariei, al treilea ca importanță din punct de vedere al dezvoltării industriale, trăiește de la începutul acestui an sub semnul jubileului a șapte veacuri de existență. Mai precis, este vorba de împlinirea a 700 de ani de cînd regele Istvan al V-lea i-a acordat privilegiul de centru urban, căci altfel istoria consemnează prezența acestei așezări încă în urmă cu două milenii, cînd romanii o denumeau Arrabona.

Două milenii, sau chiar numai șapte veacuri reprezintă o vîrstă venerabilă. Și totuși, Győrul de azi nu are nimic din imaginea unui bătrîn gîrbovit de ani. Ba s-ar spune că asupra sa și-au pus din plin pecea prezentul și chiar viitorul. Este drept că, plimbîndu-te prin partea veche a orașului, gîndul te poate fura, pentru puțin timp, înapoi, către secole trecute. Dar impresia generală pe care o degajă orașul este a unui centru în plină dezvoltare. Pentru că, în fapt, noua lui viață a început în urmă cu 26 de ani, în primăvara lui 1945, o dată cu eliberarea sa — la care și-au adus prinosul de sînge soldații sovietici și cei români. Inaugurarea noului centru al Györului

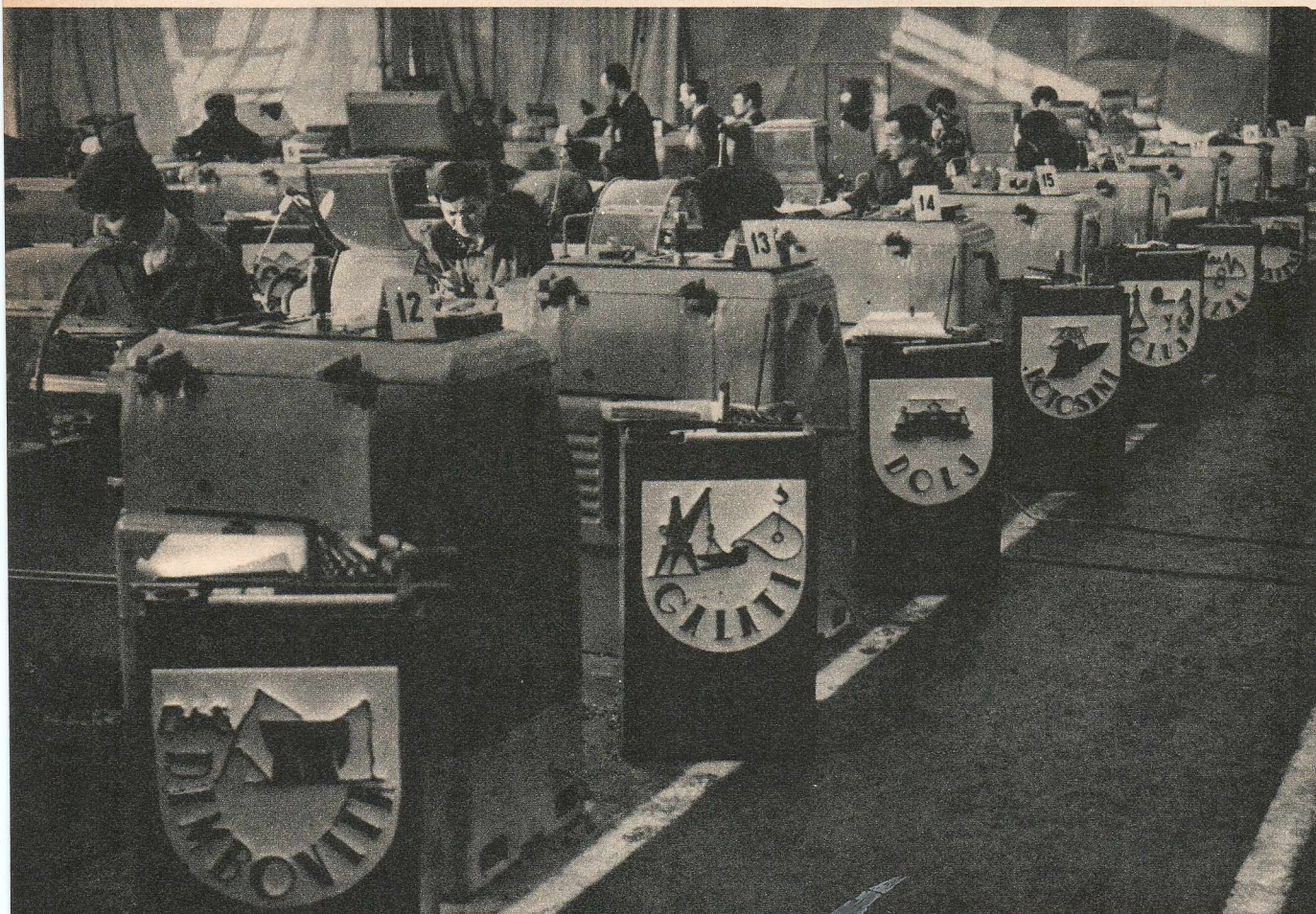
▶ **Prezentul**
Györului.

▶ **Cules**
de vie
la cooperativa
din
Andornaktálya.

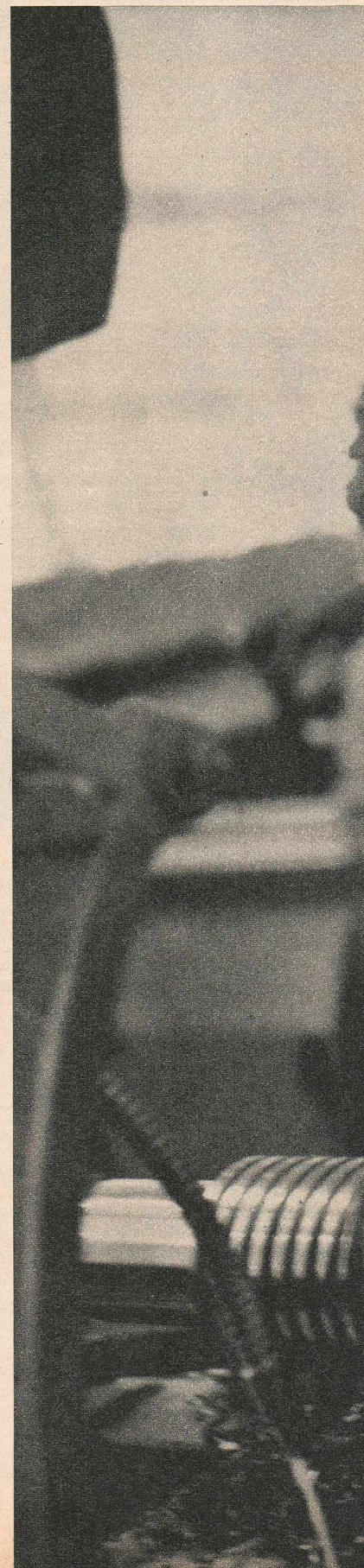

„Strungul de aur“

SAU
CEL MAI BUN DIN 30 000

▲
A început
proba practică.
Din
fiecare județ
participă
cel mai
bun tânăr
strungar.

Azi săptămână, în orașul de pe Mureș, Arad, în incinta uzinelor «Strungul», 39 de tineri și-au manifestat măiestria și capacitatea profesională în întrecerea pentru dobândirea unuia dintre cele mai originale trofee: STRUNGUL DE AUR, premiul întâi al Olimpiadei strungarilor. Organizată de Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist, Consiliul Central al Uniunii Generale a Sindicatelor și Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, această competiție profesională are un profund caracter educativ urmărind să sporească interesul și pregătirea tinerilor față de brățara de aur care, în cazul de față, o constituie meseria de strungar. Astăzi, cînd știm cu toții importanța pe care o are pentru economia națională formarea de muncitori cu o înaltă pregătire profesională, putem aprecia că această întrecere se înscrie în efortul general al țării de a sădi în rîndul tineretului dragostea de muncă, necesitatea conștientă de a fi la înălți-

mea exigențelor ce ni le cere partidul — prin Programul adoptat la plenara din 3-5 noiembrie — de a ne autoperfecționa, de a trăi și munci în chip nou.

La prima vedere, o competiție cu 39 de participanți pare restrînsă, dar acești tineri au sosit la Arad fiind selecționați doar cîte unul din fiecare județ al țării, ei fiind cei mai buni dintre cei 30 000 de tineri strungari care au pornit în această instructivă olimpiadă.

Cea de-a III-a ediție a Olimpiadei strungarilor s-a desfășurat așadar în faza finală la Arad. «Strungul de aur» i-a revenit tînarului Emil Olaru de 25 de ani, strungar la Uzina mecanică din Timișoara. Pe locul doi s-a situat Gheorghe Iojă de la Uzina de strunguri-Arad și pe locul trei Teodor Crîngașu de la uzinele «Progresul»-Brăila.

Despre organizarea olimpiadei și emoțiile participanților vă vorbesc imaginile, surprinse la fața locului, din aceste pagini.

**Cîștigătorul olimpiadei,
Emil Olaru.**

Fotoreportaj de Elena GHERA

FILMUL ROMĂNESC ȘI REALITATEA PERSONAJUL ȘI MESAJUL ETIC

Vorbim foarte adesea de temă, de conținutul de idei al filmului, dar scriem și vorbim mai rar despre personaje, despre evoluția și semnificația sa în filmul românesc.

Totuși, filmul nostru a mers înainte cu și prin dezvoltarea conceptului de personaj. Iată «Răsună valea», primul film artistic de după Eliberare. Patosul Bumbăști-Livezenilor se realizează la o înaltă temperatură dramatică. Din febra momentului se mai rețin încă și acum câteva crochiuri de personaje, muncitori de pe șantier, și, în mod special, imaginea mai ferm conturată a «negativului» fecior de bani gata, excelent interpretat de artistul poporului Radu Beligan.

Dar despre un adevărat «film de personaje» se poate vorbi mai pe larg abia o dată cu «Setea», turnat pe platourile românești în anul 1960. Mitru Moț (debutul lui Ilarion Ciobanu) se impune ca unul dintre primele personaje de film viabile.

Cu filmul «Setea» cinematografia evidențiază, prin intermediul personajului, rolul educativ al filmelor românești. «Setea» venea, după «Mitrea Cocor» (regia — regretatul Victor Iliu), să consemneze cu vigoare o cronică a vieții satului românesc imediat după cel de-al doilea război mondial. Cronică aceasta o încheie strălucit filmul «Desfășurarea» al regizorului Paul Călinescu. Dacă «Setea» era filmul luării pământului de la moșieri, «Desfășurarea» este filmul trezirii conștiinței de clasă a țăranilor. Prin portretul cinematografic al lui Ilie Barbu din filmul «Desfășurarea», Paul Călinescu dezvoltă conceptul de personaj în filmul românesc, lărgind dimensiunile sale umane.

Dacă aruncăm o privire de ansamblu asupra filmului istoric vedem că și el a contribuit la definitivarea și dezvoltarea noțiunii de personaj în filmul românesc. «Tudor» («Dacia»), «Columna», «Mihai Viteazul» și-au adus fiecare în parte contribuția la cristalizarea unei concepții ferme despre erou, despre capacitatea lui de a propulsa un mesaj etic activ. Regizorii Lucian Bratu, Mircea Drăgan și Sergiu Nicolaescu au știut să reinvie pe peliculă câteva din figurile memorabile ale istoriei României de ieri. Domnul Tudor sau domnitorul Țărilor Române care a fost Mihai Viteazul s-au impus publicului spectator ca eroi de istorie și de legendă populară.

Părăsind vremurile mai îndepărtate ale filmului românesc și apropiindu-ne de zilele noastre trebuie să spunem de la început, fără nici un echivoc, că filmele românești de actualitate sînt mai puțin percutante, mai puțin dinamice, mai puțin clare și limpezi în definirea omului contemporan. Nu avem încă o școală românească a filmului pe teme contemporane, singurul film care poate însemna cu adevărat cheia de boltă a unei cinematografii. Avem, totuși, câteva filme de inspirație actuală care merită să fie citate la o discuție despre personaj, care au rămas întipărite în memoria și conștiința noastră prin sinceritatea cu care ne-au introdus în universul unor eroi în stare să se constituie în tot atâtea modele de existență umană și conduită etică. Mă gândesc în primul rînd la filmele «Diminețile unui băiat cuminte», «Apoi s-a născut legenda» de Andrei Blaier și Constantin Stoiciu. Aceste două filme contemporane poartă cu ele flacăra vie a actualității. Ele își trag seva din faptele oamenilor de azi. Un personaj ca Vive din filmul «Diminețile unui băiat cuminte» sau un personaj ca Bombă din filmul «Apoi s-a născut legenda» aduc cu ele farmecul tinereții îndrăznețe, farmecul tinereții

AI. RACOVICANU
(Continuare în pag. 22)

CINEASTII DESPRE
ARTA LOR:

PROFUNDA VOINȚĂ DE A COMUNICA CU PUBLICUL

◀ Elio Petri (Anchetă asupra unui cetățean aflat în oricărui bănueli) este din nou în centrul atenției cinematografice. Ultimul său film, «Clasa muncitoare în paradis», se distinge printr-o deosebită acuitate problematici sociale de strictă actualitate, este un răsunător strălucit — afirmă atât critica cât și publicul italienez — al preocupărilor constante ale cineastului de a forța filmului politic: „Problema este aceasta — Petri în ziarul «Paese Sera» — să știi pentru cine și pentru cine ai se adresează filmul tău. A lucra, pur și simplu pentru sine, pentru a consolida un privilegiu personal al unui grup social restrâns este o învechită aparținând unei maniere învechite de a concepe raporturile dintre opera de artă și contemporaneitate, raporturile dintre oameni... Atitudinea mea față de filmul politic născut o dată cu creațiile pe care le-am semnat. Că elementul primordial al cinematografului politic, este să fie profunză voința de a comunica cu publicul”

TE LE GRA ME

● Romanul lui Joseph Kessel, *Echipajul*, ecranizat de Marc Tourneur în 1927 și Anatole Litvak în 1930, continuă să-i atragă pe cinești. De curând, Edouardo Molinaro și-a anunțat intenția de a-l transpune pe ecran. Protagonist — Jacques Brel care, pasionat fiind de aviație (se spune că are și un permis de pilot), mărturisește că este cum nu se poate mai încântat să interpreteze un astfel de rol.

● Cineastul bulgar Dimitri Petrov colaborează din nou cu frații Mormarev, scenariști (au semnat împreună «Aricii se nasc fără țepi»). Și de data aceasta este vorba de un film închinat tot celor mici: *Cu copiii la mare*.

● *Feminin, feminin* se intitulează filmul pe care-l interpretează în prezent în Belgia actrița Olga Georges Picot (*Te iubesc, te iubesc*). Regia — Henri Calef.

● O distribuție strălucită și-a alcătuit Yves Boisset, autorul filmului *A-tentaul* ce se anunță a avea unele tangențe cu Z; este vorba de actorii Gian Maria Volonte, Bruno Cremer, Jean-Louis Trintignant, Michel Piccoli. Coscenarist — Jorge Semprun.

● Katharine Hepburn

nu a mai jucat într-un film de George Cukor din 1949, de la «Coasta lui Adam». Marea actriță a acceptat să lucreze din nou sub conducerea lui Cukor pentru filmul *Călătorie cu mătușa mea* (după Graham Greene).

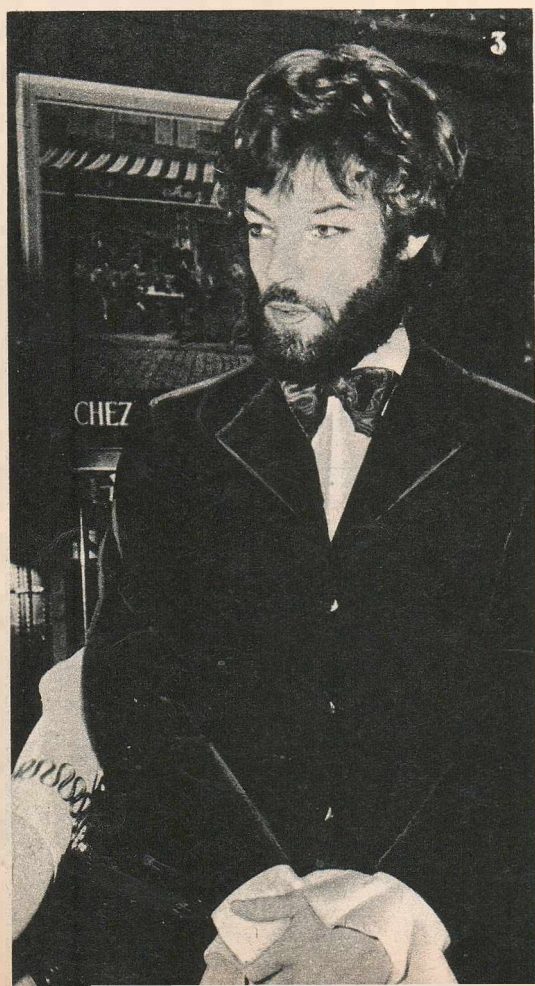
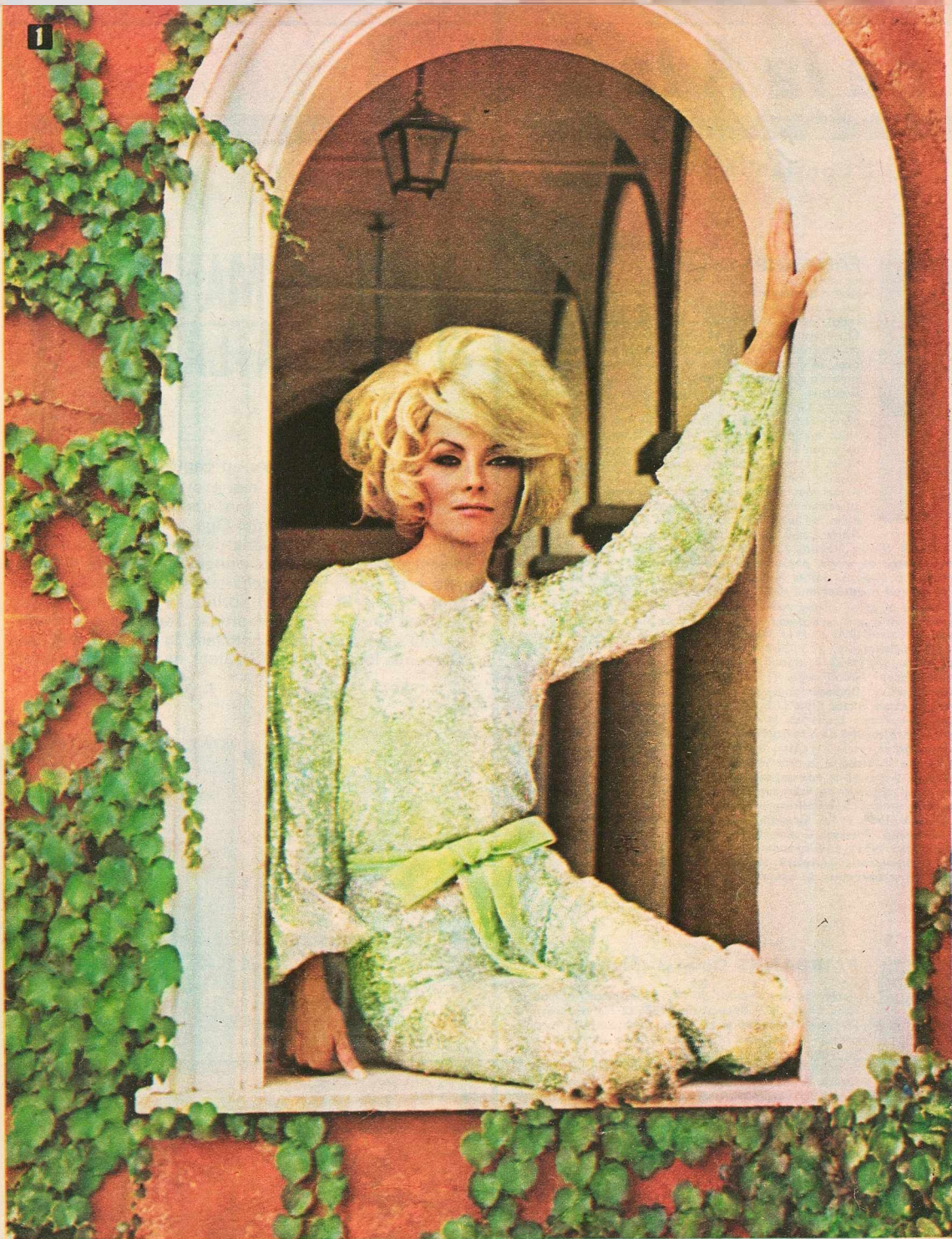
● Virna Lisi (foto 1) este partenera lui Maurice Ronet (foto 2) în filmul lui Sergio Gobbi, *Les gallets d'Etretat*. Muzica este semnată de Charles Aznavour și Garvarentz.

● Un nou *Robinson Crusoe* va fi infățișat pe ecran de către regizorul sovietic Stanislav Govoruhin. Rolul titular i-a fost încredințat lui Leonid Kuravliov.

● Richard Chamberlain (Ralph Touchet din serialul «Portretul unei doamne») se pregătește pentru un rol ce va constitui o adevărată piatră de incercare în cariera sa: *Byron*, într-un film de Robert Bolt. Parteneri, unul și unul: Laurence Olivier, Margaret Leighton, Sarah Miles, Ralph Richardson, John Mills.

În fotografia nr. 3 — R. Chamberlain în timpul unei probe de film.

● Gina Lollobrigida și David Niven sint parteneri în filmul lui Jerzy Skolimowski, *Rege, damă, valet* (foto 4).

de Constantin POPESCU

FAIRBANKS Douglas

Actor, producător și scenarist american de film, născut Douglas Elton Thomas Ullman, la Dewer (Colorado), la 23 mai 1883 — mort la Santa-Monica, la 12 decembrie 1939. Figură legendară a cinematografului american, D.F. (intocmai unui Chaplin sau Valentino, în domeniul lor) a domnit ca suveran absolut, timp de aproape două decenii, în sectorul filmului de aventuri. Provenit din teatru, este descoperit de marele Griffith, care avea să se felicite ulterior de a fi dăruit ecranului una dintre figurile sale cele mai pitorești, mai dinamice, mai pline de fantezie. Debutează pe ecran în *The Lamb* (1915) și se impune la început ca un personaj monden, dezinvolt, minuind deocamdată cu umor și eleganță arma satirei împotriva altora și mai ales asupra lui însuși ca prototip al etinărului american descumărat. Lucrează cu Griffith, cu Stroheim, cu John Emerson (și soția acestuia, romanciera Anita Loos) și cu cinești de aceeași generație ca:

Allan Dwan, Victor Fleming sau Fred Niblo, devenind treptat un admirabil minitor de spadă, personaj eminent romantic, doborându-și adversarul și cucerind inima iubitei cu surisul pe buze. Acrobațiile lui sînt de miracol și optimismul său este contagios. Încep anii lui de glorie, ca fondator al casei United Artists, alături de soția sa, Mary Pickford. Chaplin, Griffith, ani care aveau să fie jaloani de filme memorabile ca: *Semnul lui Zorro* (1920, r: Fred Niblo); *Excenricul* (1921, r: Ted Reed); *Cei trei mușchetari* (id., r: F. Niblo); *Robin Hood* (1922, r: Allan Dwan); *Hoțul din Bagdad* (1923, r: Raoul Walsh); *Don Q., fiul lui Zorro* (1925, r: Donald Crisp); *Piratul negru* (1926, r: Alf. Parker — film în culori); *Gaucho* (1928, r: Richard Jones) și *Omul cu masca de fier* (1929, r: A. Dwan). În toate aceste filme D.F. apare pe generic în triplă calitate: de actor, producător, scenarist, și — uneori — de colaborator la regie. Apariția vorbitorului dă o lovitură mortală lui «Doug» și genului practic de el. Se va retrage treptat, înțelegînd că vremea lui a trecut, după cîteva filme vorbitoare, în care va renunța la acrobațiile de odinioară și în care va fi pus să-și «demonstrez» piesă cu piesă personajul său de cuceritor și spadasin de odinioară. Ele sînt: *Femeia îndărătnică* (prima ecranizare sonoră după Shakespeare, 1929, r: Sam Taylor); *Aventuri pentru o femeie* (1931, r: Ed. Goulding); *Oculul pămîntului în 80 de zile* (id., r: V. Fleming); *Robinson Crusoe* (1932, r: Ed. Sutherland) și *Viața intimă a lui Don Juan* (1934, r: Alexander Korda, Anglia). A mai lăsat în urmă-i o carte, semnificativ intitulată: *Laugh and Live* (Rizi și trăiește), edificatoare pentru concepția sa optimistă despre viață.

FAIRBANKS Douglas (junior)

Actor de film, teatru și TV, producător, născut la New York, la 9 decembrie 1907, ca fiu al actorului Douglas Fairbanks și al Annei Beth Sully. Urmează cursuri de belearte la Londra și Paris, dar ereditatea își spune cuvîntul, și mergînd pe urmele tatălui său, ia primul contact cu cinematograful schiînd siluete fugare în filmele ilustrului său părinte. Paralel cu o scurtă (și neconcludentă) carieră teatrală, se impune treptat în film, de la primul său rol în *Stephen Steps Out* (1923) și pînă în *Delir* (1928) ca partener al Grecei Garbo, film în care se consacră ca un bun actor de dramă. În anii vorbitorului devine un star simpatic, întrupînd de regulă personaje eroice și aventuroase, călcînd demn pe urmele tatălui său. Cîteva titluri edificatoare: *Escadrila morții* (1930); *Întoarcerea de pe front* (1931); *Prizonierul* (1933); *Life of Jimmy Dolan* (id.); *Prizonierul din Zenda* (1937); *Gunga Din* (1939); *Misiunea secretă* (1939); *Stăpînitorii mărilor* (id.); *Iadul*

verde (1940); *Sofari* (id.); *Frații corsicani* (1941); *Sinbad the Sailor* (1947); *The Exile* (id.). Dar Doug junior se dovedește, spre deosebire de tatăl său, mult mai apt pentru orice gen de rol, de la comedia sofisticată: *Fac ce-mi place* (1938) cu Irene Dunne; *Raja Parisului* (id.) cu Danielle Darrieux; *Nebuniile vacanței* (id.) cu Ginger Rogers; *Viața fără griji* (id.) cu Janet Gaynor, Paulette Goddard, la drama polițistă: *Little Caesar* (1931) cu Ed. Robinson; de la comedia muzicală: *That Lady in Ermine* (1948, Lubitsch), la drama psihologică: *Focul sacru* (1933) cu Katharine Hepburn sau *Angels over Broadway* (1940) cu Rita Hayworth. Căsătorit cu Joan Crawford, care i-a fost parteneră în: *Our Modern Maidens* (1929), D.F. jr. devine producător asociat al filmelor sale turnate în Anglia, între 1935 și 1936, după ce fusese invitat de Al. Korda pentru a întru-chipa pe marele duce Petru în *Caterina cea Mare*, (1934) alături de Elisabeth Bergner. Va mai apărea aci în: *Aristocrat de ocazie* (1935) cu Elissa Landi; *Mimi* (Boema) cu Gertrude Lawrence; *Acuzata* (1936) cu Dolores del Rio etc... Tot în Anglia se va stabili din 1953, unde va produce și interpreta o serie de filme pentru televiziunea britanică. A desfășurat o vie activitate politică și diplomatică, scriînd numeroase articole și cîteva romane.

FANCK Arnold

Regizor de film și scenarist german, născut la Frankenthal (Palatinat), în 1889. Geolog și schior emerit, realizează în 1913 un prim film documentar (ca amator), inițiindu-se în tainele cinematografului. Cinci ani mai tîrziu va realiza (în colaborare cu dr. Taurin, etnolog) un lung metraj, în care muntele este unicul protagonist: *Wunder der Schneeschuchs*. Devine astfel creatorul acestui gen special denumit «Bergfilme» (filmele de munte) și unicul lui ilustrator faimos. Îndrăgostit de frumusețea sălbatică a Alpilor, el caută să ne transmită prin filmele sale emoția resimțită în fața măreției naturii, vrea să ne facă să participăm la ea. Filmele sale cu titluri semnificative se succed aproape anual, realizate cu concursul unei echipe omogene care cuprindea aceiași actori (Leni Riefenstahl, încă necontaminată de nazism, Luis Trenker, Sepp Rist și Ernst Udet), aceiași operatori (Richard Angst, Sepp Allgeier, Schneeberger), același compozitor (Paul

Dessau, muzician comunist). Ele se numeau: *Im Kampf mit dem Berge* (1921); *Der Berg des Schicksals* (1924); *Muntele tragic* (1926); *Saltul cel mare* (1927); *Arena albă* (1928); *Infernul alb din Piz-Palu* (1929, în colab. cu G.W. Pabst); *Cîntecul munților* (1930); *Farmecul alb* (1931); *S.O.S. Iceberg* (1933, film realizat în două versiuni, americană și germană); *Visul etern* (1934). Excepție fac următoarele sale trei filme, în care totuși natura joacă un rol esențial: documentarul *Mar animalele sălbatice* (1936); *Mitsuko, fiica samuraiului* (1937, coprod. cu Japonia, interpretată de Sessue Hayakawa) și *Robinson, jurnalul unui marinar* (1940). În lexiconul cinematografic sovietic (Kinoslovari) se mai menționează că A.F. este întemeietorul școlii documentare (de operatorie) de la Freiburg, care a ajuns la o supremă măiestrie în filmările exterioare, în condiții naturale extrem de primejdioase.

FILMUL ROMÂNESC ȘI REALITATEA

(Urmare din pag. 20)

care vrea să înfrunte viața cu capul sus. Mai contorsionat și neliniștit (Vive), mai exploziv (Bombă) — iată doi eroi ai zilelor noastre care impun și două portrete de actori: Dan Nuțu și Virgil Ogășanu.

Am mai reținut din galeria de eroi contemporani pe adolescentul Lucian, eroul principal al filmului «Ultima noapte a copilăriei» (scenariu — Dumitru Carabă, regia — Savel Stîpopul), cu dorința sa febrilă de a nu-și irosi anii tineri în căutări sterile. Regizoarea Malvina Urșianu este preocupată constant, în filmele sale (vezi «Gioconda fără suris» și «Serata»), de structurarea unor

eroi în a căror existență să se recunoască semnificația nobililor comandamente etice ale societății noastre. În primul ei film, «Gioconda fără suris», regizoarea obține prin imagini condensate două excelente portrete cinematografice a doi oameni aflați la polii opuși ai existenței: inginera ajunsă la maturitate (interpretă — Silvia Popovici) și ziaristul nerealizat (interpret — Ion Marinescu).

Și mai aproape de noi, de actualitate, sînt eroii filmelor «Așteptarea», «Frații» și «Asediul». Memorabilul portret al lui Nea Fane (interpret — regretatul Ștefan Ciobotărașu) din «Așteptarea» (regia — Șerban Creangă), figurile colțuroase, dure, ale celor doi frați, Ilarion (Ilarion Ciobanu) și Trandafir (Emanoil Petruț) din filmul «Frații» (regia — Mircea Moldovanu și Gică Gheorghie), convingătorul chip de erou comunist al lui Gavrilă Drăgan din filmul «Asediul» (regia — Mircea Mureșan) sînt trei direcții, trei zone de investigație prospere pentru filmul nostru de lung metraj.

Personajul, chintesența unei opere cinematografice, gândit ca pilon al operei filmice, a fost și este la ordinea zilei în filmul românesc.

Destine urmărite cu înțelegere. (Irina Petrescu și Liviu Ciulei în Facerea lumii de Gheorghe Vitanidis, după romanul lui Eugen Barbu).

Un autentic erou comunist, Gavrilă Drăgan, protagonistul filmului Asediul (regia — Mircea Mureșan, scenariul — Corneliu Leu).

Talentul Monicăi Ghiuță nu a izbutit să dea consistență unui personaj conceput confuz (eroina filmului Doi bărbați pentru o moarte de Gh. Naghy).

EVADĂRI CELEBRE

DIN LAGĂRELE CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

Al doilea război mondial a prilejuit o încheștare pe viață și pe moarte a milioane de oameni pe întreg cuprinsul globului. Dar în timp ce ostașii puteau să se apere cu arma în mână, alți oameni zăceau, închiși și neputincioși, în dosul țarcurilor de sirmă ghimpată, în lagărele de prizonieri sau în cîmpurile de concentrare. Nu știa nimeni cît vor sta acolo; nu se puteau apăra, nu se puteau plînge, și de multe ori nu știau cît mai aveau de trăit.

Totuși... mintea omenească este atît de discuită, dorința fierbinte de a supraviețui atît de vie, dorul de libertate atît de puternic, încît mii de prizonieri au încercat — și unii, puțini, au reușit — să evadeze.

Despre cîteva dintre aceste izbîzni — și despre eșecuri ce ar fi putut fi izbîzni — vom vorbi acum.

Lingă orașelul german Sagan se înființase în 1941 un mare lagăr de prizonieri de mai multe naționalități — englezi, americani, francezi. În sînul lor se înjghebase o organizație clandestină, compusă din oameni dirji, care mai încercaseră și în trecut să fugă.

Șeful grupului, un englez, își luase numele conspirativ Axel, cu care urma să se obișnuiască pentru clipa cînd se va putea da drept suedez — dacă va izbûti să scape.

Într-o dimineață de primăvară, Axel a fost anunțat că un subofițer german — bănuît de organizație că nu ar fi fost prea atașat nazismului — era de serviciu la poarta nr. 1 a lagărului. Axel s-a apropiat — la distanța permisă — de subofițer, l-a salutat în trecere și a repetat manevra o zi, două, trei... Așa au început să schimbe fraze banale despre vreme.

Subofițerul făcea periodic, după ture, control în barăcile prizonierilor. Odată, Axel i-a lansat într-o doară:

— Oare nu este absurd? Două națiuni civilizate — a voastră și a noastră — doi oameni cumsecade — noi doi — și totuși... dacă m-aș apropia de sirmă ghimpată, m-ați împușca ca pe un ciine!

— E adevărat! Dar, probabil aș trage numai în picior, și fără resentimente personale... — răspunse germanul.

Discuțiile au continuat: în fiecare zi cîte puțin — și numai între patru ochi — ori de cîte ori subofițerul avea drum în interiorul lagărului. Departe de Gestapo și de comandant, el își dădea frîu liber gîndurilor și, uneori, foarte timid, nemulțumirilor sale.

În curînd începuse să intre chiar în baraca lui Axel, unde primea, oricînd venea, cîte o cafea veritabilă, o pastilă de ciocolată, un biscuit — pe care întregul lagăr le economisea din pachetele Crucii Roșii ce se primeau o dată pe an.

Alți ofițeri deținuți își făceau «din întîmplare» apariții; ei deplîngeau pe cei obligați să lupte într-un război fără speranță, într-o armată asupra căreia planau permanent suspiciunile Gestapoului, și arătau fără ostentație interlo-cutorului lor german de ce aliații vor cîștiga războiul.

Din cînd în cînd subofițerul lăsa să scape involuntar cîte o informație, care nu era niciodată pierdută; fiecare vorbă era reluată și analizată în colectiv de prizonieri. Organizația aflase astfel despre plecările tuturor trenurilor din gara Sagan, prețul biletelor, mărimea pădurilor de lingă lagăr, alimentele ce se vindeau la liber și cele de pe cartelă — pînă și despre sistemul de pază al vămii din Danzig și de la granița elvețiană.

O ÎNTÎMPLARE CU PATRU PUȘTI

Cînd lucrurile ajunseseră în acest stadiu, au început pregătirile pentru evadare, distribuindu-se sarcini întregului lagăr.

Colonelul Bushnel l-a chemat pe Travis (ambii prizonieri) și i-a cerut să confecționeze, într-o săptămînă, patru puști germane.

— Patru puști?, a întrebât cu gura căscată Travis.

— Trebuie numai să arate a puști. Și să fie gata într-o săptămînă, nu uita!

Travis, McIntosh și Picard — din grupa de falsificatori de acte și documente a lagărului — s-au apucat de treabă chiar în acea după-amiază. Picard a tăiat din tablă un fel de tipar grosolan al puștilor, dar din nefericire nu cunoștea dimensiunile lor exacte. S-a găsit însă o soluție.

În timp ce un deținut stătea de vorbă cu o santinelă, Picard, în spatele lui, lua din ochi, cu un creion, toate dimensiunile necesare, notînd unde începea țeava și unde se termina patul. El a mai lucrat așa încă cîteva zile, petrecîndu-și mai tot timpul lingă corpul de gardă de la poartă.

Travis observase că în medie una din 300 de scînduri de la priciurile din lagăr era din stejar și nu din brad. La ordinul organizației s-au verificat toate paturile și s-au adunat toate scîndurile de stejar; dar pentru că nu erau destul de groase pentru un pat de pușcă, au fost lipite cîte două și strînse cu ajutorul clemelor de la... plasa unei mese de ping-pong. Apoi s-au sculptat cu un cuțit, în lemn, toate părțile metalice ale unei puști (țeava, încărcătorul, trăgaciul), și ele au fost polizate, netezite și frecate cu grafit cu atîta îndemînare încît, pînă la sfîrșit, luceau ca un metal albăstrui de armă... Părțile care trebuiau să arate ca lemnul au fost date cu cremă de ghețe și frecate pînă au căpătat coloritul și chiar nuanța dorite. Belciugele și cîrligele pentru fixarea armei s-au confecționat din cuițe și fișii tăiate din cutiile de conserve, pe care nu le mai arunca acum nimeni.

La prima inspecție a comitetului organizației, partea de sus a țevii nu arăta însă destul de naturală. Atunci, într-un tipar de... săpun s-a «turnat» hirtie de staniol de la cutiile de țigări, iar în elul rezultat s-a frecat cu grafit. Ca aspect exterior aproape că nu mai era nici o diferență față de o pușcă veritabilă!

În ceea ce privește hainele s-a observat că uniformele englezești de tip vechi, decolorate de soape, aveau o

nuanță apropiată de feld-graul uniformelor germane. Din acest material, ales și transformat, croitorii din lagăr au cusut de mină uniforme de subofițeri.

Insignele, vulturul și capul centironului au fost «turnate» tot în tipare de săpun. Modelele, în acest caz, au fost luate după haina agățată în cui de către subofițerul german pe cînd acesta băuse o ceașcă de cacao fierbinte oferită cu «dărnicie» de prizonieri.

De o atenție deosebită s-au bucurat legitimațiile. Ele au fost lucrate de grupul de falsificatori, de mină, literă cu literă, inclusiv ștampila; aceste legitimații trebuiau prezentate la ieșirea din lagăr a oricărui militar german.

Comitetul controlă și legitimațiile. Intervenii următorul dialog:

— După părerea noastră, sînt perfecte. Care este originalul, de fapt?

— Nici unul! Amîndouă — și originalul, și copiile — sînt falsuri!

În fine, după două săptămîni de la terminarea tuturor preparativelor, sosi ziua desemnată. Și exact în aceeași zi, subofițerii germani apărură în lagăr... fără puști, dar cu pistoale la șolduri; se schimbaseră regulamentul de ordine interioară!

Trei zile nu s-a putut vorbi cu nimeni din grup — și după aceea, s-au apucat din nou de treabă.

SUBOFIȚERI ÎNGÎMFAȚI ȘI TACITURNI...

După îndelungi căutări, a fost descoperit în lagăr un fost marochiner, căruia i s-a pus la dispoziție carton obiș-

Fortăreața Königstein, de unde a evadat generalul Giraud, coborînd 40 m pe o funie împletită de el însuși.

În septembrie 1940, el izbu-tește să trimită vorbă în Franța, soției sale și Biroului «Contra-spionaj» de la Vichy, în care mai lucrau unii ofițeri anti-naziști, foști subalterni ai lui Giraud, asupra situației și poziției sale în clădire. Dar actul în sine avea să se producă mult mai tîrziu.

La 17 aprilie 1942, generalul se declară bolnav și dintr-o celulă mai izolată, fugi pe ferăstră, lăsîndu-se să alunece de-a lungul unei frînghii cu noduri, de 40 m (pe care o împletise singur din peste o mie de petice!). El a coborît astfel întreaga fațadă a fortăreței, între două ronduri ale santinelor. Jos era așteptat de unul dintre foștii săi ofițeri.

Giraud avea 63 de ani, o statură neobișnuit de înaltă (peste 1,85 m), deci ușor de recunoscut... și era șchiop! Totuși, în ciuda acestor particularități fizice, fugarul — pe al cărui cap se pusese un premiu de 100 000 mărci — a ajuns cu trenul pînă în Elveția și de acolo înapoi în Franța.

Este drept, Giraud vorbea atît de bine germana, încît în trenul ce-l ducea spre Elveția legase o convorbire pasionantă cu un înalt ofițer SS. Discuția era atît de fierbinte, încît agenții Gestapoului care-l căutau pe general în toate trenurile nu au îndrăznit să-i deranjeze din conversație!

O DISCUȚIE PASIONANTĂ...

O acțiune care a făcut multă vîlvă la timpul său și, într-un fel, a avut și oarecare urmări asupra desfășurării celui de-al doilea război mondial a fost evadarea generalului Giraud din lagărul de la Königstein.

Făcut prizonier la 19 mai 1940, pe cînd comanda armata a IX-a franceză, Giraud a fost încarcerat în fortăreața de la Königstein, o veche clădire din secolul XVI, izolată pe un pîn-ten al fluviului Elba.

Tunelul (punctat) de 36 m din lagărul Wuperstadt, pe unde trebuia să se efectueze evadarea, a fost descoperit. Sub ochii încântați ai santinelelor este astupat de înșiși cei care l-au săpat cu atîta trudă.

Prizonieri la rîndul lor, gardienii de la Dachau se predau.

ȘI O EVADARE CU AVIONUL, CARE A REUȘIT

Undeva, în nordul Germaniei, se găsea în timpul ultimului război mondial un aeroport secret, în micuța insulă Usedom. De aci porneau în zbor, să semene moartea în rasarit și spre nordul înghețat, grele Heinkelle pline de bombe.

Moartea, pe care naziștii o revărsau din înaltul cerului, o imprăcțiau și în apropiere, în lagărul de prizonieri din pădurea învecinată. Dar neînfricării prizonieri, toți ostași ai Armatei Roșii, pindeau lună de lună prilejul — clipa — unei neatenții a paznicului lor.

Sufletul rezistenței era pilotul de vînătoare Mihail Deviatiaiev, care, doborât în iulie 1944, cu avionul în flăcări, nimerise direct în lagăr. Apoi au trecut

zile, și nopți, și luni de muncă istovitoare: spart bolovani, mutat bolovani, spart bolovani...

În ultima perioadă însă, aeroportul suferise un bombardament și înaltul comandament german hotărîse să se construiască adăposturi individuale pentru fiecare avion. Și, cum aceste lucrări se făceau cu prizonierii, un gînd încolți în mintea neînfricată a lui Deviatiaiev și a tovarășilor săi: să fugă cu avionul! 8 februarie 1945. De cîteva zile era viscol și zăpadă. Prizonierii fură îndreptați spre marginea aeroportului, unde se lucra atunci la adăposturi. Un foc pilpăia vesel — dar era al soldatului SS care-i păzea, iar prizonierii nu aveau voie să se apropie. Însă crengile și lemnele pentru foc le culegeau Deviatiaiev și tovarășii săi — și ei au cules și un drug de pe cîmp.

«Halt!» strigă SS-istul. «Ce vă apropiați așa?» Îi privi cu suspiciune.

«Permiteți să mai punem crăci pe foc?»

«Bine!», dar paznicul rămase cu pușca mitralieră așintită spre ei.

Tocmai se terminaseră probele de verificare a

EVADĂRI CELEBRE

nuit. După ce cartonul a fost bătut, ca să capete o suprafață granulată, și frecat cu cremă de ghețe maro, arăta la fel ca teaca unui pistol veritabil. S-au introdus înăuntru și tocuri de lemn, ostentativ vizibile din teaca deschisă.

În ziua fixată pentru evadare douăzeci și patru de prizonieri, în rînduri de cîte trei, escortați de patru subofițeri îngîmfați și taciturni, s-au prezentat la prima poartă interioară a lagărului, purtînd sacii cu rufele de spălat.

Din fericire, gărzile au omis să inspecteze conținutul: înăuntru erau haine militare transformate ca să arate civile, bucăți de zahăr și fărîme de piine economisite cu trudă, hărți — multe desenate de mină — și cîteva bănuși. Ostașul de gardă privi neglijent legitimațiile și deschise prima poartă; și a doua fu trecută tot atît de simplu; apoi, după trei sute de metri, întreaga trupă intră în pădurea din jurul lagărului, despărțindu-se în grabă în grupuri de cîte 2-3 oameni, pentru a se strecura mai ușor.

Peste două ceasuri, un olandez prizonier care vorbese perfect germana, colonelul van der Stock, se prezentă la prima poartă cu un grup de prizonieri — ofițeri superiori — pe care-i «escorta» la o convorbire specială la «Kommandant».

Prima poartă fu trecută destul de ușor. La a doua, santinela întoarse pe dos legitimația și observă că aceasta nu avea noua dungă transversală, introdusă doar cu o săptămînă înainte! Santinela ridică bănuitoare ochii și după ce privi cu atenție pe trufașul ofițer de escortă, își aminti că-l văzuse în lagăr... ca prizonier.

Firește, se dădu imediat alarma. Ofițerul gestapovist din lagăr, un maior mic și gras, venit în grabă la corpul de gardă, își frecă încîntat miinile.

— Dee, ce să zic! Ghinion, domnilor! Poate data viitoare. Și felicitări, ostaș, pentru vigilență!

— Știți, Herr Major, mi s-a părut neobișnuit ca în

motoarelor la Heinkel-ul de la marginea terenului; tehnicienii își luaseră sculele și plecaseră. «Acum!», făcu Deviatiaiev semn, și un prizonier, care culegea crengi în spatele santinellei, o pocni cu sete cu drugul de fier. Totul dură doar o clipă: și căderea santinellei și îmbrăcarea în uniformă nazistă.

Noua «santinela» îi mină pe toți cei cinci din echipă în spatele avionului. Deviatiaiev împinse trapa de lansare. În fulgiala aprigă ce se pornise, nu se vedea nici la cîteva pași și nimeni nu-i remarcă; dar trapa era închisă cu un lacăt. Și nu se deschidea! O lovitură de drug și lacătul se prăbuși; toți se strecurară înăuntru și Deviatiaiev se așeză la tabloul de comandă.

Fiecare clipă era prețioasă — dar motoarele nu voiau să pornească. Pilotul sovietic deschise contactele, dar motoarele nu dădeau nici un semn de viață. Deviatiaiev se uită în spate, în casetele în care trebuiau să fie acumulatele, și se făcu alb la față: acumulatele de pornire erau scoase...

«Am văzut eu un cărucior mobil cu acumulate, spuse unul din tovarășii. E pe undeva prin apropiere». Falsul SS-ist și unul dintre deținuți s-au dat jos prin trapă, au găsit căruciorul și cu greu l-au împins și montat în poziție sub privirile înghețate de spaimă și așteptare ale celorlalți prizonieri. Și iată, întii un motor, apoi celelalte porniră; ele începură să se învîrtească regulat, să-și mărească turația și avionul începu să se miște încet.

În timp ce rula în sens contrar, piloții avioanelor care aterizau priveau uimiți un cap tuns și o uniformă vîrgată la comenzile Heinkel-ului. Dar nu au avut timp să spună ceva, căci Deviatiaiev trăsese avionul la capătul pistei, gata de avîntul final. Inspectorul de zbor îi făcu semn să oprească — oare cum ajunsese acolo un avion care nu avea permisiunea de decolare? Dar cui îi păsa de semnele lui? Deviatiaiev forță motoarele pînă la maximum și se lansă spre capătul pistei, ce se termina abrupt, spre mare. Parcurse aproape toată pista și apăsă pe manșă — dar avionul refuza în continuare să se ridice; ajunse la marginea terenului și avionul rămînea țintuit la sol.

Întregul aeroport își intrerupsese activitatea: ceva nu era în regulă cu acest avion, care-și oprise avîntul chiar la marginea terenului și se răsucise pe loc în pericol să cadă în mare. Cîteva nemți se apropiau în goană, iar servanții unor tunuri antiaeriene luaseră poziția de tir.

Deviatiaiev nu mai avea de ales; întoarse avionul și se repezi spre nemți care se trîntiră pe pistă, care încotro. Deși motoarele erau la maximum de turație, avionul nu se ridica de pe sol. Brusuc, pilotul își dădu seama că aparatul fusese reglat pentru aterizare, și de aceea coada îl «împingea» în jos. Și ordonă: «Cu toții aici! Veniți și apăsați cu toții pe manșă!»

Strigătul lui fusese atît de puternic, încît depășise chiar zgomotul motoarelor. Se repeziră cu toții — cinci perchi de miini apăsară în ultima clipă manșa și, greoi, aeroplanul decolă în partea opusă a aeroportului, spre soare și libertate.

Peste șase ore — în care timp nenumărate avioane de vînătoare naziste fuseseră alertate cu ordinul de a doborî pe fugari — bombardierul a ieșit din nori lîngă Leningrad și-a aterizat forțat... cu coada străpunsă de antiaeriana sovietică!

aceiași zi să iasă două grupuri de prizonieri...

— Două grupuri??!

Și maiorul cel gros se așază consternat pe scaun. Din acel lagăr, în tot cursul războiului, nu a mai scăpat nimeni...

ULTIMUL DRUM

Din cunoscutele lagăre ale morții nimeni nu ar fi crezut pe atunci că este posibil ca deținuții să iasă vii. Și totuși...

În ultimele zile ale lagărului Dachau, un commando de muncă ieșea în zorii zilei pe poarta lagărului; nu era un commando obișnuit, ci unul compus exclusiv din prizonieri politici, între care se aflau germani și austrieci, foști luptători în Spania.

Drumul era presărat cu morți — evacuați din convoaiele precedente, morți de tifos, împușcați...

Deținuții au profitat de această privilegiu și de nervozitatea gărzilor: Otto Jedran, un veteran din Spania, le promise acestora din urmă iertarea pentru viitor, și, mai cu voie, mai fără, deținuții au luat armele gărzilor și au ocupat orașelul Alpach, apoi, după dezarmarea Volksturm-ului local, au încercat să ia legătura cu trupele aliate.

Această îndrăzneală evadare în grup a uluit, pentru moment, trupele SS locale, dar după ce acestea și-au revenit, au luat cu asalt, într-o bătălie disperată care a durat cinci ore, primăria din Alpach.

Prizonierii nu au cedat decât la terminarea munițiilor, când pierduseră peste o jumătate din efectiv; cițiva au izbutit totuși să fugă în pădurile din vecinătate...

MARINARI DE PE «ALTMARK»

O eliberare în grup, devenită celebră, este cea a celor 300 de marinari englezi prinși în diferite locuri și ocazii de către cuirasatul «Graf Spee» și ținuți prizonieri în calele vasului său de aprovizionare, «Altmark».

Cuirasatul se autosconfundase în La Plata, dar «Altmark», demontându-și tunurile, se transformase peste noapte într-un «pașnic» petrolier care naviga spre Germania.

Amiralitatea engleză anunțase din timp guvernul norvegian că un număr de marinari englezi sînt deținuți pe bord și vasul fu tras pentru control la Bergen. (Faptele se petreceau înainte de invadarea Norvegiei de către hitleriști.)

Cînd ofițerii norvegieni s-au suit pe bord și au început să controleze încăperile, unii prizonieri închiși în fundul calei au suflat în fluierul lor marinărești, alții au confecționat dintr-o mătură un soi de steag, pe care l-au scos pe o ferestruică, dar gărzile germane l-au smuls imediat.

Comandantul vasului a dat ordin să se dea drumul la toate macaralele pentru a acoperi strigătele prizonierilor și a ordonat ca aceștia să fie stropiți cu furtunurile pînă vor tăcea. Verificatorii norvegieni au părăsit în cele din urmă vasul, și din acea clipă toți prizonierii au fost puși la regim de pîine și apă.

Autoritățile norvegiene, de bună-credință, negăsind prizonieri pe «Altmark», au permis plecarea și au oferit chiar două vase de escortă care să ajute petrolierului să ajungă cu bine în Germania.

«Altmark» fu totuși oprit din drum de crucișătorul britanic «Corsack», care a eliberat pe toți prizonierii...

Primii prizonieri eliberați
din calea vasului «Altmark».

«HÄNDE HOCH!»

Mulți dintre cei care lîncezeau în lagăre aveau păreri diferite asupra modului de a scăpa: săparea de tuneluri pe sub centurile de sîrmă ghimpată era însă una dintre metodele cele mai uzuale.

Și în lagărul din Colditz exista un grup de acțiune care făcuse primul pas în direcția evadării, găsind o santinelă binevoitoare. Aceasta primea ciocolată și cafea cu atîta plăcere încît cei doisprezece din grup hotărîră să-și încerce șansa, spunîndu-i tot adevărul. Șeful grupului respectiv, Howard Gee, după multe introduceri, îi explică că ar putea să cîștige mulți bani dacă într-o anumită zi ar privi «într-altă parte», doar pentru zece minute.

Santinelă a acceptat, pentru suma de 500 de mărci. I s-au dat imediat, din economiile întregului lagăr, o sută de mărci, în schimbul promisiunii că, la o oră predeterminată din rondul său, va sta zece minute numai la unul din capetele zonei sale de control.

Grupul era compus din doisprezece ofițeri, francezi, olandezi și polonezi — aceștia din urmă foarte prețuiți ca tovarăși de evadare, pentru că știau germana și cunoșteau mai bine locurile.

În fiecare seară deținuții se lăsau închiși în sala de mese, de unde pornea tunelul, și așa au lucrat noapte după noapte, timp de luni de zile.

În ziua hotărîră, după apel, la care toți au fost prezenți, cei doisprezece s-au furișat în cantină și au fixat pe dinăuntru broasca — care, în mod obișnuit, trebuia să stea închisă noaptea.

Rucsacurile fuseseră introduse în tunel încă de la masa de prînz. Fiecare purta sub îmbrăcămintea de deținut și haine civile, ceea ce îi făcea neobișnuit de «grași»; dar aceasta nu s-a observat la apelul de seară.

Capacul din interiorul cantinei urma să fie tras la loc, printr-o sfoară, după ce toți ar fi ieșit și ar fi trecut dincolo de sîrmă ghimpată.

O clipă de tăcere înfiorată — patrula de control verifica broasca ușii cantinei. Un oftat de ușurare, și toți au intrat, unul după altul, în tunel... Șeful — căpitanul Reid — începuse să lucreze cu un cuțit cu care trebuia să străpungă ultimul strat de pămînt ce mai încheia tunelul, la capătul de dincolo de sîrmă.

Afară ploua, și o apă neagră, rece și murdară izbi pe căpitan cînd a împins în sus ultima brazdă. În acea clipă, lumina tuturor reflectoarelor din turnurile de pază se concentră asupra locului cu pricina.

— Händel hoch! (Sus miinile!)

De jur împrejur foiau numai ofițeri SS cu pistolul în mînă. Santinela pe care o «imblinziseră» luni de zile îi trădase de la bun început!

Și în alte lagăre s-a întimplat la fel.

La Wuperstadt, după șase luni de muncă încordată, un tunel de 36 m, cu un diametru de circa 60 cm, care ajunsese dincolo de rețele, a fost descoperit și astupat sub privirile ironice ale santinelilor...

Dar, indiferent de faptul dacă evadări din lagărele celui de-al doilea război mondial — ca cele evocate în paginile de față — au reușit sau au rămas simple încercări neizbutite, ele au toate un numitor comun: dorința de libertate a oamenilor, pe care nici cele mai perfecționate mijloace de opresiune nu reușesc s-o stingă.

Aurel CRISTIAN

mapamond '71

de Ioan GRIGORESCU

portretul (III)

Am căutat cîndva să reconstitui un portret moral din câteva file de blocnotes și din câteva scrisori. Iată o însemnare scrisă nervos, apăsător, sub care hîrtia îngălbenită de vreme păstrează îndirjirea gîndului: «Noi, partidul bolșevicilor, am convins Rusia. Noi am cucerit Rusia de la bogați pentru săraci, de la exploatare pentru muncitori. Acum, noi trebuie să conducem Rusia!»

Cineva mi-a relatat o întîmplare. În iarna lui 1918 cînd, din pricina lipsei lemnelor, nici în Kremlin nu se făcea foc, Lenin a văzut sub biroul său, în locul pisiei vechi, o blană de urs. S-a înfuriat: «Cine-a permis asta? Pentru ce au pus-o? Familiile muncitorilor îngheață în case neîncălzite, iar Președintele Comisarilor Poporului să-și încălzească picioarele în blana de urs?»

Poate este doar o legendă. Unii, care au cunoscut-o ca pe o întîmplare autentică, au pus o astfel de reacție pe seama pedanteriei exagerate sau a doctrinarismului puritan. Dar nu era decît manifestarea principialității leniniste, izvorită din convingerea profundă că un conducător al poporului trebuie să împartă cu acesta și necazurile, și bucuriile, și înfrîngerile, și victoriile.

În casa din Leninskie Gorki, din mijlocul pădurii care a înghețat în acel 21 ianuarie 1924 și pare că de atunci nu s-a mai dezghețat, am găsit câteva notițe scrise în ianuarie și în februarie 1921: «Să se ia toate măsurile pentru ca cererea țăranilor din satul Gorki și din cătunul Sianov de a li se da ajutor ca să instaleze la ei lumina electrică să fie îndeplinită în cel mai scurt timp».

«Să se controleze și să se accelereze descongestionarea Moscovei de instituțiile de prisos, mai puțin necesare pentru activitatea organelor centrale și orașenești. Să se restrîngă departamentele care s-au umflat și s-au extins. Să fie scos din Moscova, sau restrîns ca spațiu, tot ce este posibil. Să se analizeze activitatea comisiei pentru descongestionarea Moscovei și să se ia măsuri ca din această comisie să facă parte exclusiv oameni enérgici, printre care vreo doi vechi moscoviți, buni cunoscători ai clădirilor din Moscova. Trebuie să facem ca Moscova să devină un model de ospitalitate pentru întreaga Rusie».

«Dacă toate instituțiile noastre conducătoare, adică partidul comunist, puterea sovietică și sindicatele, nu înțeleg că trebuie să păstrăm ca lumina ochilor fiecare specialist care muncește conștiincios, cu dragoste și aplicație — chiar dacă din punct de vedere politic acest specialist este străin comunismului — atunci nu poate fi vorba de nici un fel de succese importante în domeniul construirii socialismului. Specialiștii, ca o categorie socială aparte — ei vor rămîne o categorie specială pînă în clipa cînd societatea comunistă va ajunge la cel mai înalt grad al dezvoltării sale — trebuie să trăiască mai bine în condițiile socialismului decît în condițiile capitalismului, și acest lucru atît din punct de vedere material cît și juridic, pentru a fi legați printr-o prietenie trainică cu muncitorii și țăranii...»

În cabinetul lui Ilici, din Kremlin, îmi reține atenția un sfeșnic cu două luminări, puse acolo pentru a fi aprinse în cazul întreruperii luminii electrice. Și lumina electrică se stingea des, iar luminările își picurau ceara luminînd tîmpla și ochii migdalați, încrețiți de efort. În casa din Leninskie Gorki — la căpătîiul patului de suferință, o pereche de ochelari, un baston din lemn de corn rezemat de noptieră, și o carte citită pe jumătate: «Dragoste de viață» de Jack London.

Toate acestea sînt elemente de portret? Fără îndoială, da. Lor li s-ar putea adăuga multe, volume întregi, și întregul tot nu s-ar împlini. Biografia și destinul unui om nu sînt numai datele vieții și elementele personale. Acestea îl pot explica întrucîtva, dar nu defini. Omul este epoca lui. Și a încerca să-i faci portretul, obligă la a studia cum omul a știut să fie cu timpul său. Îl naște o mamă, dar aparține unei epoci. Are o biografie, dar ea trebuie văzută în contextul unei colectivități umane, iar în cazul unei personalități ca Lenin ea trebuie privită în cadrul umanității întregi, al destinului ei. Cred în rolul excepțional al «marilor oameni» în istoria omenirii, dar el este condiționat de epocă. O epocă excepțională creează oameni excepționali, destinele lor se întrepătrund, se influențează și se modifică reciproc. Este tocmai cazul lui Lenin, omul care a știut, în fruntea partidului comunist, să determine cursul timpului căruia i-a aparținut și să deschidă în fața omenirii un alt viitor.

În cazul lui, portretul omului nu mai poate fi dat de o biografie, oricît de minuțios ar fi întocmită, nici de conservarea memoriei lui și nici numai de timpul revolut, ci și de timpul care i-a urmat, de ceea ce era pentru el viitor și este pentru noi prezent.

Restul, ca și rîndurile de mai sus, rămîn simple evocări în cadrul unui imperios omagiu.

NADA și admiratorii săi

Correspondență
specială
de la Giuliano
ORLANDO

«Canzonissima» părea să-i suridă Nadei în acest an. Primele etape i-au fost favorabile, pe urmă... În sfârșit, lumea de bunăcredință știe că acest concurs este doar o loterie și atât tot. Oricum, în rîndurile ce urmează nu veți întâlni o interlocutoare tristă și abătută, întrucît prezentul interviu a fost realizat înaintea «Canzonissimei», cînd tînăra stea a muzicii noastre ușoare se pregătea pentru întrecere. Am întâlnit-o în localitatea Cagliari, în compania îndrăgîtului compozitor Migliacci, cu al cărui cîntec, «Il cuore è uno zingaro», a cîștigat Marele Premiu la Sanremo. Aducînd vorba despre festival, Nada a ținut de altfel să mă «atace» într-un fel, reproșîndu-mi răutăcioasă:

— *Sigur, acum cînd sînt «o cîntăreață mare» (n.a. — trebuie s-o fi văzut cum a pronunțat aceste autoaprecieri, lăsîndu-și ochelarii să-i cadă pe vîrfurile nasului și înecîndu-se de rîs), acum toți ziarisții vrefi să știți totul despre mine. Și publicul la fel. Asta e.*

— Dragă Nada, trebuie să-ți spun că acest interviu va apărea într-o revistă din România, unde ești foarte cunoscută, iar cei care te apreciază ar dori să afle cîteva vești despre activitatea ta recentă.

— *Iată cel mai frumos compliment pe care puteai să mi-l faci. Sînt bucuroasă să știu că am prieteni în România, tinerii de acolo sînt teribil de simpatici. Așadar, iată programul meu. Astăzi mă odihnesc puțin, dar mîine voi fi în studiourile televiziunii, căci particip la realizarea unui show alcătuit din patru părți.*

Intervine maestrul Migliacci, cel care a descoperit, cu cinci ani în urmă, în eleva din Livorno, Nada Malanima, cu glasul ei puțin nazal, specific toscan, o speranță ce trebuie ocrotită cu grijă. Compozitorul (care, după cum se știe, a contribuit și la lansarea lui Morandi) îi suflă să nu scape din vedere emisiunea de radio «Dragă Nada» (Cara Nada), după părerea sa mult mai importantă decît spectacolul TV.

— *Timp de cîteva luni de acum încolo voi susține permanent un dialog cu publicul prin radio. Bineînțeles că și cînt dar ideea care mă entuziasmează cel mai mult este aceea de a răspunde scrisorilor pe care mi le adresează oamenii.*

— Spune sincer, Nada, cu tot succesul de care te bucuri, nu-ți pare rău că te-ai retras de la școală? Ai intrat atît de devreme în jocul acesta cu gloria.

— *La început, deviza mea a fost cînt și studiez. Mi-era însă din ce în ce mai greu să mă țin de școală. Să știți însă că nu concep să fiu o ignorantă. Nu mă duc la cursuri, dar învăț cu profesori particulari și dau examene.*

Aș mai fi vrut s-o întreb cît de amărîtă a fost anul trecut cînd a fost eliminată în ultimele faze ale «Canzonissimei» (ca și anul acesta, de altfel), dar mi-am zis că încă o întrebare neplăcută ar fi fost prea mult.

Și apoi, cu sau fără acest concurs, ea rămîne marea favorită a publicului tînăr. O anchetă întreprinsă în 1970, imediat

după «Canzonissima», o desemna pe primul loc în preferințele tinerilor între 16 și 20 de ani.

Aurelian ANDREESCU: insuccesul nu mă poate doborî, succesul nu mă adoarme

rii și popularității voastre, nu vă supărați dacă gazetarii vă uită, nu alergați după un interviu sau o poză, în sfârșit, ce mai, fețele depun mai mult zel decît băieții.

— *Nu sînt ipocrit. Nu pot să spun că-mi displace să se scrie despre mine. Dar nu asta mă interesează în primul rînd, ci munca mea. Să mi-o fac bine. Să nu trișez. Să nu ofer nimicuri poleite.*

— *Pot să înțeleg, din tot ce am discutat pînă acum, dragă Aurelian Andreescu, că ești în stare să faci față și insuccesului sau chiar celor care te contestă?*

— *Deși meseria mea este legată de public, vreau să spun aici că nu doresc cîtuși de puțin să-l cuceresc oricum și nici să-l păstreze oricum. Insuccesul nu mă poate doborî, îmi poate da de gîndit. Niciodată nu mi-am dorit să întorc toată lumea capul după mine pe stradă, să-mi cumpere adolescențele poza. Ambiția mea este să cuceresc cîțiva adevărați iubitori de muzică și să-i țin lîngă mine cît mai mult. Fluctuanții, snobii sau cei care nu îndrăgesc adevăratele valori ale muzicii nu sînt prietenii mei. După ce ne-am întors de la Knokke am făcut un experiment. Am cîntat într-o sală tot programul de la Cupa Europei. N-am stîrnit mare entuziasm. Le-am spus că tot ce-au auzit a fost inclus în recitalul de acolo. Lumea a început să aplaude. De ce?*

— *Și ce altceva te mai supără?*

— *Lipsa de profesionalism, funcționarismul care domnește în unele sectoare ale muzicii noastre ușoare, faptul că tinerii compozitori ajung cu greu în Uniunea compozitorilor. Răspunderea față de soarta muzicii noastre ușoare, atenția cu care ar trebui exploatată fiecare posibilitate — și zău, avem atîtea, atîtea surse de frumusețe — nu sînt acute, pe toate treptele.*

— *Ce ți-ai dori cel mai mult, în cariera ta*

— *Hai să discutăm deschis, Aurelian Andreescu, pentru că ne cunoaștem de mult și pentru că aparținem aceleiași generații; ești foarte conștient de imaginea pe care o are publicul despre tine, știi exact cînd plăci și cînd nu plăci? Ți-a ajuns la ureche cum că azi, vreau să spun la ora actuală, ai fi cel mai bun cîntăreț al nostru de muzică ușoară?*

— *Poate că astăzi sînt mai bun ca altădată, să zicem, dar, fără să fiu lipsit de modestie, simt că pot să dau mai mult. Evoluția cîntecului este absolut fantastică. Este de ajuns să mă confrunt cu cîntăreții de la care am ce învăța pentru a-mi da seama cîte mai am de făcut, cîte aș putea să fac.*

— *Ce înseamnă, de fapt, pentru tine a învăța? Cum ai ajuns la această explozie a glasului tău? lei lecții de canto?*

— *Doamne ferește! Singura mea școală este aceea de a asculta enorm muzică bună și de a mă asculta pe mine, de a mă auto-corija. Cînd deschizi gura așa cum scrie la carte, nu cum simți tu, am intrat pe teritoriul bel cantoului, am terminat cu muzica ușoară. Asta nu înseamnă că sînt înrăit împotriva școlii, din principiu. O găsesc utilă, dar pentru cîntăreții cu voce de bel canto, pentru Jean Păunescu sau Petre Geambașu, dacă vrei.*

— *Cîte ore poți asculta în continuare?*

— *Groaznic de mult. 6—7 ore, spre disprezarea familiei, a socrilor și a nevastei. Nu uită că eu ascult și «profesional», adică foarte tare.*

— *Ai discuri multe?*

— *N-am de loc. Am prieteni cu discuri. Eu cred că destinul discurilor trebuie să fie ca al banilor, să circule.*

— *Era cîl pe aci să te întreb cum stai cu propriile tale discuri...*

— *Poți să mă întrebi. Răspunsul ar fi: prost. Norocul meu este că eu nu țin să bat recordul în materie de discuri, nu țin de loc la ele. Zău dacă le consider altceva decît o formalitate. Dacă-ai ști însă cîtă nevoie avem de această formalitate. Mai ales în străinătate. Orice impresar te întrebă de discuri.*

— *Cum te descurci?*

— *Umblu cu benzi de magnetofon la mine. Mi-am înregistrat cîntecul. De ce rîzi? N-ai mai auzit? Nu pot să cer «lungeste Doamne boala pînă se coc fragii», să aștept pînă iese un disc cu un șlagăr care acum este cald, nu peste 6 luni.*

— *Se întimplă ceva ciudat cu voi, cu băieții din muzica noastră ușoară. Am observat asta și la tine, și la Dan Spătaru. Voi nu ridicați nici un deget în sprijinul populariză-*

de cîntăreț?

— *O orchestră cu care să repetăm zi și noapte, ca nebunii.*

— *Vrei să recapitulăm puțin povestea festivalurilor de la Brașov? Nici așa, în treacăt, n-a fost vorba să fii invitat la recitalurile hors-concours?*

— *M-au chemat acum doi ani ca să particip la... concurs, au trimis după mine să vin la preselecție și m-am trezit într-o sală cu puști, cu copii începători, iar eu aveam 27 de ani... Bineînțeles, că le-am spus la revedere. Și apoi, nu știu cine a îmbrățișat această tradiție de a trimite la Cerbul de aur doar cîntărețe.*

— *Nu te bate gîndul să compui muzică ușoară?*

— *Am niște încercări, dar nu le-am arătat nimănui pentru că sînt proaste, ieftine, mici. Dacă aș ieși cu ele în lume ar însemna să fiu obraznic și orgolios, și nu sînt.*

— *Ce lucrezi în momentul de față?*

— *Pregătesc două bucăți de George Grigoriu, «Noapte bună florilor», «Fata morgana», și o piesă din repertoriul Beatlesilor, «Let it be». Deocamdată.*

de Gh. EPURAN

50%

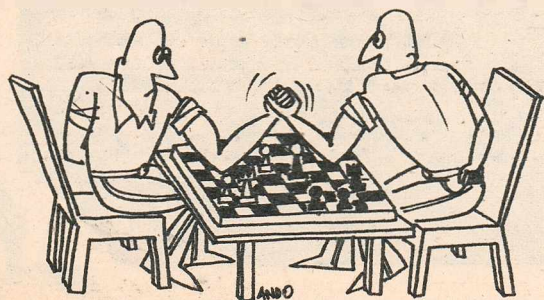
În presă au apărut, nu demult, două interviuri cu un fost mare jucător de hochei pe gheață al echipei U.R.S.S., Boris Maiorov. În 1969, la 31 de ani, căpitanul echipei care de multi ani adună mai toate titlurile de campion ale acestui sport deosebit de spectaculos, dar și pretențios, a ieșit din rîndurile jucătorilor trecînd în acele ale antrenorilor. Pînă aci nimic deosebit, poate doar de subliniat că Boris Maiorov dovedește și pentru dificila profesie de pedagog aceleași calități deosebite care l-au consacrat ca jucător, ceea ce nu se întîmplă prea des. În toamna aceasta Maiorov a fost, timp de o lună, oaspetele hocheiștilor noștri. A venit pentru a conduce un curs de perfecționare a antrenorilor noștri, dar nu s-a mulțumit cu atît. A pus patinele și a condus, practic, cîteva antrenamente ale lotului nostru național. Concluziile lui poate au surprins pe mulți, dar mi se par edificatoare: *Colectivul nu-i rău, este ascultător și disciplinat. Lucrul cel mai important mi se pare a fi că acest lot este capabil de mari acumulări. Din păcate, este cam leneș. Și ce-i mai surprinzător, de aceasta se fac vinovați nu atît «bătrînii» cît mai ales tinerii. Apreciez că la această oră reprezentativa României joacă doar cu 50% din potențialul ei real.*

Teoretic, se știe de mulți ani că marile performanțe sportive de astăzi nu pot fi obținute decît cu prețul unei pregătiri cu totul deosebite. Practic însă, doar la unele sporturi se muncește intens și cu toată seriozitatea. Rezultatele handbaliștilor noștri, ale flotilei de caiac-canoe, ale unora dintre atleți sînt expresia însușirii de către antrenori și sportivi a acestei concepții de pregătire comună astăzi tuturor marilor campioni. Și revenirea pe primul plan în competițiile europene a voleibaliștilor noștri s-a produs tot printr-o muncă de pregătire la care nu s-a făcut rabat efortului maxim. Cum se explică totuși că la unele discipline rămînem datori acestei concepții devenite universală? Și mai ales cum se explică faptul că pregătirea fizică, atletică, este deficientă la un sport ca fotbalul care se bucură nu numai de cea mai mare atenție, dar și de condiții care asigură posibilitatea efectuării unui volum de muncă pe măsura cerințelor actuale? Răspunsul la această dificilă problemă nu trebuie căutat doar la nivelul echipelor divizionare A și mai puțin al echipelor reprezentative, intrînute doar din cînd în cînd în stagii de antrenament de cîteva zile care nu pot compensa lipsuri ce dăinuiesc încă de la primii pași ai fotbalistului junior în competiție. El se află deci acolo unde se face începutul și unde grija de a-i învăța pe viitorii fotbaliști să disciplineze mînea nu este dublată, pe măsura nevoilor actuale, de grija de a-i forma ca atleți, de a le asigura cea pregătire fizică generală și specifică cu care ne impresionează marile echipe de fotbal.

Într-un fel a fost dezarmantă concluzia comentatorilor meciului Dinamo-Feijenoord: «În fond trebuie să recunoaștem că atîta putem, că avem în față una din cele mai puternice echipe din lume».

Cînd este vorba de jocul mingii, al fanteziei care dă nu numai savoare acestui joc, ci și eficacitate, fotbaliștii noștri se arată adesea la înălțimea celor mai buni. Cînd este însă vorba de un ritm susținut, de viteză în deplasare, de forță în lupta cu adversarul sau în lovirea mingii, ei cedază însă pasul. Mîine și mai departe, în turul III al cupelor continentale, ei se vor strădui să valorifice total posibilitățile lor actuale, fie că ele sînt doar 50 sau 70 la sută din cele reale. Noi le dorim succes și vom fi alături cu încurajările pentru a le întări aripile. Nu putem însă uita interviul lui Boris Maiorov; nu putem admite această pregătire în ritm de vals care mai dăinuie pe ici, pe colo și care ne mai ține departe — la unele discipline sportive — de vîrfurile piramidei.

UMOR de ANDO

NODUL GORDIAN

DIN STRADA LABIRINT

ȘI ALTE COINCIDENȚE

LA SPAȚIUL LOCATIV

Înalta exigență partinică ne obligă să urmărim cu consecvență și să criticăm fără ocolișuri orice situație care se abate de la cadrul ferm al legalității noastre și care se află în dezacord cu regulile conduitei socialiste. Am subliniat cuvîntul gîndindu-ne la caracterul multi-dimensional al consecvenței. De ce? Pentru că adevărata consecvență, pentru a se realiza valoarea, trebuie să fie fidelă ei însăși, atotcuprinzătoare și neostoită. Revenind la temă, avem de spus că, pe lîngă perseverența cu care partidul, toți cetățenii cinstiți ai patriei noastre se preocupă în timp de demascarea și înlăturarea abaterilor de la normele dreptății și echității sociale, pe lîngă imparțialitatea cu care același gen de abateri sînt tratate ca intolerabile din partea oricui ar veni, pe lîngă celelalte multiple aspecte ale consecvenței, flacăra intransigenței partinice nu ocolește nici manifestările mimate ale necinstei sau neprincipialității, nici acele abateri care încearcă disperat o «adaptare» — sortită eșecului de la bun început — adică o cît mai abilită deghizare față de ochiul societății. Flacăra purificatoare cuprinde inclusiv manifestările de inechitate — efect al unor răstălmăciri, al unor înapoiate înțelegeri ale problemelor și îndatoririlor de serviciu.

Ne referim la un anume gen de manifestări negative, care nu poartă în mod tipător amprenta interesului direct, îngust și meschin al celor care le comit, sau care nici nu sînt urmarea tranzacțiilor oneroase. FAVORITISMUL însă, această gravă inadvertență în raport cu morala noastră socialistă, poate fi — și tot «favoritism» se cheamă — și rezultatul unor rezolvări «ajustate» în numele unor pretinse «orientări», poate fi și rodul unor servicii făcute, chipurile, pentru bunul mers al serviciului, sistemul intervențiilor mai funcționează și strecurat sub fraze abile, care ascultate izolat sînt capabile să te emoționeze în numele obiectivității. Cum spuneam, focul criticii nu trebuie să ocolească asemenea simulari.

La recenta plenară a Comitetului Central al P.C.R., în Expunerea secretarului general al partidului a fost criticată atitudinea unor cadre de conducere din economie și din aparatul de stat, central și local, care manifestă lipsă de fermitate și nu acționează cu hotărîre pentru luarea măsurilor necesare menite să prevină manifestările negative. Asemenea manifestări există și referitor la construcția de locuințe, sau, uneori, referitor la reglementarea folosirii spațiului locativ. De ce — în condițiile în care, de mai mulți ani, au fost luate măsuri legislative și organizatorice menite să garanteze respectarea legalității, de ce — în condițiile în care a fost asigurat în acele servicii un efectiv de cadre corecte și competente, inclusiv funcționari în pregătire juridică superioară, de ce — în condițiile în care s-au făcut investiții pentru corectitudine, inclusiv matematizarea selecției priorităților (la O.C.L.P.P., spre exemplu)?

Vom afla răspunsul urmărind două dintre cazurile de nereficită rezolvare a unor probleme de competența serviciului spațiului locativ al sectorului 3.

Soții Teodorescu ocupau cu titlu legal depășit un apartament compus din două camere situat în strada Teleajen nr. 8 A. Li s-a oferit un alt spațiu, în strada Labirint nr. 15. O cameră de 32 mp cu dependențe. Nemotivat, soții Teodorescu au refuzat schimbul. Consiliul popular al sectorului 3 a preluat arbitrarea cazului, însărcinîndu-l pe șeful serviciului spațiu locativ să refere. Acesta — Constantin Bușcu — impresionat de încrederea arătată, și-a pierdut brusc personalitatea profesională, întocmind un referat despre care se vede de la o poștă că e făcut să îlesnească pasiența. Concluzia referatului: soții Teodorescu au dreptul să se opună mutării deoarece... suprafața ce li se oferă este excedentară! Ei și-ar refuza, vezi Doamne, propriul bine. Dar prin această hotărîre, autoritățile în materie ale sectorului 3 au creat în Labirint nr. 15 o enigmă demnă

de numele străzii. O familie formată din două persoane nu se poate muta deoarece camera-i prea mare, dar o familie formată din mai multe persoane nu s-ar putea muta deoarece camera... e una singură. Ciudat este însă că grija soților T. de a nu avea prea mult spațiu — îmbrățișată de consiliul popular — coincide cu interesele dumnealor privind împărțirea încăperilor și mai ales cu... calitatea tovarășului T. pe lîngă același consiliu.

A fost necesară intervenția Direcției spațiului locativ a Capitalei, pentru a se lua măsuri de reintrare în legalitate.

În Bulevardul Republicii nr. 57, apartamentul 26, s-au eliberat două camere. Locatara rămasă, octogenara T.W., avea dreptul de a-și alege viitorii vecini de apartament. Dînsa a optat generos dar șovăielnic: mai întîi în favoarea președintelui comitetului de bloc, apoi s-a răzgîndit și a dat un nou consimțămînt, de data aceasta medicului curant. Inconsecvența octogenarei a fost imediat utilizată de serviciul-spațiu, care a făcut lumină spîrgînd casa, adică a emis ordinul de repartizare nu pe bază de consimțămînt legal, ci pe bază de «folclor». În cazul de față, inspirații gospodari ai fondului locativ din sectorul 3 au aplicat proverbul «Cînd doi se ceartă...». Iar pentru că o nedreptate nu vine niciodată singură, dumnealor n-au vrut ca «al treilea» să fi fost cel puțin vreunul dintre chiriașii care stau în bloc în condiții pe care le numim — din delicatețe — provizorii, ci au așezat sorții pe creștetul unei familii din cartierul Titan. Coincidența face ca cel împins în inima Bucureștiiului, sîrîndu-se peste preopinienți mai vechi și mai îndreptății, să nu aibă funcție decît de director. A doua coincidență face ca feticitul ales să fi acceptat două camere în centru, eliberînd în schimb patru pe Aleea Ciurea, adică un apartament mare ce a rămas la dispoziția S.G.L.-ului degrevat de orice complicație de genul colocalitari cu opțiuni.

Soluția cea înnodată a fost spoită cu cîteva pretexte, unele apărute posterior. Dar oricît de abile ar fi justificările, două aspecte sînt de necontestat: legea a fost încălcată, iar din punct de vedere al oportunității administrative a fost aleasă rezolvarea cea mai depărtată de utîl. De utilul social. În schimb, au fost gidilate preferințele unui director și creat un avantaj serviciului de spațiu locativ, dar nu S.G.L.-ului ca instituție pusă în slujba cetățenilor, ci S.G.L.-ului ca firmă abstractă, ca loc de adunare a funcționarilor în orele de program.

Și acest caz a fost rezolvat prin intervenția energică a forului tutelar. Dar de ce — ne întrebam anterior — de ce intervin asemenea complicații, care să determine lanțuri de petiții, schimbări ale situațiilor de fapt, repuneri tardive în drepturi?

Pentru că, se pare, mai există salariați ce confundă legalitatea și principialitatea cu simpla obligație de a fi corecți față de codul penal, care apreciază că micile cochetații cu regulile de serviciu ori cu argumentele făc parte din recuzita normală de birou, care nu înțeleg că orice abatere de la cadrul riguros al legii și al obiectivității constituie tot un act de favoritism, deci un act reprobabil. În cazul funcționarului citat — șeful serviciului de spațiu locativ al sectorului 3, Constantin Bușcu — factor răspunzător ce are grijă să se scuze pentru rezolvările anapoda la adăpostul ideli de decizie luate în colectiv, ne simțim obligați să reamintim întrebarea: cum înțelege fiecare salariat, cu atît mai mult cum înțeleg cei cu sarcini precise de apărarea legalității într-un anumit domeniu de activitate, să contribuie pentru luarea deciziilor optime în cadrul organismelor colective? Dar cu aceasta ne apropiem de discutarea principiului muncii colective și al răspunderii individuale, temă mai vastă, pe care preferăm s-o rezervăm pentru o dezbateră separată.

Sergiu ANDON

IJE COOP MARAMUREȘ-BAIA MARE

STR. AVRAM IANCU, NR. 16, TELEFON: 1.38.31

● Restaurantul **STEJARUL** pe drumul național Baia Mare — Cluj, la km 18.

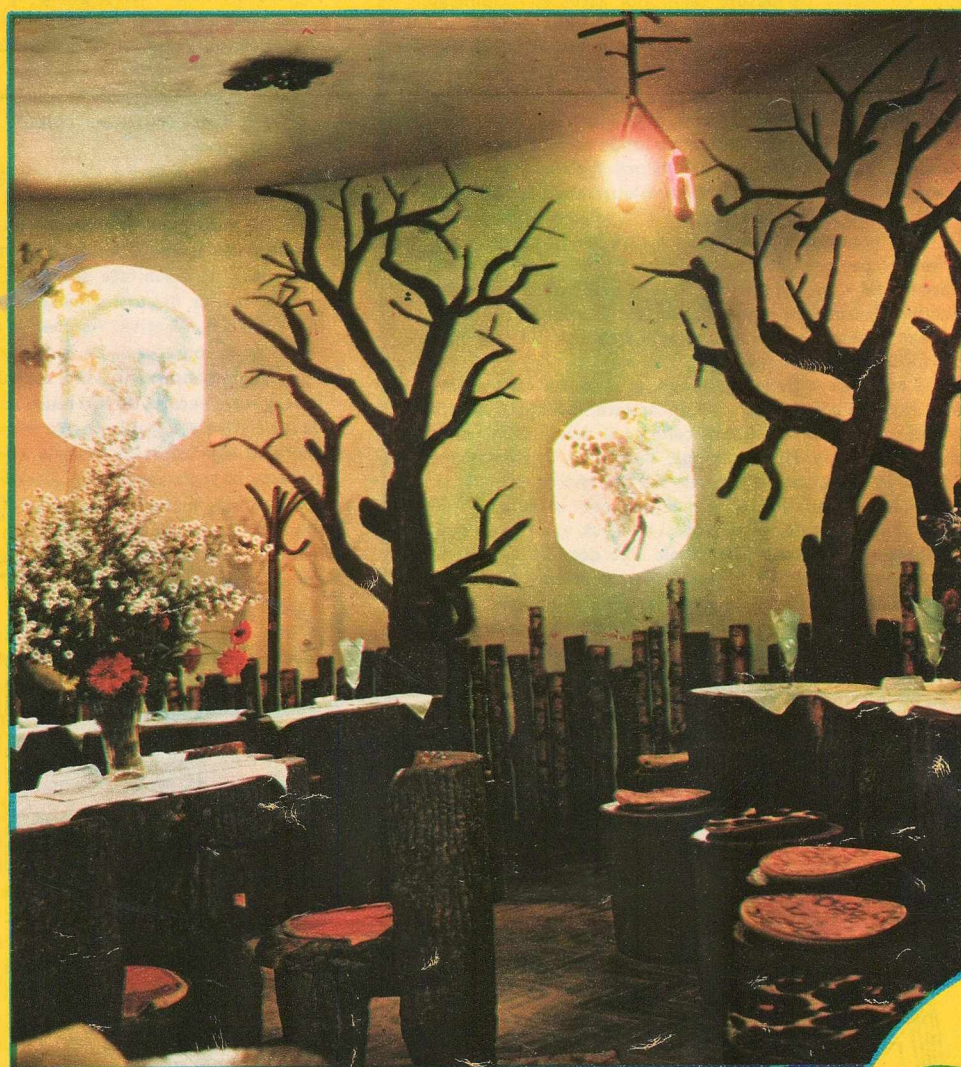
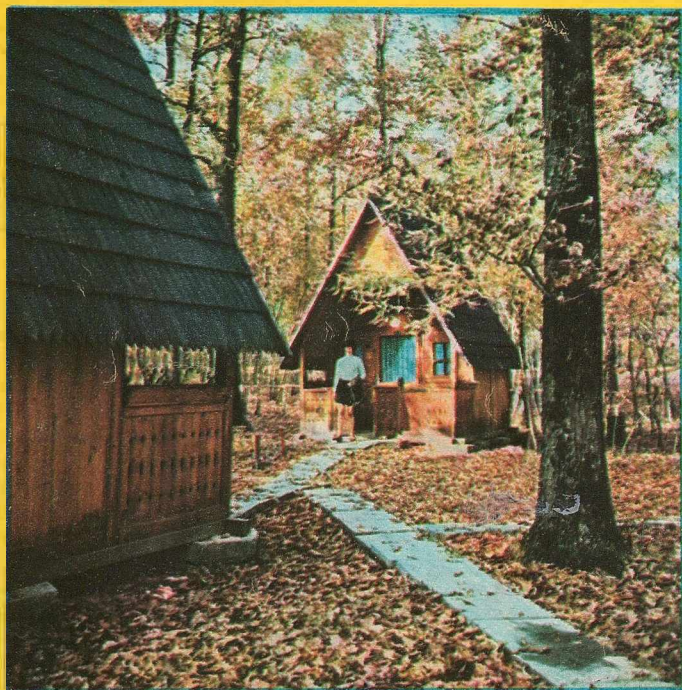
● Restaurantul **DOI PORUMBEI** pe drumul Baia Mare — Satu Mare, la km 23.

● **CABANA TURISTICĂ MOISEI** pe șoseaua Sighet — Borșa — Prislop.

În toate aceste unități găsiți nu numai masă excelentă, ci și cazare confortabilă.

● Terasa **IZVORUL MESTEAȘĂN** (aici găsiți vestita plăcintă creată de Chioar).

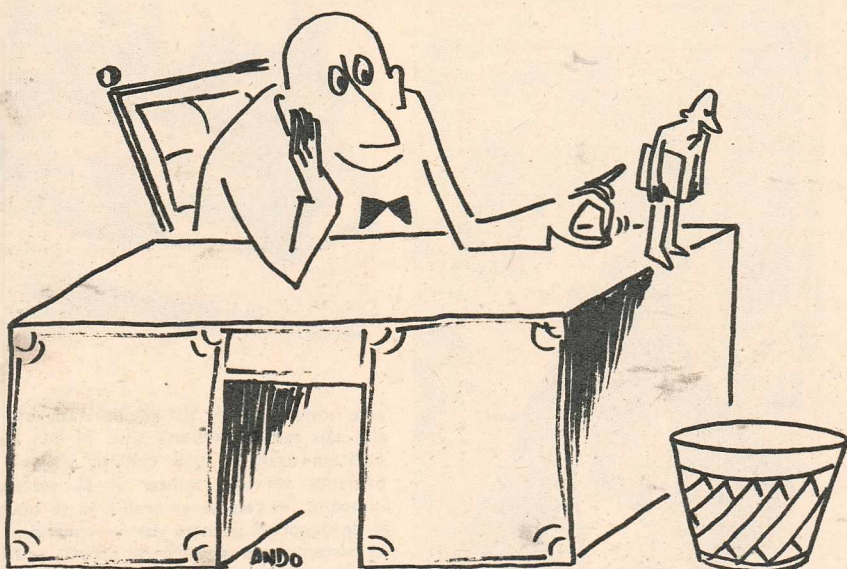
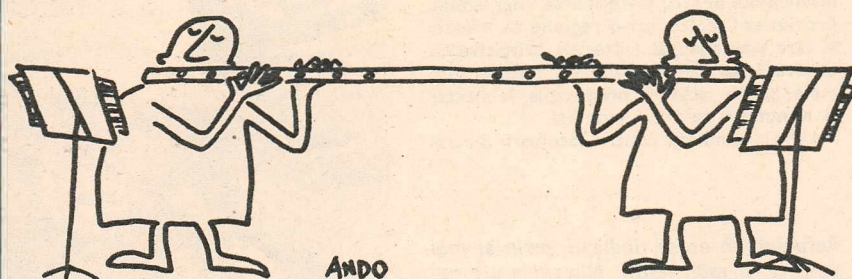
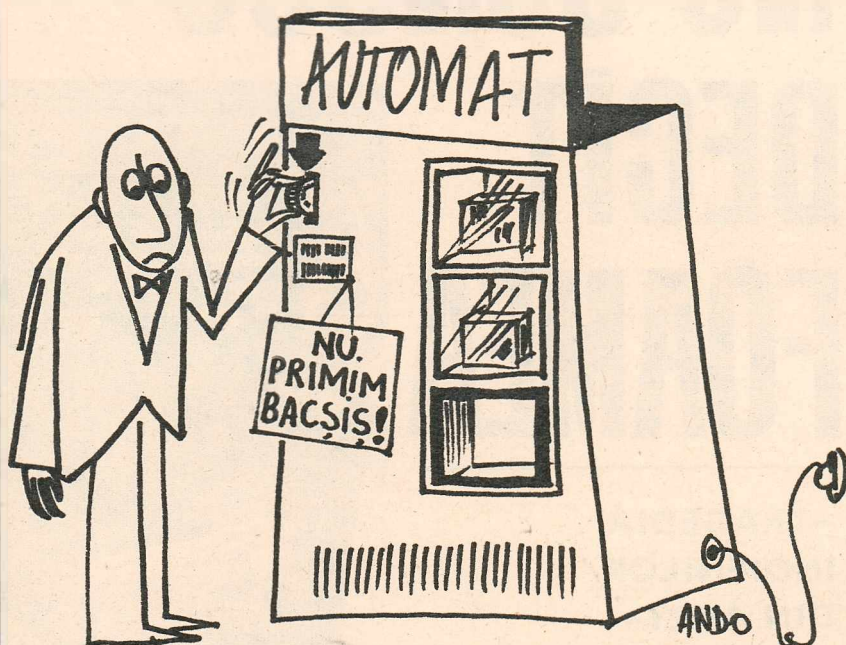
● Terasa **GUTINUL** pe șoseaua Baia Mare — Sighetul Marmăției, la cota 1 000.

Unitățile noastre din rețeaua comercială sînt aprovizionate cu o gamă foarte variată de mărfuri și produse ca: mobilă, produse textile, produse alimentare, articole de uz gospodăresc, artizanat.

UMOR

de ANDO

PIC

PIC

POC

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												

ORIZONTAL: 1) Toboganul ploii — Dă apă la moară. 2) A ploua cu găleata — Pe drumul desfândat... de temă (pl.). 3) Dinsele — «...în ploaie», ilustru film muzical. 4) Capete de rînd! — Rămas celebru de cînd cu potopul — Oraș transilvănean. 5) Autorul nuvelei «Ploaia din iunie» — Mare. 6) Crește pe malul apelor — Om de stat turc — Se întoarce! 7) Acoperiș la purtător — El și el! 8) Pic, pic, pic... mai mult sau mai puțin — Munte în R.F. a Germaniei. 9) Rupere de nori (fig.) — Lac de agrement în apropierea Bucureștiului. 10) Carp! — O bogăție a apelor deltei — Acar! — Cinci la zero! 11) Preludiu pluvial la un concert de baltă — A da înainte. 12) Ultima expresie a ploii — A da cu bidineaua — Car! 13) Fire — Puhoi (fig.).

Pic, pic, pic. 2) Unitate de măsură pentru potop — A stat. 3) Ceasuri — Hei! — Încep precipitațiile! — Înțe-pătoare. 4) Post-scriptum — «In orașu-n care plouă/ De trei ori pe săptămînă»... (Ion). 5) Judecător în infern — Proeminență osoasă — Curs! 6) Băgat la apă — Îi tot ninge și-i plouă. 7) Vin cu ploile — Cușme! 8) Legume fierte — Localitate în Australia — Ploi (fig.). 9) La izvoarele rîurilor! — Pămînt cu apă — O cursă prin apă. 10) Bună de stabilit adîncimea apei — Apă, multă apă. 11) Torent, cascadă — Dig rupt! 12) Coboară toamna de la munte — Autor al melodiei de muzică ușoară «Îmi cîntă la fereastră marea». 13) Nu se lipește apa de el — Guri de apă.

VERTICAL: 1) Ploaie repede —

Toma MICHINICI
Dictionar: AALI, PILZ, EAC, LEES.

Dezlegarea jocului «A TRAGE-TRAGERE», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) TEPES — ARCAȘI. 2) ATACANT — IVAR. 3) CITAT — RATARI. 4) URI — EXAGERAT. 5) TA — SL — GOTICA. 6) RACITE — IA — T. 7) VINA-TORI — TI. 8) I — ALINIATE — B. 9) SV — A — A — DI — UR. 10) LIA — EJO — PALI. 11) ATENT — APATIC. 12) SEDUCATORI — I.

CEI CARE NU CUNOSC

Cei șapte milioane de țărani indieni din Podișul Anzilor sînt poate populația cea mai mizeră de pe pămînt. Aduși în stare de sclavie de conchistadorii spanioli, chiar dacă oficial au fost în ultimii ani dezrobiți, ei continuă să fie exploatați fără milă. Corespondenți ai revistei italiene «*Epoca*» s-au deplasat în cele mai îndepărtate sate din Sierra. Ei au adus impresionante mărturii asupra stării de adîncă mizerie și decădere în care trăiește această populație.

Cred că nu există, nici în Asia, nici în Africa — relatează în «*Epoca*» ziaristul Livio Caputo — o populație mai greu încercată decît indienii din Sierra. După ce timp de trei secole și jumătate au fost cumplit exploatați de colonizatorii spanioli, care i-au ținut în stare de sclavie, acum li se pretinde să se «*integreze în societate*», să fie însuflețiți de spirit înnoitor, se lansează planuri mărețe pentru «*eliberarea*» lor.

...Vizităm în regiunea San Pablo del Lago, la nord de Quito, cîteva «*parcialidades*», așezări de indieni sierrani, considerate specifice nu numai pentru Ecuador, ci pentru întregul arc andin. Sînt grupuri de colibe de lut, acoperite cu frunze — de o sărăcie și murdărie greu de închipuit. Fiindu-le frică să nu fie prădați, indienii folosesc în general o singură cameră, închizînd în ea, noaptea, vitele, în timp ce ei dorm sub

șoproane. Pămînturile din San Pablo del Lago au fost multă vreme proprietatea lui Galo Plaza Laso, fost președinte al Ecuadorului, considerat unul dintre latifundiarilor cei mai luminați din toată America Latină. Pînă la reforma agrară din 1964, mulți dintre țărani pe care-i întîlnim acum pe podișurile munților, murdari, zdrențăroși, adesea amețiți de alcool, erau «*huasipungeros*»-ii săi — pe jumătate argați, pe jumătate iobagi, legați împreună cu familiile lor, pe toată viața, de moșie, la discreția și la bunul plac al stăpînului.

Legea din 1964 le-a atribuit huasipungeros-ilor cu cel puțin 10 ani muncă bucată de pămînt pe care o lucrau și le-a permis celorlalți să răscumpere de la moșier peticul pe care nu și-l putuseră încă cîștiga cu sudoarea, i-a eliberat de toate celelalte obligații, făcîndu-i să devină disponibili pe piața muncii, și a fixat pentru muncitorii agricoli un salariu minim de 10 sucre (jumătate de dolar — n.n.) pe zi. Au fost abolite astfel pe plan legal rămășițele feudalismului, dar nu s-au rezolvat nici pe departe problemele indienilor. Trecerea de la starea de șerbi la cea de muncitori agricoli a fost pentru mulți dificilă și dureroasă. Problema cea mai spinoasă din tot podișul Anzilor — mica proprietate — s-a agravat.

În fișia îngustă de munți dintre Oceanul

DECÎT FOAMEA

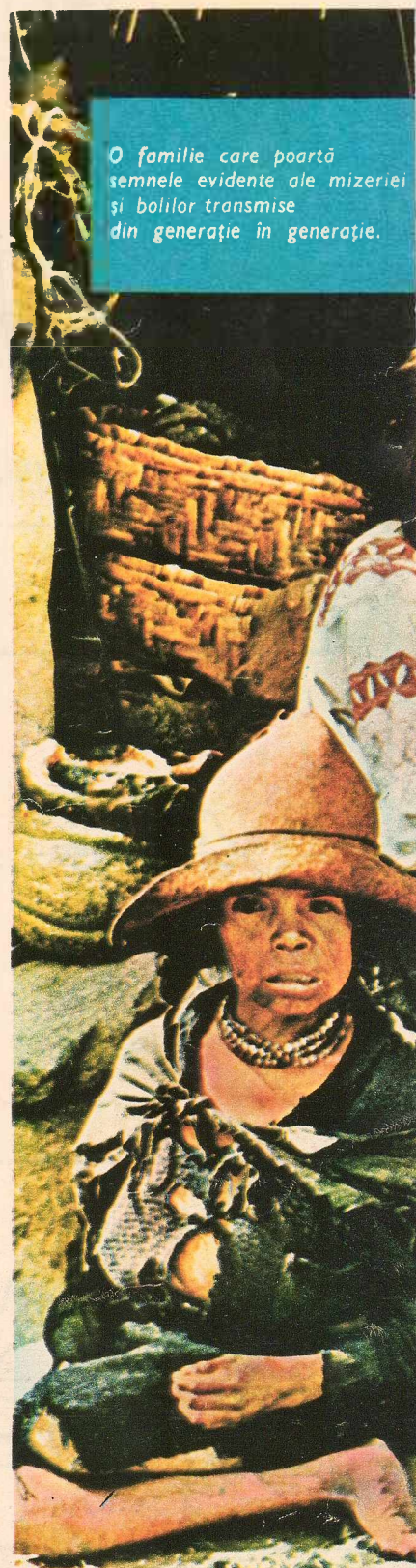
—TRAGEDIA INDIENILOR DIN ANZI—

Pacific și Rio Amazonas, care găzduiește peste două treimi din indienii din America Latină, pămîntul nu a fost niciodată rodnic. Cînd au venit spaniolii, au pus stăpînire pe zonele cele mai bune, alungîndu-i pe indieni în regiunile aride și greu accesibile. În decursul secolelor, proprietățile indienilor au fost împărțite, din generație în generație, pînă cînd s-au redus la dimensiuni absolut insuficiente pentru întreținerea unei familii. Eroziunea firească într-o regiune de munte, la care s-au adăugat metodele primitive de cultivare, au sărăcit pămîntul pînă la ultimele limite, scăzînd producțiile la hectar la minimum pe total mondial.

Un alt handicap pentru locuitorii Sierrei

Refugiați în orașe, indienii devin și mai singuri, și mai inutili. Nimeni n-are nevoie de brațele lor. Îi întîlnești adesea, în stare de semisomolență, prin cite un ungher, pe treptele catedralelor.

O familie care poartă
semnele evidente ale mizeriei
și bolilor transmise
din generație în generație.

Din doi copii unul moare înainte de a împlini un an.
Și pentru cei care supraviețuiesc nu există copilărie.

este complexul lor de inferioritate față de albi sau mețiși. Indienii sînt, în fața legii, cetățeni egali cu toți ceilalți, obligați să presteze serviciu militar și să plătească impozite. În teorie, ar trebui să se bucure și de drepturi politice dar — conștienți că în sistemul de guvernare actual, atît de diferit de cel tribal, distrus de colonizare, drepturile lor nu sînt transpuse în realitate — rareori votează și nu se prezintă aproape niciodată pentru a candida la vreo alegere. Pentru orice problemă, orice legătură cu autoritățile, preferă să se folosească

◀ La San Pablo del Lago, indieni Imbabura în fața colibei în care trăiesc. Indienii din Anzi își duc viața, aproape toți, în «locuințe» ca aceasta, pe care și le împart cu vitele.

de un intermediar, alb sau «cholo», care aproape totdeauna îi speculează. «Au fost smulși — scria sociologul ecuatorian Gonzalo Rubio Orbe — din viața lor tradițională și constrinși să se încadreze într-un fel sau altul într-un sistem bazat pe rivalitate, care le este străin».

Stările de lucruri din San Pablo sînt edificatoare pentru situația indienilor din întregul podiș andin. Aici, Galo Plaza a cedat pășuni întinse foștilor lui supuși, însă și-a rezervat pentru vitele sale porțiunea pe care existau surse de apă, obligînd indienii

să facă kilometri întregi pentru a se aproviziona cu o apă stătută, plină de viermi. Țăranii ar dori să întemeieze o cooperativă și să cumpere un alt teren din imensul latifundiu; li se pretind însă peste 250 dolari pe hectar și se evită să se discute cererile lor de amîinare sau eșalonare a plăților. Guvernul a construit aici o școală elementară, însă indienii nu-și trimit copiii să învețe, pentru că nu se pot lipsi de ajutorul lor la păzitul vitelor și la muncile cîmpului. Există în Ecuador peste o jumătate de milion indieni «sierrani» care tră-

iesc în condiții similare — și aproape șapte milioane în toată regiunea Anzilor... Problemele lor — foamea endemică, indicii ridicai de morbiditate și mortalitate, analfabetismul — sînt pretutindeni aceleași și poate la fel de nerezolvabile. Pentru a scăpa de șomajul rural, mii de indieni se revarsă în fiecare an spre orașe unde, lipsiți de orice pregătire profesională, vin să îngroașe în proporții alarmante rîndurile subproletariatului urban.

«Mulți consideră că este fatal ca istoria să-și urmeze cursul» — scrie Livio Caputo.

Ceea ce ar însemna că de vreme ce «istoria» îi condamnă, indienii trebuie să piară. Or, fotografiile zguduitoare ale reporterilor italieni și cele văzute de ei la fața locului constituie mărturii care acuză, demonstrînd că nu cursul fatal al istoriei e vinovat, ci acei stăpîni fără scrupule care de-a lungul secolelor au intervenit nu o dată cu brutalitate în viața acestor populații băștinașe. Singura «vină» a indienilor din Sierra este poate aceea că au vrut să trăiască liberi și nesiliți de violențele pseudocivilizațiilor pe pămînturile lor strămoșești.

à la hitchcock...

Într-o bună zi, mii de londonezi, care treceau pe malul Tamisei în dreptul Parlamentului, au zărit plutind pe apă un cadavru a cărui fizionomie li se părea foarte cunoscută. Într-adevăr, inecatul, care plutea liniștit pe apă, era Alfred Hitchcock, celebrul cineast. Până la urmă lucrurile s-au lămurit. Venerabilul regizor (72 ani), cu binecunoscuta lui vocație pentru jarse macabre, lansase pe apă un manechin cu chipul lui. Mai precis, era vorba de o secvență din viitorul său film, «Frenezia», în care Hitchcock și-a rezervat ca de obicei un mic rol.

vechimea: trei mii de ani

Acest vas, executat artistic din ceramică, cu o vechime de trei milenii, ar părea, după cum arată linia sa modernă, opera vreunui meșter din zilele noastre. A fost descoperit într-un mormint la Merigoala, comuna Vede, județul Teleorman, de către arheologul Emil Moscahu, cercetător la Institutul de arheologie. Mormintul în care s-a descoperit vasul aparținea, după cât se pare, unei căpetenii tracice. Este cel mai frumos vas de ofrandă descoperit până acum, la noi, în vreun mormint dintr-o epocă atât de îndepărtată. Are un metru înălțime și un diametru de 80 cm. Când a fost scos la lumină era făcut zăndări, dar datorită muncii de restaurare depuse luni de-a rândul de către o specialistă de la Institutul de arheologie, Georgeta Moraru, a fost refăcut. În prezent, vasul se află expus la muzeul din Roșiori de Vede.

țara centenarilor

Așa a fost denumită R.S.S. Gruzină din ținutul Caucazului, unde o recentă statistică a stabilit că vieșuesc peste 60 000 de octogenari și 2 000 de centenari. Iată în fotografie doi dintre «eroii sutei» și care, prin întreaga lor atitudine și ținută vestimentară, desfid «le nombre des années».

veselie pe ginza

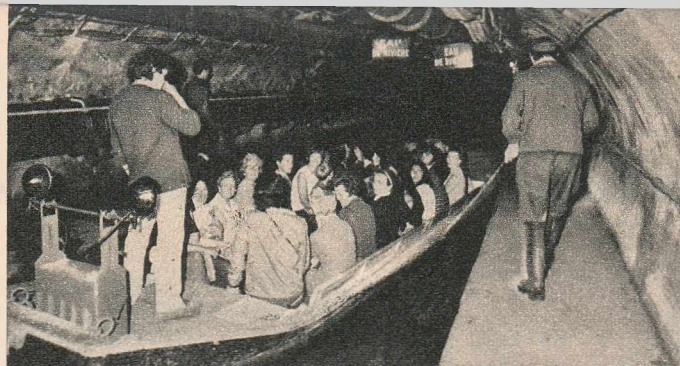
Pe principalele străzi ale capitalei japoneze, și în primul rând pe vestita stradă comercială Ginza, s-a desfășurat într-un cadru sărbătoresc, specific țării de la Soare Răsare, cel de-al IV-lea Festival Ginza, un soi de carnaval vesel cu rădăcini în străvechile tradiții ale locuitorilor marii metropole nipone. Fotografia înfățișează defilarea unui grup de dansatori «Tamigumi» din prefectura Gifu. Elementul specific al grupului îl constituie lampioanele de hirtie, de dimensiuni uriașe și feeric luminate.

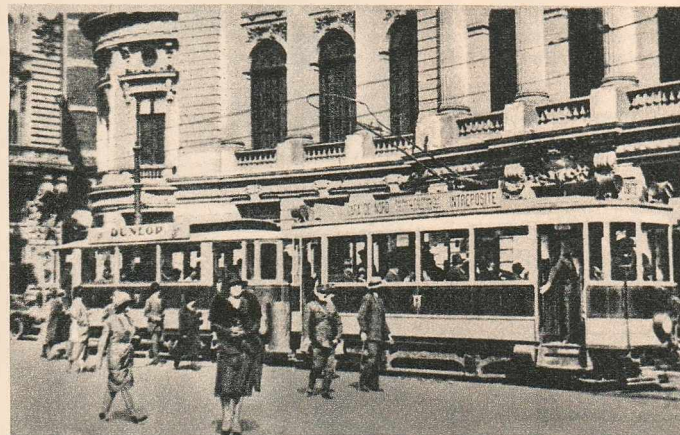

Turiștii care vizitează Parisul pot face cunoștință cu canalele subterane ale capitalei Franței printr-o simplă plimbare cu barca, organizată de oficiul de turism local în cele mai confortabile condiții. Adică, adio atmosferă misterioasă, adio suspense, adio senzații tari, adio tot! Păi, ce fel de catacombe mai sînt și astea?

niște clătite, un cățel și o operă filantropică

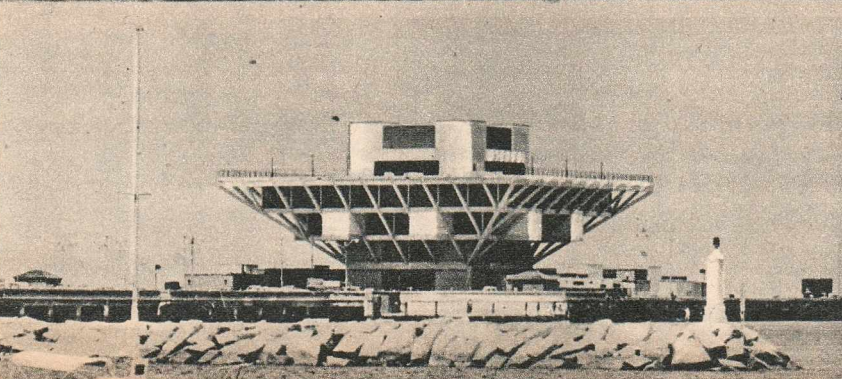
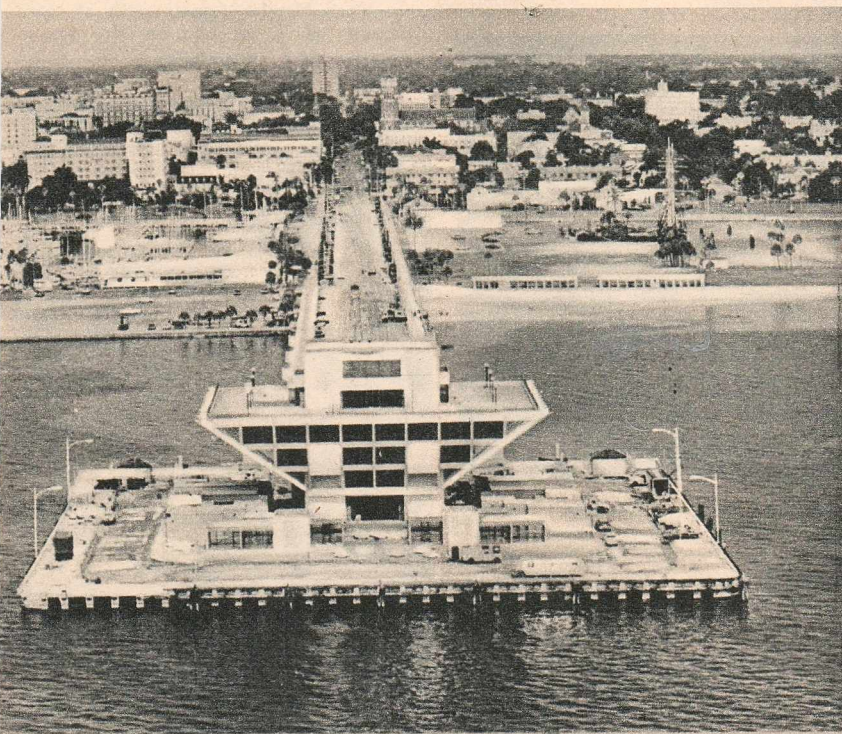

Sub numele de pizza sînt cunoscute niște clătite italienești, savant și savuros combinate din tot felul de bunătăți și servite fierbinți, aceasta fiind o condiție sine qua non. Pizza a trecut de mult frontierele țării de origine și, astăzi, multe restaurante din diferite țări europene își fac reclamă cu această specialitate culinară. Dar iată că faimoasele clătite pot servi și în scopuri mai puțin digestive. La South Kensington, în Anglia, s-a organizat recent un concurs de preparare și servire a pizzei. Totul în scopuri de binefacere. Concurenții au trebuit să depună o taxă de o liră, iar sumele adunate au fost încredințate primarului orașului pentru a le folosi la amenajarea unor locuri de joacă pentru copii. În fotografie: concurenta Wendy Hallam. Nu avem vești dacă după întâlnirea ei cu indolentul cățel, pizza a mai rămas în tavă sau s-a așternut cuminte și inutul pe trotuar.

„au sosit noile tramvaie“

În anul 1913 se considera că tramvaiele din București reprezintă «cel mai confortabil și mai civilizată mijloc de locomoție». Aprecierea aceasta unanimă se răspîndise mai ales după punerea în circulație a noilor vagoane: «...cincizeci și două de motoare și zece remorci frumoase, solide, elegante, care întrec în totul pe cele de la Viena și de la Milano». Fuseseră importate din Austria și după modelul respectiv aveau să se construiască, în 1925, alte cincizeci de vagoane, asemănătoare, în atelierele noastre din București. Cele făcute de meșterii bucureșteni supraviețuiesc încă. Le vedem zilnic pe liniile 1, 3, 6 și 10. Își legitimează îndelungatul lor stat de serviciu mai ales cu mînerile ușilor interioare din față, care sînt tocite aproape complet de către milioanele de mîini care le-au manevrat în cei 46 de ani de existență. În fotografie: un tramvai românesc, în 1925, pe linia Gara de Nord—Antrepozite. Are 15 locuri, pe scaune, la vagonul-motor și alte 12 la remorcă. Atunci cînd ultimul loc era ocupat, taxatorul ce sta la ușa din spate anunța: «Comple». În picioare nu călătorea nimeni. O tempora!

◀ noutăți din golful mexic

Se pretinde c-ar fi cel mai modern chei maritim din lume și s-ar putea ca afirmația să nu conțină nici o exagerare. Iată o descriere sumară a construcției principale, de forma unei piramide inverse, pe care o vedeți în fotografie: la parter — spațiu pentru pescuit, etajul I — magazine, etajul II — săli de expoziție, etajul III — săli de conferințe, etajul IV — restaurant și bar, etajul V — terasă. Întreaga suprafață (construită exclusiv din metal și sticlă) este de peste un hectar. Costul? O nimica toată: nici măcar 3 milioane de dolari. Amplasament: St. Petersburg — Florida, S.U.A. Va fi gata încă în toamna aceasta.

cronica satirică

de Teodor MAZILU

leneșul plin de voie bună

Am mai spus-o și cu alt prilej. Preocupați de păcate subtile, obsedați de analize psihologice, uităm de păcatele importante. Așa se explică de ce am uitat să vorbim despre leneșul plin de voie bună...

Nici o problemă nu-l frămîntă. Nici o durere n-ajunge pînă la el... Orice s-ar întîmpla, e plin de voie bună... Orice nenorocire s-ar întîmpla, ride cu gura pînă la urechi...

E un leneș cu anumite particularități, vrînd-nevrînd trebuie să nuanțăm. Nu e vorba aici de cine știe ce principii îndrăznețe. Doamne ferește. E vorba de ceva mai simplu — de aici și primejdia. Avem de-a face în cazul de față cu leneșul bonom... Mereu se scarpină de plăcere. Mereu se mîngîie pe burtă cu satisfacția datoriei împlinite. E convins că lenea lui e un triumf al gîndirii...

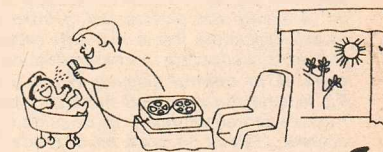
Oriunde se duce, personajul nostru are grijă să caște. Cască întotdeauna cu cea mai mare convingere. El vrea să demonstreze că orice strădanie e supusă zădărniceii, de aceea și-a făcut din lene un buzdugan pe care-l repede asupra capetelor tuturor... Că individul nostru e leneș — n-ar fi încă cine știe ce... Dar mai primejdios e faptul că propagă lenea, caută să confunde lenea cu dragostea de viață. Ei, nu mai vorbi. El e leneș fiindcă iubește viața... El nu face decît să taie frunză ciinilor fiindcă iubește apusurile de soare... Cu alte cuvinte, lenea lui ar fi de origine divină, trîndăvia lui banală ar fi protejată de forțe oculte.

Își înconjoară lenea cu fast regal și stă pe lenea lui stupidă ca un rege pe tron...

Dar lenea, oricît de grandioasă ar fi, oricît și-ar lua purpură regală și oricîte principii sacre ar azvîrli, rămîne tot banala, mizera, ticăloasa, stupida lenea...

Umor

DE PESTE HOTARE

2

33

O săptămână în lume

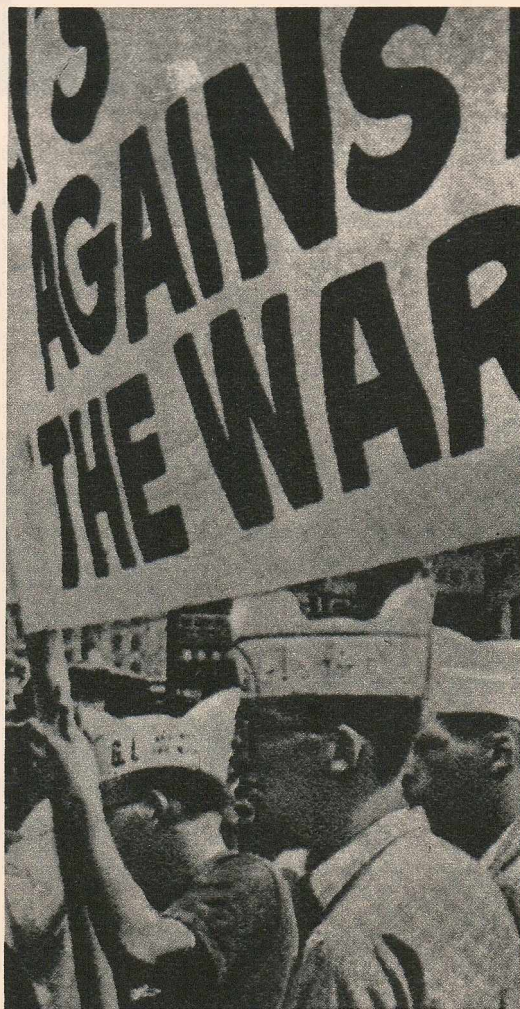
O dată mai mult, unitatea dialectică dintre politica internă și externă a partidului nostru, a României socialiste, a fost strălucit evidențiată de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în documentul de o excepțională însemnătate prezentat Plenarei C.C. al P.C.R. și consacrat Programului pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educației socialiste. Abordarea, într-un profund spirit științific, marxist-leninist, a problemelor dezvoltării sociale în țara noastră, a realităților vieții internaționale contemporane, ilustrează pregnant înalta responsabilitate a partidului nostru, a conducerii sale, alături de poporul român față de cauza socialismului și păcii. Expunerea de înaltă valoare teoretică și practică prezentată Plenarei C.C. al P.C.R. de tovarășul Nicolae Ceaușescu cuprinde o deosebit de pătrunzătoare analiză a proceselor complexe ce se manifestă pe arena internațională, legate de dezvoltarea și întărirea forțelor socialismului, de afirmarea relațiilor de tip nou dintre țările socialiste, dintre partidele comuniste și muncitorești, de intensificarea luptei împotriva imperialismului, pentru pace și colaborare constructivă între statele și popoarele lumii. Și cu atât mai mare este valoarea poziției profund principiale a partidului și statului nostru în problemele majore ale lumii contemporane cu cât evoluția vieții internaționale oferă necontenit convingătoare atestări în fapt ale justității acestei poziții. Iată pentru ce, manifestându-se ca forțe active, care promovează neabătut ideea solidarității țărilor socialiste, a partidelor comuniste, a tuturor forțelor antiimperialiste, a extinderii legăturilor cu toate statele lumii, indiferent de sistemul lor social-economic, în numele cauzei păcii, înțelegerii și colaborării între popoare, P.C.R., România socialistă, și-au câștigat un înalt prestigiu în mișcarea comunistă, în rindul țărilor socialiste, al tuturor popoarelor lumii.

Preocuparea consecventă a țării noastre de a-și aduce «contribuția la extinderea colaborării și cooperării internaționale, la efortul colectiv îndreptat spre crearea unei lumi a păcii, în care toate națiunile, libere și egale în drepturi, să-și poată realiza aspirațiile lor de bunăstare și progres» — reafirmată de președintele Consiliului de Stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și în Mesajul adresat UNESCO cu prilejul celei de-a XXV-a aniversări — s-a materializat, în săptămâna la care se referă aceste rânduri, într-o activă participare la dialogul internațional. Cronică înregistrează astfel vizita în țara noastră a primului ministru al Maltei, Dom Mintoff, și convorbirile româno-malteze, în cadrul cărora au fost abordate perspectivele relațiilor dintre cele două țări precum și probleme internaționale actuale; vizita ministrului român de externe în Turcia, care a prilejuit ambelor părți exprimarea dorinței sincere de a dezvolta în continuare relațiile bilaterale în diferite domenii de interes comun — ceea ce nu poate decât să servească la îmbunătățirea situației din regiunea Balcanilor și din Europa; sosirea unei delegații a Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România în Japonia etc.

În ansamblul său, arena internațională cunoaște în această toamnă un proces pozitiv de amplificare a dialogului. În acest context se înscriu convorbirile avute de secretarul general al C.C. al P.C.U.S., L.I. Brejnev, cu conducătorii R.D.G. — după cele prilejuite de vizita în Franța; schimbările de păreri avute la Ottawa și Londra de președintele R.S.F. Iugoslavia, I.B. Tito, cu conducătorii Canadei și Angliei; tratativele dintre reprezentanții R.D. Germane și R.E. a Germaniei pe de o parte, și dintre R.D.G. și cei ai Senatului vest-berlinez pe de altă parte, intrate într-o fază activă și caracterizate de dorința reciproc afirmată de a se obține rezultate pozitive; vizita succesivă, la Tel Aviv și Cairo, a unei misiuni a Organizației Unității Africane care urmărește facilitarea unei soluționări pe cale pașnică a crizei din Orientul Apropiat etc. Din păcate, însă, alături de asemenea aspecte îmbucurătoare ale climatului internațional, sînt înregistrate și elemente de natură să stîrnească îngrijorarea opiniei publice, ca, de pildă, încordarea relațiilor dintre India și Pakistan, incidentele de la frontiera dintre cele două țări. Interesele popoarelor respective și interesele tuturor popoarelor, cauza colaborării și păcii internaționale cer să nu se ajungă la un conflict armat între cele două țări, tot astfel cum se impune încetarea cât mai grabnică a războiului din Vietnam cât și a conflictului din Orientul Apropiat. De asemenea, experiența nucleară subterană din Amchitka (Alaska) efectuată de Statele Unite — în pofida valului de proteste ale opiniei publice mondiale — vine să atragă atenția asupra necesității imperioase de a se pune capăt acelei surse de încordare pe care o constituie cursa înarmărilor și indeosebi a înarmărilor nucleare. Despre repercusiunile deosebit de grave ale acestora asupra popoarelor sînt deosebit de concludente datele cuprinse în raportul privind consecințele sociale și economice ale cursei înarmărilor, înaintat în aceste zile Adunării Generale a O.N.U. de către U Thant și întocmit de un grup de 14 experți din diverse țări, printre care și România, ca urmare a cererii exprimate într-o rezoluție inițiată la sesiunea precedentă de România și adoptată în unanimitate de Adunarea Generală. Raportul arată că în ultimul deceniu cursa înarmărilor a înghițit între 6 și 6,5 la sută din produsul mondial global, iar în prezent cheltuielile militare mondiale depășesc, de pildă, de 30 de ori valoarea ajutorului acordat statelor în curs de dezvoltare! Date publicității tocmai în zilele reuniunii de la Lima a «grupului celor 77» consacrată problemelor luptei împotriva subdezvoltării, aceste cifre pun și mai puternic în evidență rolul nefast al cursei înarmărilor asupra economiei mondiale, dau și mai mult temei celor ce — asemeni României — militează cu consecvență pentru promovarea unei politici de dezarmare, pentru trecerea de la declarații generale la măsuri concrete,

I. CIOARĂ

Marti, 9 noiembrie 1971

▲ Pe străzile New Yorkului...

...și pe cîmpul de luptă. «Plec imediat acasă» — și-a scris acest militar pe turela tanchetei.

Acest soldat și-a desenat pe frunte simbolul mișcării pentru pace. Semnul «V» pe care-l face cu degetele mîinii, și care ar trebui să fie simbolul victoriei, nu reprezintă decît o expresie a unei amare ironii la adresa războiului, despre care pînă și oficialitățile sînt convinse că nu poate fi cîștigat.

Publicînd — în cadrul unui articol intitulat «Soldați care refuză să moară» — fotografia acestui grup de militari din compania «Bravo», revista americană «Newsweek» i-a dat următoarea explicație: «Nimeni nu dorește o moarte anonimă».

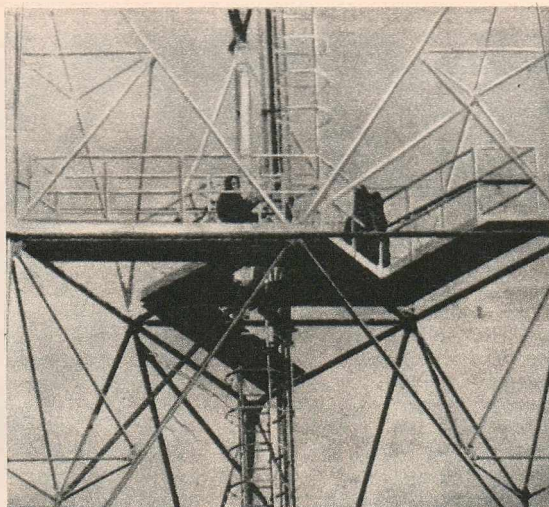
„g.i.“ împotriva războiului

În cadrul acțiunilor din «Săptămîna de luptă împotriva războiului», în lungul șir al miilor de manifestații din diverse orașe americane au putut fi remarcate numeroși foști luptători pe frontul din Indochina demonstrînd cu pancarte avînd înscris un text concis, dar foarte edificator: «G.I. (soldații americani) împotriva războiului». Era ilustrarea unei stări de spirit ce se face tot mai puternic simțită în rîndul trupelor americane trimise să lupte în Indochina și care preocupă din ce în ce mai serios oficialitățile armatei și Administrația. Stare de spirit ce-și găsește însă expresia și în alte forme de manifestare, chiar acolo, pe cîmpul de luptă. Cel mai recent fapt, pe care însăși presa americană nu l-a putut trece cu vederea, îl constituie refuzul unui grup de soldați ai companiei «Bravo», din faimoasa divizie helipurată «First CAV», de a da curs ordinului căpitanului Cronin de a porni într-o acțiune periculoasă de noapte. Argumentul «recalcitranților»? «Nu vrem să fim ultimii care să murim în acest război». «Dezgustul, scăderea moralului sînt evidente», scrie corpondentul agenției «France Presse». Pe fondul exploziilor obuzelor și al tirului mitralierelor, înjurăturile se multiplică, furia izbucnește, ironia este tăioasă. Nu este însă vorba de un element singular. Autoritățile militare au fost silit să recunoască faptul că 250 petiții au fost trimise de militari americani din Vietnam Congresului S.U.A. cerînd să se pună capăt războiului. «Subsemnații militari americani în serviciu în Vietnam dorim să ne exprimăm opoziția față de continuarea angajării militare americane, a forțelor aeriene, navale și terestre în Vietnam, Laos, Cambodgia sau în alte țări ale sud-estului asiatic» — sună textul acestora. Dar tot atât de semnificativ este și comentariul unor ofițeri superiori pe marginea acestei stări de spirit. «Care armată — arată aceștia, potrivit revistei «Paris Match» — poate astăzi să ceară soldaților săi să se lase omorîți într-un război pe care recunoaște că nu-l poate cîștiga?»...

muncitorii spanioli în luptă

Amplele acțiuni revendicative ale muncitorilor spanioli din industria minieră și cea de automobile — acțiuni ce au căpătat și un pronunțat caracter politic, întrucât atât în Asturia cât și la Barcelona glasurile muncitorilor s-au ridicat nu numai în apărarea revendicărilor lor legitime de ordin economic, ci și pentru democrație și libertate, pentru transformarea structurilor sociale învechite, împotriva regimului dictatorial — au găsit un puternic ecou și în rândul muncitorilor spanioli aflați dincolo de hotarele țării. Iată, la Frankfurt pe Main, o demonstrație de solidaritate a muncitorilor spanioli din R.F.G. cu lupta tovarășilor lor din țară.

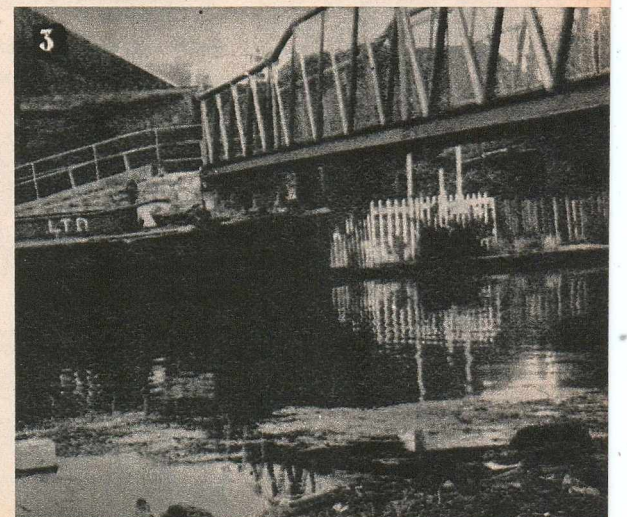
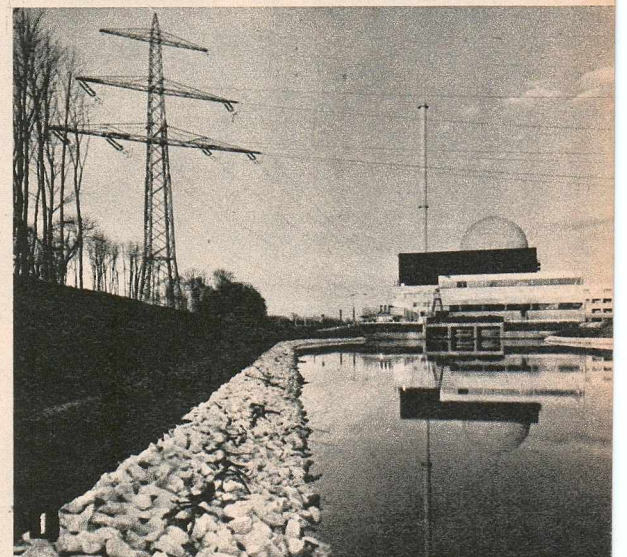

cele 36 de ore ale lui Ghiringhelli

Actul de protest al lui Giancarlo Ghiringhelli și-a atins scopul: a ținut în tensiune pe conducătorii Centrului de cercetări nucleare de la Ispra (Italia), a atras atenția opiniei publice asupra cazului său și a determinat în cele din urmă administrația instituției să revină asupra hotărârii care-l priva de drepturile ce i se cuveneau potrivit contractului de muncă. Povestea șoferului principal Ghiringhelli e cât se poate de banală, una din milioane: direcția hotărâse în mod arbitrar să-i atribuie o altă muncă, mai prost retribuită. Și, într-o

cînd apele mor

O apă curgătoare poate muri și alt fel decât prin secuire, prin dispariția ființei ei fizice. Un fluviu, un râu încetează să mai trăiască și atunci cînd viețuitoarele lui pier otrăvite, cînd nu mai poate oferi oamenilor apa cea de toate zilele. Și atita timp cît în numeroase țări capitaliste nu se iau măsuri categorice și eficiente împotriva întreprinderilor industriale care poluează apele curgătoare cu tone de reziduuri toxice, riurile și fluviile mor în număr din ce în ce mai mare. Fotografii primite recent consemnează câteva dintre delictele împotriva vieții apelor curgătoare. Foto 1: Centrala atomoelectrică din Ulm (R.F.G.), una dintre întreprinderile ce se fac vinovate pentru gradul înalt de poluare a Rinului, folosind zilnic, pentru răcirea instalațiilor, mari cantități de apă pe care le redau circuitului fierbinți, distrugătoare pentru fauna și flora fluviului. Foto 2: În regiunea Saône (Franța) pescarii nu mai scot din riul Marna decât pești morți. Foto 3: Și riul Lea din Anglia, poluat cu reziduuri petroliere, a intrat, după cum informează ziarul «Morning Star», în rândul apelor care nu mai pot adăposti viața.

realități din lumea capitalului

cu legitimă virulență

«Nu putem să fim în siguranță pe această mică planetă care este Pămîntul, atît timp cît nu se va pune capăt experiențelor nucleare și cursei înarmărilor nucleare». Declarația reprezentantului Canadei, Paul Saint Pierre, în cadrul Adunării Generale a O.N.U. sintetizează pericolul pe care-l reprezintă, nu numai pentru Canada, experiența nucleară subterană efectuată de S.U.A. pe insula Amchitka din arhipelagul Aleutinilor.

Valul de protest stîrnit în întreaga lume de hotărîrea Comisiei S.U.A. pentru energia atomică de a proceda la efectuarea acestei experiențe ce contravine dreptului internațional al mării a fost deosebit de violent. În Canada, cererile — atît cele oficiale cît și cele ale maselor mari ale populației — ca testul să fie anulat au fost de o legitimă virulență. Detonarea încărcăturii de 5 tone pe poliigonul subteran din Amchitka implică, în special pentru locuitorii din nord-vestul țării, pericole grave, cu consecințe nefaste asupra sănătății și vieții lor: contaminarea radioactivă a atmosferei și oceanului, mari mișcări seismice etc. În fotografie, demonstrație a locuitorilor din Ottawa.

bună dimineață, în loc să se prezinte ca de obicei la lucru, Ghiringhelli s-a cățarat într-un turn meteorologic așezat în centrul de cercetări și a rămas pe o platformă situată la 30 de metri înălțime 36 de ore în șir — timp în care au existat temeri că va recurge la un gest disperat. A rămas acolo pînă cînd a fost anunțat că revendicarea îi va fi satisfăcută. Salariații centrului de cercetări nucleare de la Ispra s-au solidarizat cu dramaticul gest de protest al lui Ghiringhelli: «Sintem cu totul de acord cu dînsul — au declarat ei. Aici, la Ispra, situația este pentru mulți dintre noi insuportabilă».

apartheidul stigmatizat

În momentul în care în Comitetul special al Adunării Generale a O.N.U. era dezbătut și aprobat un proiect de rezoluție depus de către 36 de țări prin care se condamnă și se exprimă «profunda indignare» față de represiunile la care sînt supuși în Republica Sud-Africană adversarii politici ai apartheidului, agențiile de presă informau din Johannesburg despre o nouă victimă a cruntei terori polițienești din această țară. Un învățător de origine indiană, Ahmed

Timol, arestat cu un grup de 100 persoane în cursul unor descinderi în cercuri liberale opuse politicii rasiste, n-a mai putut suporta torturile la care a fost supus și s-a aruncat de la etajul 10 al clădirii poliției. La aflarea acestei știri, numeroși locuitori ai capitalei britanice s-au adunat în fața reprezentanței R.S.A. din Londra pentru a-și exprima protestul și a cere autorităților sud-africane să abroge legislațiile represive și să elibereze toate persoanele întemnițate pentru opoziția lor față de politica de apartheid.

tragedia din orissa

În statul Orissa, pe coasta de est a Indiei, sînt în curs ample acțiuni de ajutorare a victimelor uraganului care a bîntuit pe o suprafață de peste 12 500 kmp, distrugînd sate întregi. Se încearcă salvarea a sute de mii de oameni rămași izolați în localități înconjurate de ape, după inundațiile declanșate de uragan. Cifrele bilanșurilor date pînă în prezent publicității — și nu este vorba decît de date provizorii — atestă amploarea acestui nou cataclism care s-a abătut asupra Indiei: peste 25 000 de morți, cel puțin 4 000 000 persoane afectate, pagube depășind 250 000 000 dolari. În fotografie — cîțiva copii care au reușit să se salveze dintr-o casă dărîmată de căderea unui arbore.

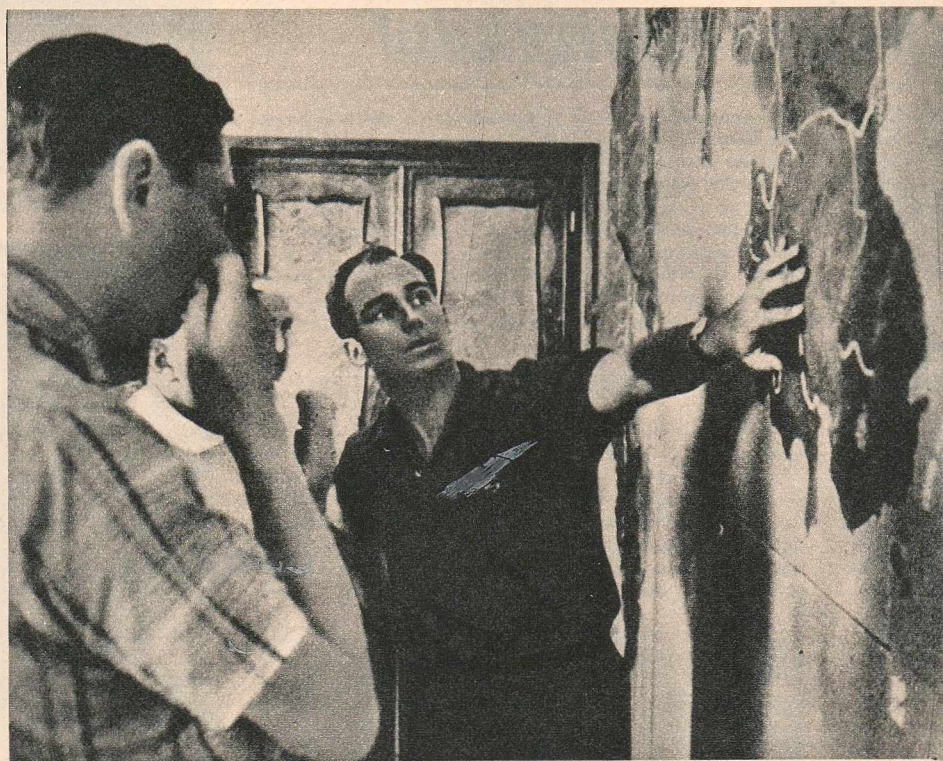
operațiunea „antimafia” continuă

După arestarea și întemnițarea a 85 mafioți, în lunile septembrie-octombrie, o nouă operație polițienească a fost declanșată împotriva «onorabilei societăți», fiind arestată de astă dată, împreună cu alți opt membri ai tenebroasei organizații, una dintre fai-

ultimatumul lui aga khan

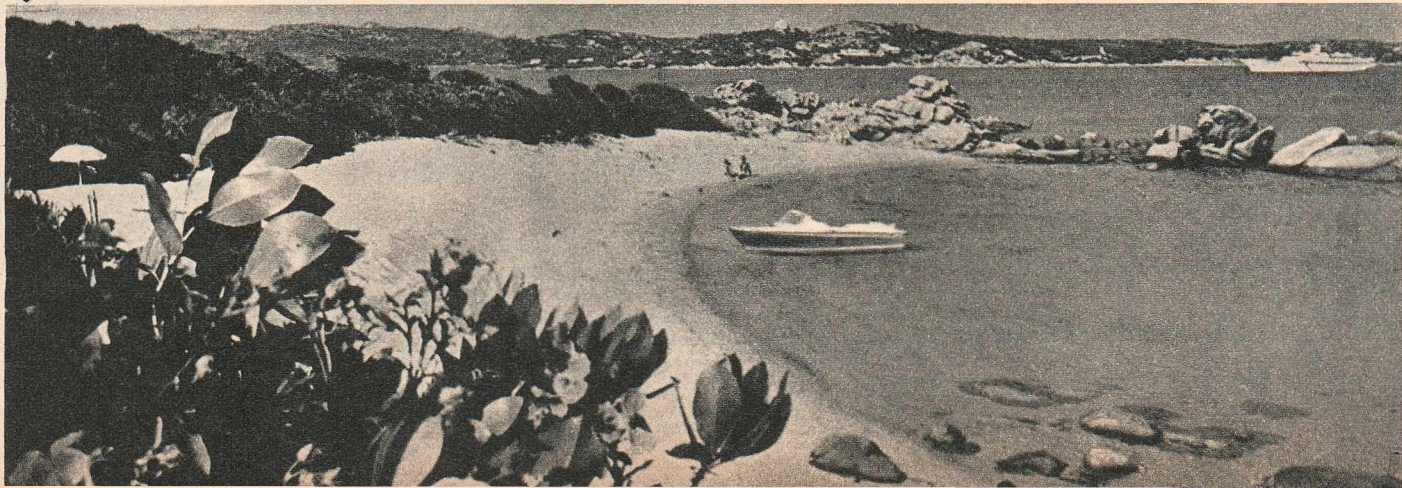
Prințul Karim Aga Khan s-a supărat. Amenință că-și dă demisia din conducerea consorțiului turistic internațional pe care-l conduce pe Costa Smeralda, în Sardinia, și că-i lasă pe drumuri pe cei peste 3 000 de locuitori ai insulei care lucrează în foarte selectele sale hoteluri și vile. De ce s-a supărat prințul? Pentru că autoritățile locale persistă în refuzul de a aproba (și de a contribui la) programul edilitar propus de domnia-sa, program ce prevede construirea pe Costa Smeralda a unor întreprinderi hoteliere cu un total de 360 000 locuri — plus anexe, șosele, conducte etc. „Este poate pentru prima dată — scrie ziarul «Stampa», referindu-se la ultimatumul lui Karim Aga Khan — cînd un consorțiu imobiliar exercită în mod atît de deschis presiuni asupra autorităților, cerîndu-le să încalce legile, să-și remanieze propriile planuri pentru a favoriza o operație de speculă”.

Autoritățile Sardiniei au apreciat drept un nonsens planul prințului de a crea pe această insulă — al cărei principal farmec îl constituie tocmai o frumusețe încă nedesfigurată de furia speculei edilitare — o concentrație atît de mare de clădiri și de a contribui și cu fonduri, atît de necesare în Sardinia altor opere sociale, la realizarea acestui proiect. Cit despre profiturile pe care spera să le realizeze Aga Khan punînd pe picioare pentru clientela sa nu mai puțin de șapte sate turistice, patru porturi, treizeci și două de hoteluri, opt mii de vile — toate absolut «exclusive» — e de prisos să mai spunem că refuzul autorităților de a-i aproba planul îi justifică din plin nemulțumirea.

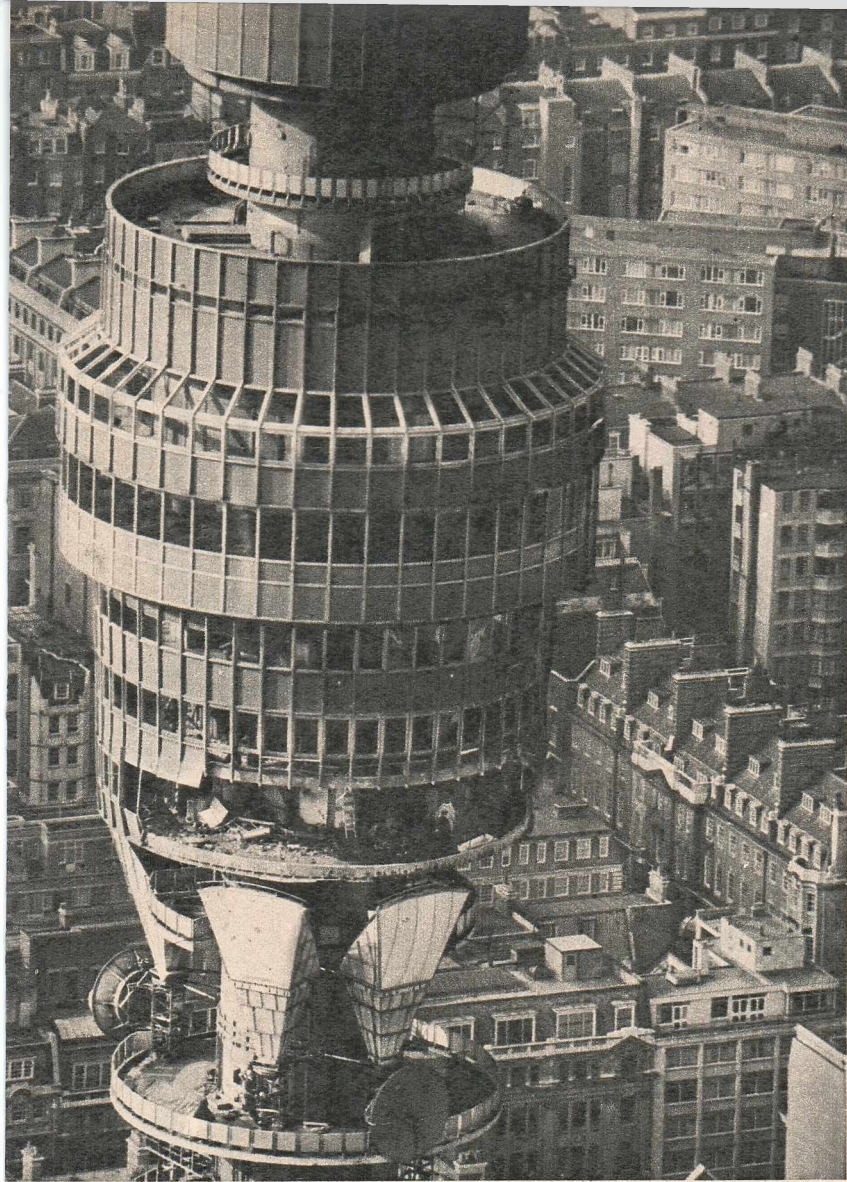

Karim Aga Khan exemplificîndu-și intențiile.

Costa Smeralda. Frumusețea pe care autoritățile refuză să o lase intinată de construcții turistice «selecte».

moasele căpetenii ale acestora — Frank Coppola. Prin arestarea lui «Frank trei degete» — cunoscut sub această poreclă din timpul cît s-a aflat alături de Lucky Luciano în fruntea lumii interlope new-yorkeze — a fost dată o lovitură și aripii vechi a mafiei siciliene. Într-o conferință de presă organizată de anchetatori s-a arătat că noile arestări se datoresc faptului că magistratura a apreciat că cei arestați se fac vinovați de comiterea de delictे împotriva unor persoane și a patrimoniului public, prin contrabanda de stupefiante și țigări etc.

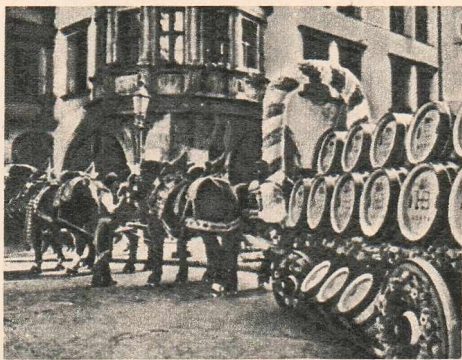
„turnul poștei“ după explozie

O imagine luată imediat după explozia ce s-a produs la etajul 32 al «Turnului Poștei» din Londra, nivel la care era situat un restaurant panoramic: în fotografia din stînga, avariile suferite de structurile exterioare ale clădirii.

Complexele sisteme de telecomunicații amplasate în acest turn — cea mai înaltă clădire a Angliei — au fost grav deteriorate de explozie, liniile telefonice și de radio care leagă Londra de Paris, Berna, Roma au fost scoase din funcțiune. Cauzele exploziei — au anunțat autoritățile — nu au fost încă stabilite. N-ar fi exclus — se afirmă — ca între această explozie și cea survenită după mai puțin de 24 de ore tot la Londra, într-un pavilion militar din Westminster, să existe o legătură.

carnavalul berii

În fiecare sfîrșit de toamnă are loc la Munchen un carnaval închinat berii. Butoaiele cu băutură blondă și spumoasă sînt aduse în care decorate cu ghirlande de flori și verdeață, după care, potrivit vechilor tradiții, străzile orașului se transformă într-un vast teatru în aer liber, fiecare participant fiind în același timp autor, actor și spectator. În fotografie: sossește «maiestatea-sa, berea».

cronica de trei secunde

RĂZBOIUL CIOCLILOR

Murea, să zicem, un om în orașul francez Perpignan. Trebuia, firește, să fie înmormîntat. La domiciliul decedatului se prezenta — în perfectă cunoștință de cauză, informat prin telefon de deces — un funcționar al întreprinderii de pompe funebre Roussillon, pentru a organiza funeraliile, pentru ce altceva? Așa cum în Caragiale treaba unui telegraf e să bată, în Franța treaba pompelor funebre e să aranjeze înmormîntările, la rîndul lor funebre, iar treaba funcționarilor de pompe funebre e să urmărească pas cu pas fiecare mort din oraș, pînă la cimitir. Dar — fiindcă fără un «dar» nu există nici viață și nici moarte — la domiciliul defunctului, funcționarul firmei Roussillon era încunoscînt de familie că înainte să treacă reprezentantul celeilalte întreprinderi mortuare din oraș care se oferise foarte amabil să organizeze el înmormîntarea și oferta sa fusese acceptată dacă nu cu plăcere oricum cu inima ușoară... La căpătîiul unui mort, cine mai deosebește cioclii?

Acest fenomen straniu se repetă de prea multe ori pentru ca dl. Brisson, directorul firmei Roussillon, să nu cadă la bănuiele că cineva îl sapă și vrea să-l înmormînteze economic — cu atît mai mult cu cît cealaltă întreprindere specializată era condusă de un fost funcționar al său. Dl. Brisson se gîndi, logic, în primul rînd, că oameni de-ai lui lucrează pentru concurenți — chiar și în afacerile cu morții, oamenii vii nu pot gîndi altfel decît ca oamenii vii. Dar paralel cu investigațiile umane, patronul cercetă milimetrul cu milimetrul și localul său, ciocnînd tot ce era de ciocnît și descoperind pînă la urmă cruntul adevăr: sub telefonul său — un bransament, în plafonul biroului său — un microfon... Fiecare anunț mortuar era interceptat de cealaltă putere, care acționa în numele aceleiași idei patetice: «oameni morți, eu vă supraviețuiesc!» Sau — cum zice

mai lucid «Le Monde» — «acest episod ilustrează frapant războiul comercial care se duce, de decenii, între firmele de pompe funebre»...

De decenii? Pînă și cioclii se spionează, de decenii? Și noi dormeam, bobocule!

CHICHIREZUL

Ni se comunică din Basel că — după calculele specialiștilor — în ultimele două generații europenii s-au făcut mai înalți: media înălțimii unui european '71 este mai mare cu 12,70 centimetri decît cea a bunicului său; lungimea unui nou născut a crescut cu un centimetru în ultimii 40 de ani. Să luăm — cum ar zice Mazilu — nu mai departe Norvegia: în 1910, media înălțimii era acolo de 1,69, azi — 1,77. În Olanda se înregistrează o creștere de 10 centimetri: 1,76 — față de 1,66. În Germania 1,72 azi — 1,66 ieri... În Franța — 1,70, cu cinci centimetri mai mult decît la începutul secolului, progres curat, că-ți crește inima de bucurie în calitate de... Se mai comunică, de asemenea, că pubertatea pe continentul nostru, cel care a dat logica greacă și suprarrealismul, apare în prezent mai devreme decît la înaintașii din urmă cu două generații: 13 ani la fete și 14 ani la băieți, față de 16 și 17 ani.

Se mai comunică foarte multe căci crește, europeanul, crește... Se precizează doar de către aceiași specialiști că dacă ceva nu e sigur — nu e sigur dacă copiii europenii de astăzi sînt mai inteligenți decît au fost, la vremea respectivă, buniicii lor. Asta nu se știe — dacă copiii sînt azi mai deștepti sau mai proști, adică copiii ar fi chichirezul pe continentul nostru — și, deodată, mă uit la specialiștii aștia în metraj ca la tipii care-ți povestesc a mia oară bancul cu vaporul în care la urmă se cere vîrsta căpitanului...

Radu COSAȘU

agendă

În componența delegației R.P. Chineze la actuala sesiune a Adunării Generale a O.N.U. a fost numit, în calitate de adjunct al șefului delegației, HUAN HUA. După cum se arată în mesajul trimis secretarului general al O.N.U. de către ministrul ad-interim al afacerilor externe al R.P. Chineze, Ci Pin-fei, Huan Hua va îndeplini de asemenea funcția de reprezentant permanent al R.P. Chineze în Consiliul de Securitate, cu rang de ambasador.

TEUVO AURA, primarul orașului Helsinki, a fost desemnat de președintele Finlandei, Urho Kekkonen, ca șef al unui guvern interimar — pentru rezolvarea problemelor curente pînă la alegerile generale fixate pentru zilele de 2 și 3 ianuarie 1972 — în urma demisiei guvernului condus de premierul Ahti Karjalainen. Într-o scurtă declarație făcută presei, după prezentarea membrilor cabinetului său președintelui Kekkonen, Teuvo Aura a precizat, între altele, că în domeniul politicii externe, guvernul pe care-l conduce va continua să promoveze relații prietenoși cu toate țările.

Actul arbitrar al arestării unor democrați și patrioți greci, activiști ai E.D.A. și ai Partidului Comunist din Grecia, a stîrnit puternice proteste în rîndul opiniei publice mondiale. În Italia, un grup de cunoscuți intelectuali, între care scriitorul ALBERTO MORAVIA, cineastul Cesare Zavattini, pictorul Ernesto Treccani, regizorul Elio Petri, istoricul Paolo Spiriano ș.a., au adresat un apel guvernului italian în care, protestînd «cu indignare împotriva încălcării drepturilor umane și civile ale poporului grec», îi cer să intervină pentru eliberarea democraților greci arestați «între care se numără luptători valoroși și conducători ai războiului de eliberare de sub ocupația nazisto-fascistă».

Expresie a nemulțumirii față de modul în care guvernul american a administrat fondurile destinate ajutorului pentru străinătate, votul prin care Senatul S.U.A. a respins, în totalitatea ei, legea cu privire la acest ajutor este merit — arată MIKE MANSFIELD, liderul majorității democratice din Senat — să determine definirea «unei noi concepții a ajutorului pentru străinătate» care «să diminueze partea militară pentru a da o vigoare mai mare asistenței economice și financiare administrate prin organisme internaționale corespunzătoare».

A încetat din viață cunoscutul regizor sovietic MIHAIL ROMM, laureat al Premiului de Stat, profesor la catedra de regie a Institutului de cinematografie din Moscova. Proeminență personalitate a cinematografului sovietic, Mihail Romm este autorul unor filme intrate în istoria celei de-a șaptea arte, ca «Lenin în octombrie» și «Lenin în 1918», al documentarului «Adevărata față a fascismului». Printre realizările sale recente se numără remarcabilul «9 zile dintr-un an». Mihail Romm împlinise, cu cîteva luni în urmă, 70 de ani.

«Franța pune mai presus de orice națiunea de independență națională, iar refuzul oricărei hegemonii reprezintă caracteristica politicii sale externe» — a subliniat ministrul afacerilor externe al Franței, MAURICE SCHUMANN, într-o recentă cuvîntare rostită în Adunarea Națională. El a afirmat totodată, referindu-se la relațiile intereuropene, că «unul dintre cele mai bune mijloace de a spori securitatea în Europa constă în efortul popoarelor de a se cunoaște mai bine, de a beneficia reciproc de roadele muncii lor».

F
FLACARA

ALMANAH
'72

almanahul „FLACARA” '72

ALMANAHUL CELOR MAI ALESE TEXTE ȘI AL CELOR MAI FRUMOASE FOTOGRAFII ÎN CULORI

A APĂRUT ȘI SE GĂSEȘTE (DACĂ VĂ GRĂBIȚI) ÎN ÎNTREAGA REȚEA DE DIFUZARE A PRESEI.

INSTRUCTIV, INTERESANT, CAPTIVANT, DECONECTANT.

MAI MULTE CĂRTI BUNE, ÎNTR-UNA SINGURĂ FOARTE BUNĂ!

FLACĂRA-ALBUM

Florin Piersic, «spion internațional»
pentru uzul filmului «Aventuri la Ma-
rea Neagră» de Savel Stlopul.

Fotografie de S. STEINER

